

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.411.1.1.2025¹

**Pani
Anna Żabska
Wojewoda Dolnośląski**

**Dolnośląski Urząd Wojewódzki
we Wrocławiu
pl. Powstańców Warszawy 1
50-153 Wrocław**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/25/507/LWR – Działania wybranych podmiotów publicznych w związku z powodzią w dorzeczu Odry we wrześniu 2024 r. oraz pomocą poszkodowanym tym zdarzeniem

Wystąpienie pokontrolne zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KOP-KOR.441.52.2026 Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygające w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 20 marca 2026 r., z uwzględnieniem sprostowania oczywistych omyłek pisarskich z dnia 7 stycznia 2026 r.

¹ DDW.411.4.1.2026.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu, pl. Powstańców Warszawy 1, 50-153 Wrocław ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Żabska ³ , Wojewoda Dolnośląski, od 26 listopada 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Maciej Awiżeń ⁴ , Wojewoda Dolnośląski, od 22 grudnia 2023 r. do 25 listopada 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania związane z identyfikowaniem możliwości wystąpienia powodzi w dorzeczu Odry we wrześniu 2024 r. oraz reagowaniem na powódź. 2. Działania związane z pomocą finansową i rzeczową poszkodowanym powodzią.
Okres objęty kontrolą	Lata 2024-2025 (do zakończenia kontroli ⁵), z uwzględnieniem faktów i dowodów sprzed tego okresu mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁶
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	Marlena Przybylak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/114/2025 z 15 maja 2025 r. oraz nr LWR/204/2025 z 8 września 2025 r. Rafał Sudnik, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/113/2025 z 15 maja 2025 r. oraz nr LWR/203/2025 z 8 września 2025 r. Agnieszka Potyrała, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/112/2025 z 15 maja 2025 r. oraz nr LWR/202/2025 z 8 września 2025 r. Karolina Pawlun, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/115/2025 z 15 maja 2025 r. oraz nr LWR/205/2025 z 8 września 2025 r.

(akta kontroli tom I str. 1-16)

² Dalej: DUW lub Urząd.

³ Dalej: Wojewoda.

⁴ Dalej: ówczesny Wojewoda.

⁵ Czynności kontrolne w jednostce zakończono 28 listopada 2025 r.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania podjęte przez Wojewodę Dolnośląskiego w związku z identyfikowaniem możliwości wystąpienia powodzi w dorzeczu Odry we wrześniu 2024 r. oraz reagowaniem na powódź nie były w pełni prawidłowe. W Urzędzie nie zapewniono przy tym właściwych ram formalno-prawnych i organizacyjnych do wykonywania zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

Wbrew obowiązkowi określone w art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym⁸ Wojewoda Dolnośląski nie zapewnił aktualności Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego⁹, a tym samym właściwej reakcji na mogące wystąpić zagrożenia. Wojewoda Dolnośląski nie przygotował również aktualnych zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego, co zachwiało chronologią aktualizacji tych planów, z założenia mającą zapewnić ich spójność w obrębie województwa dolnośląskiego. Z kolei Wojewódzki Plan Operacyjny Ochrony Przed Powodzią z 2024 r.¹⁰ nie został formalnie zatwierdzony, wobec czego nie potwierdzono jego poprawności, a także gotowości do stosowania w praktyce.

W 2024 r. Wojewoda Dolnośląski zorganizował i przeprowadził tylko jedno szkolenie z zakresu zarządzania kryzysowego związane z zagrożeniem powodziowym.

W dniu 15 września 2024 r. Wojewoda Dolnośląski nie przekazał Dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa¹¹ informacji o przerwaniu zapory w Stroniu Śląskim, co było niezgodne z art. 21a ust. 1 uzk, gdyż zdarzenie to mogło skutkować wystąpieniem sytuacji kryzysowej. W rezultacie informacja o nadchodzącym zagrożeniu nie dotarła do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa i nie zostały podjęte działania w celu ostrzeżenia ludności.

W czasie powodzi we wrześniu 2024 r. Wojewoda Dolnośląski posiadał bieżące informacje o sytuacji meteorologicznej i hydrologicznej na obszarze województwa dolnośląskiego, a mimo to nie ogłosił alarmu i pogotowia przeciwpowodziowego na zagrożonych obszarach, co NIK uznała za nierzetelne. Ponadto, nie posiadał wiedzy o postanowieniach instrukcji gospodarowania wodą¹² zbiornika Mietków, w zakresie uzgadniania wielkości zrzutów ze zbiornika.

W dniu 18 września 2024 r. Wojewoda Dolnośląski zawniósł do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji¹³ o zawieszenie uprawnień burmistrzów Miasta i Gminy Łądek-Zdrój oraz Miasta i Gminy Stronie Śląskie, mimo braku, uzasadniających możliwość podjęcia takiej decyzji przez ww. Ministra, przesłanek faktycznych określonych w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia

⁷ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁸ Dz. U. z 2023 r., poz. 122. Dalej: uzk.

⁹ Dalej: WPZK 2021.

¹⁰ Dalej: POOPP lub Plan Operacyjny.

¹¹ Dalej: RCB.

¹² Tj. dokumentu określającego zasady zarządzania zasobami wodnymi w obiekcie hydrotechnicznym.

¹³ Dalej: Minister Spraw Wewnętrznych.

18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej¹⁴, tj. występowania sytuacji odmowy lub niewłaściwego wykonania wiążącego polecenia wydanego przez uprawniony organ.

Wojewoda Dolnośląski nie zapewnił, by w wojewódzkich magazynach przeciwpowodziowych¹⁵ zabezpieczono asortyment w odpowiedniej ilości do prowadzenia działań przeciwpowodziowych. Jeden z trzech WMP zlokalizowany był w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zagrożonych zalaniem.

Mimo przekazania jednostkom samorządu terytorialnego sprzętu do działań przeciwpowodziowych i do usuwania skutków powodzi¹⁶ nie dopełniono niezbędnych aktów staranności w zarządzaniu mieniem państwowym wymaganych na gruncie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym¹⁷.

Nie prowadzono prawidłowej ewidencji magazynowej i księgowej sprzętu o wartości przekraczającej 21,8 mln zł, a zapasy w magazynach przeciwpowodziowych nie zostały prawidłowo zinwentaryzowane. Zawarto niecelową i niegospodarną umowę najmu powierzchni magazynowej, mimo dostępności nieodpłatnej przestrzeni. W ewidencji magazynowej i księgach rachunkowych nie ujęto wszystkich darowizn.

W działalności DUW stwierdzono także szereg innych nieprawidłowości dotyczących m.in. [1] nieujęcia w Planie Operacyjnym sytuacji wystąpienia powodzi lub powstania obszarów katastrofalnych zatopień na skutek zniszczenia lub uszkodzenia obiektów hydrotechnicznych; [2] braku zapewnienia pracownikowi Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego¹⁸ udziału w okresowych przeglądach stanu technicznego budowli przeciwpowodziowych, organizowanych przez ich administratorów i zarządców; [3] nierzetelnego dokumentowania przebiegu dyżuru przez Oddział Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego¹⁹; [4] przechowywania w WMP asortymentu nie związanego z działaniami przeciwpowodziowymi oraz nie ujętego w ewidencji magazynowej; [5] nieubezpieczenia od kradzieży i włamania jednego z WMP; [6] niezwrócenia Wojewodzie Wielkopolskiemu 626,6 tys. szt. worków na piasek; [7] nieprzekazania przez WCZK, w ramach uczestnictwa w Międzynarodowym Planie Ostrzegawczo-Alarmowym dla Odry²⁰, meldunku o awarii lub zdarzeniu; [8] niesporządzenia protokołów z dwóch posiedzeń, tj. 15 i 16 września 2024 r., Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego²¹.

Wojewoda Dolnośląski pozyskiwał środki finansowe z rezerw celowych na przeciwdziałanie i usuwanie skutków powodzi, składając wnioski do właściwych ministerstw zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji²². W 2024 r. na pomoc poszkodowanym powodzią wydatkowano

¹⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 112, dalej: usk.

¹⁵ Dalej: WMP.

¹⁶ Dalej: jst.

¹⁷ Dz. U. z 2024 poz. 125, ze zm. Dalej: uzzmp.

¹⁸ Dalej: WBiZK.

¹⁹ Dalej: WCZK.

²⁰ Dalej: MPOA.

²¹ Dalej: WZZK lub Zespół.

²² Dalej: MSWiA.

610,4 mln zł z otrzymanych 749,6 mln zł (81,4%), a w 2025 r. do 30 czerwca – 124,5 mln zł z otrzymanych 361,0 mln zł (34,5%). Zidentyfikowano przypadki przekazania gminom środków finansowych w łącznej wysokości 62,8 mln zł przed zawarciem umów dotacji, co było sprzeczne z art. 150 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²³.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania związane z identyfikowaniem możliwości wystąpienia powodzi w dorzeczu Odry we wrześniu 2024 r. oraz pomocą poszkodowanym tym zdarzeniem

Opis stanu faktycznego

1.1 W § 4 ust. 1 Statut DUW²⁵ określał, że Urząd wykonuje zadania Wojewody obejmujące m.in.: [1] dostosowania do miejscowych warunków celów polityki Rady Ministrów oraz, w zakresie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach, koordynowania i kontrolowania wykonania wynikających stąd zadań; [2] zapewnienia współdziałania wszystkich organów administracji rządowej i samorządowej działającej w województwie i kierowania ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom środowiska, a także zapobiegania klęskom żywiołowym i innym nadzwyczajnym zagrożeniom oraz zwalczania i usuwania ich skutków, na zasadach określonych w ustawach; [3] dokonywania oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego województwa, opracowywania planu operacyjnego ochrony przed powodzią oraz ogłaszania i odwoływania pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego; [4] wykonywania i koordynowania zadań w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa oraz zarządzania kryzysowego wynikających z ustaw.

Do zadań Wojewody w sprawach zarządzania kryzysowego, stosownie do art. 14 ust. 2 uzk należało m.in. kierowanie monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie województwa; realizacja zadań z zakresu planowania cywilnego, w tym: wydawanie starostom zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego, zatwierdzanie powiatowych planów zarządzania kryzysowego, przygotowywanie i przedkładanie do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej wojewódzkiego planu zarządzania kryzysowego, realizacja wytycznych do wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego, a także zarządzanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego.

²³ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, dalej: ufp.

²⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

²⁵ Przyjęty Zarządzeniem Nr 232 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 maja 2024 r. w sprawie nadania Statutu Dolnośląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu we Wrocławiu. Zatwierdzony przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji 17 czerwca 2024 r.

Realizacja zadań z zakresu zarządzania kryzysowego zgodnie z Regulaminem DUW²⁶ była przypisana do WBiZK, w strukturze którego wyodrębniono Centrum Powiadamiania Ratunkowego²⁷, Oddział Ochrony Ludności i Logistyki²⁸, Oddział Spraw Obronnych oraz WCZK. Do obowiązków OLL należało m.in. [1] zapewnienie funkcjonowania wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego, w tym dokumentowanie jego prac; [2] opracowywanie i aktualizacja WPZK; [3] opracowanie i aktualizowanie Planu Operacyjnego; [4] wykonywanie czynności związanych z ogłoszeniem lub odwołaniem przez Wojewodę pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego; [5] dokonywanie bieżącej analizy sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej na podstawie ostrzeżeń prognoz i komunikatów otrzymywanych od państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznych; [6] sporządzanie zbiorczych i częściowych sprawozdań z prowadzonych działań przeciwpowodziowych; [7] sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji działań zawartych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym; [8] prowadzenie i wyposażanie magazynów przeciwpowodziowych. Natomiast do zadań WCZK należało m.in. [1] uruchamianie i realizacja procedur wojewódzkiego planu zarządzania kryzysowego; [2] monitorowanie zagrożeń na obszarze województwa; [3] obsługa systemów informatycznych i systemów łączności dedykowanych na potrzeby zarządzania kryzysowego i ochrony ludności; [4] zarządzanie i administrowanie informatycznym Systemem Ostrzegania, Alarmowania i Informowania Województwa Dolnośląskiego. Obowiązki WCZK wynikały także z art. 16 ust. 2 uzk i polegały m.in. na pełnieniu całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego, współdziałania z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej, współdziałania z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne oraz dokumentowaniu podejmowanych działań.

Stosownie do postanowień art. 14 ust. 7 uzk organem pomocniczym Wojewody w zapewnieniu wykonywania zadań zarządzania kryzysowego jest wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego. Wojewoda zarządzeniem Nr 385 z dnia 27 października 2023 r. powołał WZZK w skład którego wchodził członkowie stali: [1] Wojewoda (przewodniczący), [2] Dyrektor WBiZK (zastępca przewodniczącego); [3] Dolnośląski Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej²⁹; [4] Dolnośląski Komendant Wojewódzkiej Policji³⁰; [5] Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska³¹; [6] Dolnośląski Wojewódzki Lekarz Weterynarii; [7] Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny; [8] Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie; [9] Przedstawiciel samorządu województwa, wyznaczony przez Marszałka Województwa; [10] Przedstawiciel Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy – Kierownik Biura Prognoz Hydrologicznych we Wrocławiu; [11] Dowódca

²⁶ Przyjęty Zarządzeniem Nr 360 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 8 lipca 2024 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Dalej: Regulamin DUW.

²⁷ Dalej: CPR.

²⁸ Dalej: OLL.

²⁹ Dalej: Komendant PSP.

³⁰ Dalej: Komendant Policji.

³¹ Dalej: DWIOŚ.

16 Dolnośląskiej Brygady Obrony Terytorialnej³² lub jego przedstawiciel; [12] Rzecznik Prasowy Wojewody Dolnośląskiego; [13] Sekretarz Zespołu – wyznaczony pracownik WBiZK. W skład Zespołu mogły wchodzić również inne osoby zaproszone przez Przewodniczącego. Organizacja, siedziba i tryb pracy WZZK został określony w regulaminie stanowiącym załącznik do ww. zarządzenia. Określono w nim, że do zadań członków Zespołu należało m.in. dokonywanie oceny występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne oraz prognozowanie rozwoju tych zagrożeń; opracowywanie analiz, prognoz, opinii, wniosków, raportów, sprawozdań i przedkładanie ich Przewodniczącemu oraz opracowanie informacji/komunikatów - związanych z występującymi zagrożeniami i przekazywanie ich za pośrednictwem WCZK lub Biura Prasowego Wojewody do wiadomości publicznej.

(akta kontroli tom I str. 59-368)

Zgodnie ze sprawozdaniem WBiZK w powodzi we wrześniu 2024 r., według stanu na grudzień 2024 r., województwo dolnośląskie poniosło łącznie straty w wysokości 3 140 128,2 tys. zł, w tym: w rolnictwie 58 904,6 tys. zł i w infrastrukturze drogowej 3 081 223,6 tys. zł. Poszkodowanym 11 996 przedsiębiorcom udzielono pomocy w łącznej wysokości 84 573,9 tys. zł.

Z powodu powodzi śmierć poniosło pięć osób, a poszkodowanych zostało 177 294 osób. Liczba zalanych budynków mieszkalnych wynosiła 9 744.

(akta kontroli tom I str. 59-368, tom X str. 9-97, 178-188, 247-267)

W 2024 r. (do września) pracownicy WBiZK uczestniczyli w dwóch szkoleniach realizowanych w formie warsztatów z zakresu zarządzania kryzysowego, tj.: 1) w ramach zorganizowanych przez Komendanta PSP ćwiczeń wojewódzkich w zakresie działań ratowniczych na obiekcie tunelu w ciągu drogi ekspresowej S3³³; 2) dotyczących koordynacji działań w zakresie usuwania skutków klęsk żywiołowych oraz funkcjonowania magazynów przeciwpowodziowych³⁴.

W 2024 (do września) DUW zorganizował i przeprowadził tylko jedno szkolenie z zakresu zarządzania kryzysowego związane z zagrożeniem powodziowym. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ostatnie ćwiczenie z zakresu zarządzania kryzysowego w obszarze powodziowym przeprowadzonym przez Komendanta PSP odbyło się we wrześniu 2022 r.

(akta kontroli tom XI str. 25-107)

W 2024 r. czynności związane z monitorowaniem, analizowaniem i prognozowaniem rozwoju zagrożeń na obszarze województwa realizowało 28 pracowników WBiZK.

(akta kontroli tom I str. 22, 35, 370-382)

1.2 W Urzędzie monitorowano sytuację hydrologiczną i meteorologiczną na obszarze województwa w oparciu o prognozy, ostrzeżenia i komunikaty Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowego Instytutu

³² Dalej: Dowódca WOT.

³³ Przeprowadzonych w dniach 3-4 kwietnia 2024 r.

³⁴ Przeprowadzone 7 sierpnia 2024 r. przy użyciu platformy MS Teams.

Badawczego we Wrocławiu³⁵, przekazywane drogą mailową do WCZK. Następnie WCZK informacje o bieżącej sytuacji hydrometeorologicznej przekazywało do kierownictwa DUW, służb/straży/inspekcji oraz powiatowych centrów zarządzania kryzysowego. Opracowane i przekazane przez IMGW w dniach od 10 do 15 września 2024 r. prognozy hydrologiczne i meteorologiczne zawierały ostrzeżenia o intensywnych opadach deszczu, informację o natężeniu i prognozowanej wielkości opadów, a także komunikaty hydrologiczne o przekroczeniu stanów ostrzegawczych i alarmowych na rzekach. Do WCZK wpłynęły m.in.:

- 10 września 2024 r. o godz. 14:18 czterodniowa prognoza niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych o intensywnych opadach deszczu na obszarze województwa dolnośląskiego. W trzeciej dobie przewidywała opady 2 stopnia³⁶, który oznaczał wystąpienie opadów w przedziale od 60 mm do 90 mm w czasie do 24 godzin, w czwartej dobie 3 stopnia (najwyższego)³⁷, który przewidywał wystąpienie opadów miejscami powyżej 90 mm w czasie do 24 godzin;
- 11 września 2024 r. o godz. 13:10 ostrzeżenie meteorologiczne o intensywnych opadach deszczu 3 stopnia obowiązujące na obszarze 25 powiatów województwa dolnośląskiego. Ważność komunikatu określono od godz. 03:00 dnia 12 września 2024 r. do godz. 07:00 dnia 16 września 2024 r., z 90% prawdopodobieństwem wystąpienia;
- 11 września 2024 r. o godz. 14:56 czterodniową prognozę niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych o intensywnych opadach 3 stopnia na obszarze województwa dolnośląskiego;
- 12 września 2024 r. o godz. 01:21 komunikat meteorologiczny o intensywnych opadach deszczu. Opis sytuacji wskazywał, że w Sudetach pojawiły się opady deszczu o natężeniu miejscami osiągającym około 5 mm/h. Strefa opadów stopniowo miała się przemieszczać się w kierunku północnym i swoim zasięgiem obejmie coraz większy obszar województwa. W najbliższych godzinach największe natężenie opadów, miejscami około 5-10 mm/h, spodziewane było w rejonie Sudetów i Kotliny Kłodzkiej;
- 12 września 2024 r. o godz. 06:46 prognozę pogody dla Kotliny Kłodzkiej na dwie najbliższe doby. W pierwszej dobie prognoza przewidywała opady deszczu, okresami o natężeniu umiarkowanym, sumę opadów od 20 mm do 25 mm, lokalnie 35 mm. W drugiej dobie opady deszczu okresami o natężeniu

³⁵ Sposób i częstotliwość opracowywania oraz przekazywania prognoz określało rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 24 października 2023 r. w sprawie ostrzeżeń, prognoz, komunikatów, biuletynów i roczników państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej i państwowej służby geologicznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2430). Dalej: IMGW.

³⁶ Według kryteriów IMGW 2 stopień intensywności opadów deszczu nadaje się, gdy przewiduje się wystąpienie niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych powodujących duże straty materialne oraz zagrożenie zdrowia i życia. Niebezpieczne zjawiska lub skutki ich wystąpienia w silnym stopniu ograniczają prowadzenie działalności. Spodziewane są zakłócenia w codziennym funkcjonowaniu. Zalecana duża ostrożność, potrzeba śledzenia komunikatów i rozwoju sytuacji pogodowej.

³⁷ Według kryteriów IMGW, najwyższy stopień nadaje się, gdy przewiduje się wystąpienie niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych powodujących bardzo duże szkody lub szkody o rozmiarach katastrofy oraz zagrożenie życia. Najwyższy stopień zaleca zachowanie najwyższej ostrożności oraz potrzebę częstego śledzenia komunikatów i rozwoju sytuacji pogodowej.

umiarkowanym i silnym (w nocy bardzo silnym). Prognozowana wysokość opadów od 25 mm do 35 mm, w nocy od 40 mm do 60 mm, lokalnie 100 mm;

➤ 12 września 2024 r. o godz. 13:55 ostrzeżenie hydrologiczne województwa dolnośląskiego 3 stopnia dotyczące wezbrania z przekroczeniem stanów alarmowych, ważne do 16 września 2024 r. godz. 11:00. W przebiegu zjawiska wskazano, że w związku z opadami deszczu o natężeniu intensywnym prognozowane są stopniowe wzrosty stanów wody w zlewniach dopływów Odry do strefy stanów wysokich i znaczne przekroczenie stanów alarmowych oraz lokalnie ostrzegawczych. Zależnie od przebiegu sytuacji meteorologicznej największe wzrosty stanów wody mogły wystąpić w dniach 13 i 14 września oraz 15 września i obejmowały zlewnie Osobłogi, Nysy Kłodzkiej, górnego Bobru i Kwisy, oraz Oławy, Ślęzy, Bystrzycy i Kaczawy. W Korzeńsku na Orli oraz w Odolanowie na Baryczy stany wody będą rosły powyżej stanu ostrzegawczego, a następnie powyżej stanu alarmowego. Prawdopodobieństwo wystąpienia zjawiska oszacowano na 95%;

➤ 12 września 2024 r. o godz. 14:55 czterodniową prognozę niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych o intensywnych opadach deszczu na obszarze województwa dolnośląskiego. W pierwszych trzech dobach opadom nadano 3 stopień, który odpowiadał intensywnym opadom deszczu miejscami powyżej 90 mm. W czwartej dobie (od godz. 07:30 16 września do godz. 07:30 17 września) opadom nadano 2 stopień, który odpowiadał intensywnym opadom deszczu miejscami od 60 mm do 90 mm;

➤ 12 września 2024 r. o godz. 23:37 komunikat meteorologiczny o intensywnych opadach deszczu. Z opisu sytuacji wynikało, że od chwili obowiązywania ostrzeżenia, największe sumy opadów zanotowano w Międzyzlesiu, Nowej Wsi, Stroniach Śląskich (powiat kłodzki) oraz w Dzierżoniowie, sumy opadów przekroczyły 40 mm. Przewiduje się, że w najbliższych godzinach natężenie opadów nie ulegnie zmianie, a sumy opadów będą rosły;

➤ 13 września 2024 r. o godz. 06:14 o intensywnych opadach deszczu. Z opisu sytuacji wynikało, że na godzinę 06:00 sumy opadów na obszarze Województwa (20 powiatów) przekroczyły miejscami 50 mm. Od chwili obowiązywania ostrzeżenia, największe sumy opadów zanotowano w Międzyzlesiu 61 mm, Nowej Wsi 50 mm, Stroniu Śląskim 57 mm (powiat kłodzki) w Dzierżoniowie 58 mm oraz w Głucholazach 58 mm (powiat nyski). Na pozostałym obszarze sumy opadów wyniosły od 20 mm do 40 mm. Przewiduje się, że w najbliższych godzinach natężenie opadów nie ulegnie zmianie, a sumy opadów będą nadal rosły. W ciągu najbliższej doby, tj. od godz. 07.00 dnia 13 września do godz. 07.00 dnia 14 września prognozowane są sumy opadów od 70 mm do 130 mm, głównie w Kotlinie Kłodzkiej oraz na południu Opolszczyzny;

➤ 13 września 2024 r. o godz. 13:31 komunikat meteorologiczny o intensywnych opadach deszczu na obszarze 24 powiatów województwa dolnośląskiego;

➤ 13 września 2024 r. o godz. 14:35 czterodniową prognozę niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych o intensywnych opadach deszczu 3 stopnia na obszarze województwa dolnośląskiego na dwie najbliższe doby;

➤ 13 września 2024 r. o godz. 16:15 komunikat hydrologiczny o przekroczeniu stanów umownych w zlewni górnej i środkowej Odry. Stan ostrzegawczy przekroczone na siedmiu rzekach, alarmowy na dwóch;

- 14 września 2024 r. o godz. 02:28 komunikat hydrologiczny o przekroczeniu stanów umownych w zlewni górnej i środkowej Odry. Stan ostrzegawczy przekroczone na 16 rzekach, alarmowy na 24;
- 14 września 2024 r. o godz. 10:51 komunikat meteorologiczny o intensywnych opadach deszczu na obszarze dziewięciu powiatów;
- 15 września 2024 r. o godz. 01:15 o intensywnych opadach deszczu na obszarze powiatu kłodzkiego;
- 15 września 2024 r. o godz. 07:41 komunikat hydrologiczny o przekroczeniu stanów umownych w zlewni górnej i środkowej Odry. Stan ostrzegawczy przekroczone na 11 rzekach, alarmowy na 42.

(akta kontroli: tom IV str. 6-17, tom X str. 98-157, 247-267)

Ówczesna Dyrektorka WBiZK zeznała, że na jej polecenie od czerwca 2024 r. pracownik tego wydziału przygotowywał codzienny raport z sytuacji hydrometeorologicznej na obszarze województwa dolnośląskiego, w oparciu o dane z IMGW. We wrześniu 2024 r. pracownik ten sporządził sześć raportów³⁸. Z raportu sporządzonego bezpośrednio przed wystąpieniem powodzi, tj. 12 września 2024 r. wynikało m.in., że ostrzeżenie 3 stopnia rozszerzono na cały obszar województwa. Na następny dzień przewidywano znacznie silniejsze opady o charakterze nawalnym dla których suma w strefie nizinnej województwa wyniesie około 100 mm, zaś w Sudetach i Przedgórzu Sudeckim wartości te sięgną 150 mm.

W odniesieniu do poziomu wiedzy dotyczącej sytuacji hydrologicznej i meteorologicznej w dorzeczu Odry w okresie poprzedzającym wystąpienie powodzi zeznała, że oczekiwałaaby bardziej szczegółowych informacji wskazujących na konsekwencje wynikające z prognoz. Dodała, że osobiście kierowała e-mailem do IMGW z prośbą o szczegółowe informacje, ale nie pamięta czy otrzymywała odpowiedź, a jeśli tak to z dużym opóźnieniem.

(akta kontroli tom X str. 10-81, tom XIII str. 396-402, tom XXVI str. 188-202)

Pierwsze posiedzenie WZZK w związku z zagrożeniem powodziowym zwołane zostało 12 września 2024 r. Na posiedzeniu omówiono bieżącą sytuację hydrologiczno-meteorologiczną oraz potencjalne zagrożenie powodziowe. Ówczesny Wojewoda zwrócił się do uczestników spotkania o przegląd procedur, magazynów oraz zwiększenie obsady służb. Kierownik Biura Prognoz Meteorologicznych we Wrocławiu podtrzymała dotychczasowe prognozy meteorologiczne. Podkreśliła, że największe opady obejmą wschodnią część województwa dolnośląskiego. Natomiast Kierownik Centrum Operacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu³⁹ poinformowała, że pojemność rezerwy powodziowej do wykorzystania wynosi ponad 100%. Na podstawie przeprowadzonej symulacji w oparciu o aktualne dane z IMGW stwierdziła, że *jesteśmy w stanie zmieścić tę wodę*. Kierownik Wydziału Prognoz i Opracowań Hydrologicznych Biura Prognoz Hydrologicznych we Wrocławiu przekazała, że w zakresie sytuacji hydrologicznej wydane zostało ostrzeżenie 3 stopnia. Prognozowane sumy na cztery dni są wysokie i wynoszą 250, a miejscami 300 mm.

³⁸ 2, 3, 5, 10, 12 i 16 dnia miesiąca.

³⁹ Dalej: Centrum Operacyjne RZGW.

Dyrektor WBiZK w złożonych wyjaśnieniach potwierdził, że sytuację meteorologiczną i hydrologiczną poprzedzającą zdarzenia z września 2024 r. na terenie całego województwa dolnośląskiego monitorowano na podstawie prognoz meteorologicznych, prognoz hydrologicznych, ostrzeżeń, komunikatów, codziennych biuletynów IMGW. Fakt otrzymania informacji dokumentowano w raportach z dyżuru WCZK. Po otrzymaniu informacji zmiana pełniąca dyżur zapoznawała się z jej treścią i przysyłała ją do służb, inspekcji i straży oraz jst szczebla powiatowego, kierownictwa DUW w otrzymanej od nadawcy formie.

(akta kontroli tom IV str. 122-126)

Przedstawiciele DUW uczestniczyli w dniach 11 i 12 września 2024 r. w spotkaniach organizowanych w siedzibie RCB. Z ich przebiegu wynikało, że intensywne opady deszczu wystąpią w okresie od 12 do 15 września 2024 r., a najbardziej zagrożonym obszarem w województwie dolnośląskim będzie rejon Kotliny Kłodzkiej i Wałbrzycha. Podczas spotkań oceniono, że w stosunkowo krótkim czasie suma opadów charakteryzować się będzie dużą ilością, tj. w piątek (13 września) od 80 do 120 mm, a w sobotę (14 września) od 70 do 110 mm, w porywach do 150 mm. W wyniku intensywnych opadów deszczu należy spodziewać się bardzo szybkich i niebezpiecznych wzrostów stanów wody.

(akta kontroli tom XXV str. 84-184)

1.3 W badanym okresie w DUW obowiązywały trzy dokumenty z zakresu zarządzania kryzysowego, w których ujęto zagadnienia związane z ryzykiem wystąpienia powodzi. Były to: [1] WPZK 2021, zatwierdzony 9 września 2021 r. przez Ministra Spraw Wewnętrznych; [2] Plan Operacyjny, [3] Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego zatwierdzony 26 września 2024 r.⁴⁰ przez Ministra Spraw Wewnętrznych⁴¹. Powyższe plany były uzgadniane z kierownikami jednostek organizacyjnych, w zakresie ich dotyczącym, planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć określonych w planie.

WPZK 2021 i WPZK 2024 określały procedury postępowania oraz zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego. Dla zagrożenia powodziowego wskazano Wojewodę jako podmiot współpracujący, a RZGW jako podmiot wiodący. Zadania Wojewody przy zagrożeniu powodziowym polegały w szczególności na:

➤ w fazie reagowania – przyjęciu ostrzeżenia meteorologicznego i hydrologicznego; przekazywaniu przygotowanych komunikatów do wskazanych instytucji; podjęciu decyzji o zwołaniu posiedzenia WZZK; ocenie możliwego zasięgu prognozowanych skutków zjawiska powodzi, ogłoszeniu stanu pogotowia lub alarmu przeciwpowodziowego; informowaniu ludności o sytuacji; wystąpieniu z wnioskiem do Ministra Obrony Narodowej⁴² o użycie sił i środków Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej⁴³ w akcji powodziowej (w miarę potrzeb); wystąpieniu o udostępnienie rezerw strategicznych (w miarę potrzeb);

⁴⁰ Dalej: WPZK 2024.

⁴¹ Zatwierdzając WPZK 2024 Minister Spraw Wewnętrznych wskazał uwagi i rekomendacje do uwzględnienia w tym planie.

⁴² Dalej: MON.

⁴³ Dalej: SZ RP.

wystąpieniu do Prezesa Rady Ministrów o ogłoszenie stanu klęski żywiołowej na obszarze części lub całości województwa (w razie potrzeb);

➤ w fazie odbudowy – wnioskowaniu o pomoc rządową na usuwanie skutków klęsk żywiołowych; weryfikowaniu strat, obsłudze dotacji celowych z budżetu państwa na usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

(akta kontroli tom II str. 1-69, tom IV str. 1-5, tom XIII str. 317-339)

WPZK 2021 nie podlegał systematycznej aktualizacji, a cykl planowania był dłuższy niż dwa lata, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

WPZK 2021 w części *A.1.1 Charakterystyka zagrożeń oraz ocena ryzyka ich wystąpienia* przewidywał m.in. scenariusze zagrożenia obejmujące powódź, tj. wywołaną przez ekstremalne warunki hydrometeorologiczne⁴⁴ (scenariusz 1), oraz spowodowaną przez awarię lub zniszczenie zbiornika wodnego – katastrofę budowlaną (scenariusz 2). Prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi oceniono odpowiednio na prawdopodobne, możliwe oraz rzadkie, a skutki duże oraz katastrofalne. W części *A.1.2 Zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego w formie siatki bezpieczeństwa dla faz zapobieganie i przygotowanie* identyfikował zagrożenie powodzi. W zestawieniu potencjalnych zagrożeń wskazano Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu⁴⁵ jako podmiot wiodący w realizacji działań w każdej fazie zarządzania kryzysowego. Wojewoda oraz pozostałe jednostki pełniły funkcję podmiotów współpracujących.

(akta kontroli tom II str. 1-69, tom IV str. 1-5)

W badanym okresie jednokrotnie⁴⁶ wystąpiono do starostów oraz prezydentów miast na prawach powiatu z przypomnieniem o obowiązku systematycznej aktualizacji powiatowych planów zarządzania kryzysowego, a także o cyklu planowania nie dłuższym niż dwa lata. W piśmie tym wskazano również na konieczność uwzględnienia opracowanych przez Wojewodę zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego niezbędnych do ujednolicenia zasad planowania w województwie.

Ostatnie zalecenia do powiatowych planów zarządzania kryzysowego wydano 31 stycznia 2018 r.⁴⁷ Wydane zalecenia nie odnosiły się do kwestii wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych – racjonalizacji zasobów gromadzonych niezależnie od siebie w powiatowych i wojewódzkich magazynach przeciwpowodziowych. Nie dotyczyły również określenia sposobu organizacji ewakuacji ludności z obszarów dotkniętych kataklizmem.

⁴⁴ Które podzielono ze względu na źródło powstania na obszarze województwa na: powódzie rzeczne – związane z wezbraniem wód rzecznych, potoków górskich, kanałów, jezior, w tym powódzie wynikające z topnienia śniegów; powódzie opadowe – związane z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub topnienia śniegu oraz powódzie od wód podziemnych – związane z zalaniem terenu na skutek podniesienia się poziomu wód powyżej poziomu gruntu, mogące obejmować podniesienie się wód gruntowych i podziemnych wynikające z wysokiego poziomu wód powierzchniowych.

⁴⁵ Dalej: RZGW.

⁴⁶ Pismem z 16 sierpnia 2024 r. znak: BZ-BOL.6330.4.2024.GS.

⁴⁷ Zarządzenie Nr 48 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie wydania starostom zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego.

Wojewoda wyjaśniła, iż nie posiadała kompetencji określonych w prawie do tworzenia wytycznych dotyczących utworzenia i utrzymania magazynów przeciwpowodziowych.

Spośród 30 zatwierdzonych przez Wojewodę planów zarządzania kryzysowego dla powiatów i miast na prawach powiatu aktualny był jeden – miasta Wrocław zatwierdzony w 2024 r. Pozostałe plany zatwierdzono odpowiednio: w 2010 r. – jeden, w 2011 r. – pięć, w 2018 r. – jeden, w 2019 r. – 15, w 2020 r. – sześć oraz w 2021 r. – jeden.

Naruszenie dwuletniego terminu do wydawania wytycznych (zaleceń), w ramach dwuletniego cyklu planowania opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 80-93, tom XII str. 311-316, 322, 403-404)

POOPP nie został zatwierdzony przez Wojewodę, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Plan ten składał się z wyciągu procedur z WPZK 2021 oraz 26 załączników funkcjonalnych. Plan Operacyjny nie przewidywał sytuacji wystąpienia powodzi na skutek lub powstania obszarów katastrofalnych zatopień na skutek zniszczenia lub uszkodzenia obiektów hydrotechnicznych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom IV str. 1-5, tom VI str. 1-323, tom VII str. 1-498,
tom XIII str. 322-339)

Zadania z zakresu udzielania pomocy medycznej i społecznej dla ludności dotkniętej powodzią przypisane w załączniku nr 19 Planu Operacyjnego do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej nie odpowiadały we wrześniu 2024 r. aktualnej strukturze organizacyjnej Urzędu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 59-368, tom IV str. 1-5)

Zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych oraz organizację ewakuacji z obszarów zagrożonych w WPZK 2024 opracowano nie uwzględniając w nich wytycznych do WPZK określonych w załączniku do Zarządzenia Nr 16 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie wytycznych do wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego⁴⁸, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 70-74, tom IV str. 1-5, tom XXXIII str. 31-32)

1.4 Zasady gospodarowania WMP określono w *Instrukcji funkcjonowania wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych dla województwa dolnośląskiego*⁴⁹. Normatywne wyposażenie WMP zostało ustalone w oparciu o *Wytyczne dotyczące lokalizacji magazynów i ich wyposażenia oraz przechowywania i konserwacji materiałów i sprzętu dla potrzeb powodziowych* – Głównego Komitetu Przeciwpowodziowego z 1977 r. oraz zaktualizowany dla

⁴⁸ Dz. U. MSWiA z 2017 r. poz. 17. Dalej: Zarządzenie nr 16.

⁴⁹ Stanowiącej załącznik do zarządzenia Wojewody Nr 418 z dnia 26 lipca 2024 r. Dalej: Instrukcja WMP.

potrzeb województwa dolnośląskiego w 2023 r. We wrześniu 2024 r. w województwie dolnośląskim funkcjonowały trzy WMP.

Jeden z WMP zlokalizowany był w powiecie lwóweckim w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zagrożonych zalaniem.

Wojewoda wyjaśniła, iż *obecnie trwają prace nad zmianą lokalizacji magazynów*.

W 2024 r. i w latach wcześniejszych⁵⁰ aż do zakończenia czynności kontrolnych jeden WMP zlokalizowany w powiecie jaworskim nie był ubezpieczony od kradzieży i włamania, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom V str. 17-48, 201-230, 245-347, tom XXVII str. 75-80, str. 201 – 267, tom XXXVI str. 19)

Według stanu na czerwiec 2024 r.⁵¹ w WMP znajdowało się m.in. 711 945,0 szt. worków na piasek, 188 rolek geowłókniny, 122,5 rolek foli oraz 285 mb przenośnych zapór przeciwpowodziowych. Z Instrukcji WMP⁵² wynikało dodatkowo że DUW dysponował m.in.: łopatami (340 szt.); szpadlami (81 szt.); szuflami (7 szt.); taczkami (50 szt.); piłami mechanicznymi (7 szt.); agregatami prądotwórczymi (19 szt.); łodziami (6 szt.) i osuszaczami (57 szt.).

Natomiast według stanu na marzec 2025 r.⁵³ w WMP było 861 132,0 szt. worków na piasek (tj. więcej o 149 187,0 szt. niż przed powodzią we wrześniu 2024 r.), 50 rolek geowłókniny (tj. mniej o 138 rolek niż przed powodzią we wrześniu 2024 r.), 700 rolek foli (tj. więcej o 577,5 rolek więcej niż przed powodzią we wrześniu 2024 r.) oraz 65 mb przenośnych zapór przeciwpowodziowych (tj. mniej o 220 mb przenośnych zapór niż przed powodzią we wrześniu 2024 r.). Z powyższego wynika, że Wojewoda nie uzupełnił stanów WMP w zakresie geowłókniny oraz przenośnych zapór przeciwpowodziowych.

Wojewoda na podstawie umowy najmu zawartej z Rządową Agencją Rezerw Strategicznych⁵⁴ dysponował powierzchnią magazynową w Lisowicach, gdzie przechowywany był również asortyment przeciwpowodziowy⁵⁵. Roczny koszt wynajmu w 2024 r. wynosił 146,6 tys. zł.

NIK wskazuje, iż w celu zapewnienia pełnej gotowości do działań przeciwpowodziowych oraz zgodności z zasadami gospodarowania sprzętem, należy podjąć działania zmierzające do uzupełnienia braków w asortymencie, w szczególności geowłókniny i przenośnych zapór przeciwpowodziowych, które po powodzi uległy znacznemu zmniejszeniu. Jednocześnie wskazane jest wyposażenie WMP w urządzenia do napełniania worków z piaskiem, co zwiększy efektywność i szybkość prowadzenia akcji. Proces odtwarzania zapasów powinien być oparty na analizie rzeczywistych potrzeb oraz doświadczeń z ostatnich zdarzeń, tak aby uniknąć nierównomiernego uzupełniania poszczególnych pozycji. Zaleca się również wprowadzenie systemu bieżącego monitorowania stanów magazynowych oraz uzupełnienia stwierdzonych

⁵⁰ Od 2022 r.

⁵¹ Zgodnie z załącznikiem 12b Planu Operacyjnego.

⁵² Stan na 26 lipca 2024 r. wykaz asortymentowy i ilościowy wyposażenia wojewódzkim magazynów przeciwpowodziowych stanowiący załącznik nr 4 do Instrukcji WMP.

⁵³ Zgodnie z załącznikiem 12b Wojewódzkiego Planu Operacyjnego Ochrony Przed Powodzią z 2025 r.

⁵⁴ Dalej: RARS.

⁵⁵ Worki na piasek (279 tys. szt.), kraty na wały (50 szt.).

braków, co pozwoli na utrzymanie optymalnego poziomu wyposażenia i szybką reakcję w sytuacjach kryzysowych.

(akta kontroli tom IV str. 1-5, tom V str. 17-48, tom XXXIV str. 1-196)

W WMP przechowywano również asortyment nie związany z działaniami przeciwpowodziowymi oraz nie znajdujący się w ewidencji magazynowej, m.in.: [1] sprzęt do likwidacji m.in. stoły, krzesła, grzejniki, nosze sanitarne [2] maseczki ochronne, filtry, przyłbice nieodebrane przez podmioty medyczne w związku z epidemią COVID-19; [3] asortyment związany z kryzysem ekologicznym i usuwaniem śniętych ryb z rzeki Odry w 2022 r. m.in. worki ze słomą, sieci rybackie; [4] panele słoneczne⁵⁶, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Bramy wjazdowe jednego WMP, zlokalizowanego w powiecie wrocławskim, zatarasowane były materiałami budowlanymi i szynami stalowymi uniemożliwiającymi swobodny dostęp i odbiór materiałów i sprzętu z WMP. Ponadto przechowywano w nim materiały łatwopalne (benzyna, odrdzewiacz) w sposób niezabezpieczony, z naruszeniem zasad ochrony przeciwpożarowej i niezgodnie z Instrukcją WMP. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom V str. 17-48, 231-240, tom XXVII str. 73-74,
tom XXXIII str. 7-32)

W dniach 13-14 września 2024 r. do DUW wpłynęło łącznie 29 wniosków jst m.in. w zakresie udostępnienia worków na piasek z zasobów WMP. Wnioskowano o wydanie 728,0 tys. sztuk, co przekraczało dostępny w WMP asortyment Wojewody. Z WMP wydano łącznie 650,9 tys. szt. worków na piasek. Zasoby te wykorzystano już 15 września 2024 r.

14 września 2024 r. Wojewoda wystąpił z pierwszym wnioskiem do Ministra Spraw Wewnętrznych o udostępnienie rezerw strategicznych w postaci worków na piasek w liczbie 500,0 tys. szt.

(akta kontroli tom V str. 17-48, 237-347, tom XXVII str. 6,
tom XXXIII str. 24-26, 65-66)

We wrześniu 2024 r. asortyment WMP nie był wydawany zgodnie z postanowieniami Instrukcji WMP, tj.: bez zastosowania wymaganego wzoru, bez zatwierdzenia Dyrektora WBZiK lub jego zastępcy oraz bez upoważnienia do jego odbioru, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Po zakończeniu akcji przeciwpowodziowej czynności przewidziane do realizacji w Instrukcji WMP dotyczące odbioru udostępnionego jst asortymentu z WMP nie były realizowane zgodnie z jej postanowieniami. Nie wystawiono protokołu przyjęcia pięciu zapór przeciwpowodziowych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Wojewoda nie wystąpił do jst o zwrot części asortymentu WMP oraz udostępnionego Wojewodzie przez RARS do działań przeciwpowodziowych i usuwania skutków powodzi, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

⁵⁶ W okresie od 19 września 2024 r. do 8 lipca 2025 r.

(akta kontroli tom V str. 17-48, XXVII str. 5-6, 73-77, tom XXXIII str. 3-26)

Za prowadzenie gospodarki magazynowej zgodnie z Instrukcją WMP odpowiedzialny był jeden pracownik WBiZK. W okresie od 1 lutego do 16 listopada 2025 r. stanowisko to było nieobsadzone, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W okresie od 1 kwietnia 2025 r. do 23 września 2025 r., w Regulaminie Organizacyjnym DUW nie przypisano do żadnej komórki organizacyjnej zadań związanych z wyposażaniem i utrzymywaniem WMP, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom V str. 17-48, tom XI str. 1-5, tom XXVII str. 1-7, 69-89, tom XXXII 1-11, tom XXXIII str. 4-11, tom XXXIV str. 256-286, tom XXXV str. 1-549, tom XXXII 1-52)

Ówczesny Wojewoda w czasie powodzi we wrześniu 2024 r. występował o pomoc m.in. do:

➤ Ministra Spraw Wewnętrznych o wsparcie w zakresie przekazania asortymentu z RARS na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych⁵⁷. Od 14 do 26 września 2024 r. Wojewoda wystąpił łącznie z 33 wnioskami⁵⁸. Wnioskowano m.in. o udostępnienie z rezerw strategicznych: mostów tymczasowych, osuszaczy, agregatów prądotwórczych, kontenerów mieszkalnych, worków na piasek, sprzęt techniczny i medyczny, racje żywnościowe i wodę;

➤ MON o skierowanie wydzielonych sił i środków SZ RP do wsparcia administracji publicznej na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o Obronie Ojczyzny⁵⁹ oraz na podstawie art. 25 ust. 1 i 5 uzk. W okresie od 14 września do 31 października 2024 r. Wojewoda wystąpił z 47 wnioskami⁶⁰. Wnioskowano m.in. o: napełnianie i układanie worków z piaskiem na wałach przeciwpowodziowych; ewakuowanie mieszkańców z obszarów zagrożonych; organizację wydawania racji żywnościowych oraz wody dla powodźnian, mosty tymczasowe, prace porządkowe i prace rozbiórkowe.

W zakresie skierowania 14 września 2024 r. wniosku do MON o uruchomienie dodatkowych sił i środków do realizacji prowadzonych działań ówczesny Wojewoda zeznał, że *do tego momentu po konsultacji z Komendantem Wojewódzkiej PSP uznałem, że straż pożarna jest w stanie poradzić sobie z zagrożeniem. Kiedy okazało się że opady i zagrożenie jest jeszcze większe zwróciłem się o pomoc do wojska. Wcześniejsze rozmowy z wojskiem były, że o taką pomoc mogą się zwrócić. Wojsko było przygotowane, że o taką pomoc się zwrócę.*

16 Dolnośląska Brygada Obrony Terytorialnej uzyskała gotowość do realizacji zadań od dnia 13 września 2024 r. od godz. 00:01. W związku z sytuacją

⁵⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1598, ze zm. Dalej: uors.

⁵⁸ Tj.: 14 września 2024 r. jeden wniosek; 15 września 2024 r. jeden wniosek; 16 września 2024 r. złożono dwa wnioski; 17 września 2024 r. złożono pięć wniosków; 18 września 2024 r. cztery wnioski; 19 września cztery wnioski; 20 września 2024 r. pięć wniosków; 22 września 2024 r. cztery wnioski; 23 września 2024 r. dwa wnioski; 24 września 2024 r. jeden wniosek; 25 września 2024 r. dwa wnioski; 26 września 2024 r. dwa wnioski.

⁵⁹ Dz. U. z 2025 r. poz. 825, ze zm.

⁶⁰ Tj. od 11 do 16 września 2024 r. – trzy wnioski, a od 17 września do 31 października 2024 r. – 44 wnioski.

pogodową przedstawiciele WOT rekomendowali ówczesnemu Wojewodzie złożenie wniosku o wsparcie SZ RP jeszcze przed wystąpieniem sytuacji powodziowej;

do Wojewody Wielkopolskiego z wnioskiem 19 września 2024 r. o 2 000,0 tys. szt. worków na piasek, 23 września 2024 r. o geowłókninę (w dużej ilości) oraz dwóch namiotów.

Według stanu na 11 sierpnia 2025 r. w dyspozycji Wojewoda pozostawało 660,0 tys. szt. worków na piasek, których nie zwrócono Wojewodzie Wielkopolskiemu. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom III str. 25-30, tom XII str. 1-159, tom XXVI str. 170-178, 203-230, tom XXVII str. 5-94, tom XXXIII str. 4, tom XXXIV str. 256- 286, tom XXXV str. 1- 549)

Powyższe oznacza, że Wojewoda nie dysponował wystarczającą liczbą worków na piasek do prowadzenia w pełni skutecznych działań przeciwpowodziowych. Ponadto wydawanie sprzętu dla jst odbywało się w sposób ograniczony, bez przeprowadzenia analizy potrzeb oraz ustalenia priorytetów.

Wskazywał na to m.in. komunikat dyżurnego WCZK umieszczony 20 września 2024 r. w POZK o treści: *w związku ze znaczną liczbą napływających wniosków o udostępnienie asortymentu z magazynów przeciwpowodziowych, zwracam się z uprzejmą prośbą o racjonalne określenie potrzeb jednostek w tym zakresie. Jednocześnie przypominam, że asortyment ten powinien być przeznaczony do doraźnej walki z powodzią. Nie będzie on wydawany celem uzupełnienia stanów magazynowych jst. Proszę o przekazanie wszystkim gminom na administrowanym terenie.*

Wojewoda wyjaśniła, iż skala zjawiska we wrześniu 2024 r. jak również liczba zgłoszonych wniosków o wydanie sprzętu WMP, uniemożliwiały pracownikom realizującym te zadania przeprowadzenie pogłębionej analizy z uwagi na konieczność, w pierwszej kolejności, zrealizowanie zgłoszonych zapotrzebowań i wydania asortymentu, niezbędnego do prowadzenia akcji przeciwpowodziowych na obszarze województwa.

(akta kontroli tom II str. 75-79, tom XXVII str. 1-5)

Asortyment pochodzący z RARS udostępniony nieodpłatnie na rzecz Wojewody przekazano do jst bez zawarcia stosownych umów, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W DUW nie zapewniono skutecznego nadzoru nad prowadzeniem WMP, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom XXVI str. 1-17, XXVII str. 5-6, 90-97, tom XXXIII str. 3-12, tom XXXIV str. 1-196, tom XXXVI str. 49-69)

Zarządzeniem Nr 258 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 16 września 2020 r. w sprawie przygotowania i zapewnienia działania wojewódzkiego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz wojewódzkiego systemu

wykrywania i alarmowania⁶¹ utworzono na terenie województwa dolnośląskiego zintegrowany system wykrywania i alarmowania oraz wczesnego ostrzegania⁶².

Do zadań realizowanych w ramach SOA należało m.in.: [1] kierowanie monitorowaniem zagrożeń, [2] ocena zagrożeń występujących na terenie województwa, [3] zapewnienie przepływu informacji w zakresie występujących zagrożeń, [4] ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach oraz informowanie o zasadach zachowywania się przed i w trakcie ich wystąpienia. Zgodnie z § 3 zarządzenia SOA zadania te w ramach swoich właściwości miał realizować m.in.: [1] Wojewoda Dolnośląski poprzez WCZK oraz CPR, [2] starostowie lub prezydenci miast na prawach powiatu poprzez powiatowe centra zarządzania kryzysowego, [3] Komendant Policji oraz [4] Komendant PSP.

W WPZK 2021 i WPZK 2024, w części B, w załącznikach funkcjonalnych planu głównego, w pkt IV.4. *Organizacja systemu monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania* wskazano, że na terenie województwa dolnośląskiego monitoring zagrożeń, informowanie, ostrzeganie i alarmowanie służb inspekcji i straży, administracji samorządowej, mieszkańców oraz pozostałych podmiotów realizowane było w ramach SOA. Zarządzenie SOA utraciło swoją moc 23 kwietnia 2022 r., kiedy to uchylono ustawę z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej⁶³ oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin⁶⁴. Wojewoda nie wydał nowego zarządzenia w powyższym zakresie i wpisywał w dokumentację planistyczną dotyczącą zarządzania kryzysowego nieobowiązujące już zarządzenie.

Wojewoda wyjaśnił, że podmioty, wskazane w zarządzeniu SOA w dalszym ciągu wykonują zadania z zakresu monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania oraz informowania o zagrożeniach zgodnie z ich ustawowymi kompetencjami, zadaniami statutowymi oraz w oparciu o stały monitoring zagrożeń, prowadzony na poziomach gminnych, powiatowych i wojewódzkim umożliwiając odpowiednio wczesne zaobserwowanie symptomów możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowej i podejmowanie działań zapobiegających przechodzeniu zdarzenia w sytuację kryzysową, odpowiednio na wskazanych powyżej poziomach administracji publicznej.

NIK wskazuje, że w powyższej sytuacji, w związku z uchyleniem podstawy prawnej wydanego Zarządzenia SOA Wojewoda powinien wydać nowe zarządzenie powołując się na obowiązujące regulacje, a nie bazować na zarządzeniu, które przestało obowiązywać. Tym bardziej, że realizację tych zadań i podmioty je realizujące wpisano w WPZK będący jednym z najważniejszych dokumentów dotyczących zarządzania kryzysowego.

(akta kontroli tom XI str. 384, tom XIII str. 111-118)

Wymianie informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego służył system w postaci Platformy Operacyjnej Zarządzania Kryzysowego⁶⁵ wskazany w WPZK

⁶¹ Dalej: zarządzenie SOA.

⁶² Dalej: SOA.

⁶³ Dz. U. z 2021 r. poz. 372.

⁶⁴ Dz. U. Nr 96 poz. 850.

⁶⁵ Dalej: POZK.

2021. Wszystkie podmioty SOA miały obowiązek wykorzystania systemu POZK w celu ostrzegania, alarmowania i informowania.

Kierownik WCZK w piśmie z 2 września 2024 r. skierowanym do ówczesnego Wojewody wskazuje, iż serwery bardzo często wchodzą w awarię i nie można wprowadzić żadnych aktualizacji, trzeba myśleć o wymianie tego sprzętu. Pod POZK podpięty jest system wojewódzkiego koordynatora ratownictwa medycznego, w przypadku awarii wdrożona automatyzacja raportowania niektórych szpitali będzie niedostępna.

W trakcie powodzi system ten w większości jst nie był wykorzystywany.

(akta kontroli tom XIII str. 111-118, tom XXIX str. 1- 305, tom XXX str. 1-294, tom XXVII str. 4)

W ramach MPOA na terenie województwa dolnośląskiego wskazano WCZK, który miał pełnić rolę Międzynarodowej Głównej Centrali Ostrzegawczej⁶⁶ dla dolnośląskiego odcinka Odry. Zadaniemi MGCO wskazanymi w MPOA⁶⁷ było m.in. [1] zapewnienie międzynarodowych dróg przekazywania meldunków, [2] przekazywanie meldunku o awarii lub zdarzeniu⁶⁸, [3] potwierdzanie meldunku o awarii lub zdarzeniu oraz [4] odwoływanie meldunku. Każdy meldunek zawierał informacje o rodzaju awarii lub zdarzeniu, rodzaju zanieczyszczenia i lokalizacji. Na tej podstawie właściwe służby krajowe mogły wraz z potrzebą podjąć działania prewencyjne. Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniami wskazała, że MPOA nie był przewidziany do stosowania w przypadkach powodzi, chyba że w związku z nimi doszłoby do wypadków o skutkach transgranicznych w rozumieniu MPOA.

Dnia 14 września 2024 r. DWIOŚ przekazał, ówczesnej Dyrektor WBiZK wykaz obiektów mogących negatywnie oddziaływać na środowisko w przypadkach podtopienia bądź zalania. W informacji wskazano łącznie 53 takich obiektów, a jednym z nich była oczyszczalnia ścieków w Jeleniej Górze, którą to oczyszczalnię wskazano również w załączniku nr 5 *Mapa komunalnych oczyszczalni ścieków i rurociągów* do MPOA z 2024 r. Dnia 18 września ówczesna Zastępca Dyrektora WBiZK przekazała do DWIOŚ informację o zalaniu miejskiej oczyszczalni ścieków w Jeleniej Górze w wyniku fali powodziowej i podjęcie w związku z tym stosownych działań.

Dnia 25 września 2024 r. DWIOŚ przekazał WCZK i ówczesnej Dyrekcji WBiZK wykaz obiektów podtopionych lub zalanych. Wskazano w nim: [1] 20 oczyszczalni ścieków, z tym, że 16 z nich nie funkcjonowało od 15 września 2024 r., a ścieki z oczyszczalni ścieków w Jeleniej Górze trafiały do rzeki Bóbr, [2] siedem stacji paliw z uwagi na brak sprawnego funkcjonowania tych obiektów (podtopienie, przeciążenie hydrauliczne, zagrożenie cofką) a jako odbiornik tych ścieków wskazano m.in. rzeki Bóbr, Kamienna, Nysa Łużycka. Ostatecznie ustalono,

⁶⁶ Dalej: MGCO.

⁶⁷ <https://www.mkoo.pl/index.php?mid=54&aid=1344&lang=PL> (dostęp 4 grudnia 2025 r.)

⁶⁸ Awarią lub zdarzeniem w rozumieniu MPOA był nagły incydent mogący mieć znaczenie transgraniczne, który miał bezpośredni wpływ lub mógł negatywnie wpłynąć na jakość wód oraz ekosystem wodny w dorzeczu Odry. Awariami mogły być usterki lub wypadki spowodowane uszkodzeniem m.in. urządzeń technicznych, infrastruktury komunalnej (np. oczyszczalni ścieków), zakładów produkcyjnych, magazynów lub rurociągów, natomiast zdarzenie mogło być również pochodzenia naturalnego lub mogło być skutkiem działania człowieka.

że 22⁶⁹ oczyszczalnie ścieków/ kolektorów ściekowych na terenie województwa dolnośląskiego w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r. nie pracowało lub pracowało w trybie awaryjnym. Skutkowało to wprowadzeniem do środowiska zanieczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, na wniosek DWIOŚ, uruchomił monitoring badawczy wód powierzchniowych będących odbiornikami ścieków z oczyszczalni. Monitoringiem tym objęto rzekę Białą Łądecką powyżej i poniżej oczyszczalni w Stroniu Śląskim i poniżej oczyszczalni w Łądku Zdroju, a także rzekę Bóbr powyżej i poniżej oczyszczalni w Jeleniej Górze oraz powyżej i poniżej oczyszczalni we Wleniu. DUW nie posiadał od DWIOŚ informacji o zagrożeniach dla życia i zdrowia wynikających z kontaktu ze skażoną wodą z rzek po powodzi, ponieważ DWIOŚ nie prowadził badań w kierunku zagrożeń bakteriologicznych i parazytologicznych.

WCZK, jako MGCO dla dolnośląskiego odcinka Odry, w ramach uczestnictwa w MPOA nie przekazał meldunku o awarii lub zdarzeniu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dnia 1 października 2024 r. MGCO we Frankfurcie nad Odrą przesało meldunek do WCZK w ramach MPOA o zanieczyszczeniu Odry bakteriami *Escherichia Coli*⁷⁰ na skutek zalania przez powódź z września 2024 r. oczyszczalni ścieków znajdujących się w górnej części dorzecza Odry.

(akta kontroli tom XXVII str. 4, tom XXXVI str. 26-44)

1.5 Wojewoda otrzymywał informacje o stanie technicznym i stanie bezpieczeństwa obiektów hydrotechnicznych oraz podstawowych parametrach technicznych zbiorników retencyjnych stanowiących element zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Dnia 2 kwietnia 2024 r. RZGW na potrzeby aktualizacji POOPP, przekazało⁷¹ do DUW wykaz i podstawowe parametry techniczne zbiorników⁷² oraz wykaz wałów przeciwpowodziowych administrowanych na obszarze województwa dolnośląskiego przez ten organ. Z przedłożonych przez RZGW zestawień wynikało w szczególności, że:

- cztery (spośród siedmiu) zbiorników retencyjnych posiadało nieodpowiednią ocenę stanu technicznego, w tym dwa zagrażającą bezpieczeństwu ocenę stanu bezpieczeństwa⁷³;

⁶⁹ Na obszarze województwa dolnośląskiego wskutek powodzi nie pracowały lub pracowały w trybie awaryjnym następujące oczyszczalnie ścieków: [1] w zlewni rzeki Białej Łądeckiej (prawego dopływu Nysy Kłodzkiej) oczyszczalnia: w Stroniu Śląskim; w Łądku Zdroju; w Ołdrzychowicach Kłodzkich, w Krosnowicach; [2] w zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej oczyszczalnia: w Kłodzku; w Bardzie, w Bardzie Przełęku, w Kamieńcu Żąbkowickim, w Polanicy-Zdroju; [3] w zlewni rzeki Bystrzycy oczyszczalnia: w Makowicach [4] w zlewni rzeki Bóbr oczyszczalnia: w Jeleniej Górze, w Marciszowie, we Wleniu, w Mysłakowicach, w Kowarach, w Szklarskiej Porębie, w Piechowicach, w Marczycach, w Świeradowie-Zdroju [5] w zlewni rzeki Kaczawy oczyszczalnia: w Świerzawie, [6] w zlewni rzeki Odry oczyszczalnia: w Budziszowie Wielkim, w Lasowicach.

⁷⁰ W określeniu sanitarnym bakterie kałowe.

⁷¹ Pismem z dnia 15 lutego, znak: BZ-BOL.6351.3.2024.JP.

⁷² Tj.: retencyjnych, suchych, „małej retencji”

⁷³ [1] Zbiornik wodny Mietków – nieodpowiednia ocena stanu technicznego wynikała głównie ze względu na nieodpowiedni stan urządzeń mechanicznych spustu dennego: zamknięć segmentowych oraz zasuw na wszystkich upustach dennych, których dalsza eksploatacja segmentów dennych w stanie nieodpowiednim może doprowadzić do poważnej awarii, trwałej niesprawności, zanieczyszczenia środowiska olejem oraz nieodwracalnej utraty masy konstrukcji stalowej, co będzie skutkować koniecznością wymiany segmentów na nowe. Stan bezpieczeństwa spustu dennego, pod względem mechanicznym oceniono jako mogący zagrażać bezpieczeństwu;

- 11 (spośród 15) suchych zbiorników przeciwpowodziowych posiadało dobrą ocenę stanu technicznego, jeden dostateczną, jeden przekazano do eksploatacji w 2023 r. i nie posiadał on oceny, a dwóch nie oddano do eksploatacji;
- spośród 1 315,6 km całkowitej długości obwałowań oceną stanu bezpieczeństwa: niezagrażającą bezpieczeństwu objęto obwałowania o długości 941,2 km, niezagrażający bezpieczeństwu z uwagami – 303,3 km, mogący zagrażać bezpieczeństwu – 64,9 km oraz zagrażającą bezpieczeństwu – 6,2 km.

Z uwagi na nieodpowiedni, zagrażający bezpieczeństwu stan techniczny zbiorników retencyjnych Bukówka i Sosnówka ówczesna Dyrektor WBiZK skierował 5 kwietnia 2024 r. do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego we Wrocławiu⁷⁴ pismo⁷⁵ o zajęcie stanowiska na temat stanu bezpieczeństwa ww. zbiorników, w zakresie ich realnego zagrożenia i podjęcia stosownych działań celem likwidacji potencjalnych zagrożeń katastrofą budowlaną. Z otrzymanej odpowiedzi WINB wynikało, że zarządca obiektu Sosnówka nie wykonał obowiązków nałożonych Decyzją WINB nr 527/2017 z dnia 30 marca 2017 r.⁷⁶ w zakresie przywrócenia szczelności ekranu zapory czołowej zbiornika w miejscu istniejących spękań betonowych płyt, a także uzupełnienie ubytków wypełnień osłonowych dylatacji. Termin wykonania ww. obowiązków został określony do 31 grudnia 2026 r.⁷⁷ W odniesieniu do zbiornika Bukówka WINB poinformował, że zarządca w całości wykonał nałożone obowiązki, w celu usunięcia nieodpowiedniego stanu technicznego budowli.

W 2024 r. pracownik WBiZK nie uczestniczył w okresowych przeglądach stanu technicznego budowli przeciwpowodziowych, organizowanych przez ich administratorów i zarządców pomimo, że zadanie to zostało mu przypisane w zakresie czynności, uprawnień i odpowiedzialności, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 180-286, tom IV str. 85-88, tom XIII str. 111-118, tom XXV str. 191-210)

Z przekazanych przez RZGW do DUW po powodzi z września 2024 r. informacji dotyczących oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa budowli hydrotechnicznych uwzględniających przejście wód powodziowych wynikało⁷⁸, że każdy z pięciu poddanych kontroli zbiorników posiadał nieodpowiedni stan techniczny, w tym dwa z nich zagrażały bezpieczeństwu, a jeden został

[2] zbiornik wodny Dobromierz – nieodpowiednia ocena stanu technicznego wynikała głównie ze stanu technicznego lewego i prawego segmentu spustu dennego zapory zbiornika wodnego; [3] zbiornik wodny Bukówka – w którym stwierdzono nieodpowiedni stan techniczny i nieodpowiedni stan bezpieczeństwa zapory czołowej – zagrażający bezpieczeństwu; [4] zbiornik wodny Sosnówka – nieodpowiednia ocena stanu technicznego oraz zagrażająca bezpieczeństwu ocena stanu bezpieczeństwa

⁷⁴ Dalej: WINB.

⁷⁵ Znak: BZ-BOL.68.16.2024.JP.

⁷⁶ Zmienionej decyzjami nr 1635/2017 z dnia 26 października 2017r., nr 304/2019 z dnia 4 marca 2019 r., nr 372/2020 z dnia 15 kwietnia 2020 r., nr 227/2021 z dnia 1 marca 2021r., nr 159/2022 z dnia 8 lutego 2022 r. i nr 208/2024 z dnia 12 lutego 2024 r.

⁷⁷ Decyzją 1243/2024 z dnia 29 listopada 2024 r.

⁷⁸ Przekazanych pismem z 4 kwietnia 2025 r., znak: V.RPC.92.1.2025.PK.117.

wyłaczony z użytkowania⁷⁹. W przekazanych informacjach wskazano również, że kontrola dwóch (spośród siedmiu) zbiorników retencyjnych administrowanych przez RZGW nie zakończyła się lub zostanie wykonana w 2025 r.⁸⁰ W przypadku suchych zbiorników przeciwpowodziowych administrowanych przez RZGW na terenie województwa dolnośląskiego sześć z nich posiadało nieodpowiedni stan techniczny, w tym cztery zagrażały bezpieczeństwu, jeden nie nadawał się do dalszego użytkowania, a jeden mógł zagrażać bezpieczeństwu. Pozostałe dziewięć suchych zbiorników posiadało dostateczną i dobrą ocenę stanu technicznego, których stan nie zagrażał bezpieczeństwu.

(akta kontroli tom XIII str. 107-202)

Odnosnie dokonywania oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że dokonana przez zarządców infrastruktury hydrotechnicznej ocena stanu technicznego i stanu bezpieczeństwa przyjmujących umowne skale ocen, wynikające z *Wytycznych wykonywania badań, pomiarów, ocen stanu technicznego oraz ocen stanu bezpieczeństwa budowli piętrzących wodę*, opracowanych przez ekspertów Centrum Technicznej Kontroli Zapór IMGW i przesyłane w pierwszym kwartale każdego roku do wiadomości wojewody są podstawą oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego województwa.

W odniesieniu do działań podjętych po otrzymaniu informacji dotyczących oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa budowli hydrotechnicznych po przejściu powodzi Wojewoda wyjaśniła m.in., że kluczowa była informacja o praktycznym wyłączeniu z systemu ochrony przed powodzią zbiornika suchego Stronie Śląskie na cieku Morawka, zakończono roboty budowlane związane z odbudową przelewu powierzchniowego zbiornika Topola oraz planowaną kompleksową modernizacją infrastruktury hydrotechnicznej zbiornika Pilichowice, co będzie się wiązać z koniecznością całkowitego opróżnienia zbiornika na okres około dwóch lat.

(akta kontroli tom II str. 180-286, tom XIII str. 322-335, tom XXV str. 185-210)

1.6 Zastępca Dyrektora WBiZK wyjaśnił, że w czasie powodzi z września 2024 r. miały zastosowanie i zostały uruchomione następujące procedury zawarte w WPZK 2021 oraz POOPP: [1] działania w zakresie zagrożenia powodziowego i powodzi; [2] wprowadzenie stanu klęski żywiołowej; [3] alarmowanie, ostrzeganie i informowanie ludności o zagrożeniach; [4] monitoring zagrożeń; [5] zasady użycia SZ RP w sytuacjach kryzysowych; [6] szacowanie i dokumentowanie strat samorządów; oraz [7] procedury związane

⁷⁹ [1] Zbiornik wodny Słup, nieodpowiedni stan techniczny, nie nadaje się do dalszego użytkowania; [2] Zbiornik wodny Bukówka – nieodpowiedni stan techniczny, nie nadaje się do dalszego użytkowania zgodnie z posiadanymi pozwoleniami i instrukcjami. Stan zapory czołowej zagraża bezpieczeństwu; [3] Zbiornik wodny Sosnówka – nieodpowiedni stan techniczny, zagrażający bezpieczeństwu; [4] Zbiornik wodny Topola – nieodpowiedni stan techniczny, brak możliwości użytkowania; [5] Zbiornik wodny Kozielnio – nieodpowiedni stan techniczny zapory czołowej, zapora boczna i czasza zbiornika w stanie dobrym, budowla zrzutowa w stanie dostatecznym. Nadaje się do dalszego użytkowania.

⁸⁰ [1] Zbiornik wodny Dobromierz, [2] Zbiornik wodny Mietków.

z włączaniem do pracy w systemie ochrony przeciwpowodziowej *wrocławskich polderów przeciwpowodziowych*.

(akta kontroli tom IV str. 1-5, tom XIII str. 6-15)

Dnia 31 marca 2025 r. Wojewoda przekazała do MSWiA raport pn. *Działania podejmowane podczas powodzi we wrześniu 2024 r. na terenie województwa dolnośląskiego*. Według raportu w okresie od września do listopada 2024 r. szereg działań związanych z przebiegiem sytuacji kryzysowej, a następnie z etapem odbudowy i przywracaniem stanu pierwotnego realizowano podczas posiedzeń WZZK, spotkań roboczych i wideokonferencji w łącznej liczbie 27. W kalendarium spotkań za okres od 12 września do 28 października 2024 r. wykazano organizację 21 posiedzeń WZZK, z których 19 zostało udokumentowanych. Brak udokumentowania pracy tego zespołu w dwóch przypadkach opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli: tom II str. 100-179, tom XI str. 8-17, 109-110)

Na podstawie art. 17 oraz art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie⁸¹ powołano m.in. zespoły doradcze: [1] Zarządzeniem Nr 506 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 19 września 2024 r. Zespół monitorujący sytuację zdrowotną na terenach objętych powodzią i wspierającego działania w zakresie zapobiegania skutkom zdrowotnym powodzi; [2] Zarządzeniem Nr 546 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 27 września 2024 r. Zespół ds. Odbudowy Powodziowej; [3] Zarządzeniem Nr 551 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 30 września 2024 r. Zespół koordynujący oraz monitorujący akcję pomocową na terenach objętych powodzią; [4] Zarządzeniem Nr 551 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 30 września 2024 r. Zespół monitorujący proces odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych na terenach objętych powodzią oraz wspierającego działania inwestycyjne w zakresie usuwania skutków powodzi i zapobiegania skutkom powodzi; [5] Zarządzeniem Nr 734 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 24 grudnia 2024 r. Zespół ds. odbudowy i wspierania działań w zakresie usuwania skutków powodzi 2024 r.

(akta kontroli tom XXXIII str. 21)

1.7 Ówczesny Wojewoda, na posiedzeniu WZZK 12 września 2024 r. podjął decyzję o monitorowaniu sytuacji powodziowej na terenie Dolnego Śląska oraz sprawdzeniu sił i środków przewidzianych do użycia na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej.

Od 13 września 2024 r.⁸² WCZK rozpoczęło raportowanie sytuacyjne. Raporty sytuacyjne były przeznaczone dla kierownictwa DUW i zawierały informacje m.in. o: liczbie ogłoszonych stanów pogotowania i alarmów przeciwpowodziowych, liczbie stanów ostrzegawczych i alarmowych na rzekach, liczbie ewakuowanych na terenie województwa ogółem, liczbie (ilości) wydanego asortymentu z magazynów, liczbie złożonych wniosków o użycie SZ RP oraz liczbie żołnierzy czynnie zaangażowanych w działania na terenie województwa.

⁸¹ Dz.U. z 2025 r. poz. 428. Dalej: ustawa o wojewodzie.

⁸² Do 19 października 2024 r.

Według raportów sytuacyjnych w okresie od 13 do 16 września 2024 r. stany wód na poszczególnych wodowskazach przybrały tendencję wzrostową i osiągały wartości odpowiadające stanom alarmowym i ostrzegawczym. Odnotowano w nich odpowiednio: cztery stany alarmowe i 21 ostrzegawczych (13 września), 40 stanów alarmowych i 11 ostrzegawczych (14 września), 42 stany alarmowe i 10 ostrzegawczych (15 września) oraz 53 alarmowe i 8 ostrzegawczych (16 września). W powyższym okresie odnotowanie wprowadzenie pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego odpowiednio w 18, 45, 54 i 65 jst.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora WBiZK analiza sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej była dokonywana przez przedstawicieli IMGW podczas posiedzeń WZZK. Stanowiły one podstawę dla jst oraz służb, inspekcji, straży do podejmowania określonych działań zabezpieczających. Dodał, że *brak jest wiedzy w zakresie potencjalnego dokonywania oceny możliwego zasięgu oraz prognozowanych skutków przez ówczesnego Wojewodę, ewentualnego terminy ich przeprowadzenia, a także wyników tych analiz i podjętych działań w tym zakresie.*

Pomimo zagrożenia wystąpienia powodzi oraz komunikatów o aktualnych stanach wód i prognozach stanów wody dla poszczególnych stacji wodowskazowych Wojewoda nie ogłosił pogotowia i pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli tom III str. 37-377, tom IV str. 126-133, tom XIII str. 6-15, 237-240, 245-247, 322-335, tom XXVI str. 6-11, tom XXVI str. 231-235)

W czasie wrześniowej powodzi WCZK próbowało uzyskać informację o sytuacji na zbiornikach retencyjnych położonych w powiecie kłodzkim (Międzygórze i Stronie Śląskie). Dyżurny WCZK 14 września 2024 r. o godz. 22:36 wystąpił telefonicznie do Centrum Operacyjnego RZGW o informację w sprawie ww. zbiorników.

Następnie o godz. 23:35 dyżurny WCZK skierował do Centrum Operacyjnego RZGW maila o treści: *Szanowni Państwo, mając na uwadze przekazywane informacje w zakresie prognoz hydrometeorologicznych uprzejmie proszę o informację dotyczącą obszarów w Kotlinie Kłodzkiej, na których terenie powinna zostać przeprowadzona ewakuacja w związku z ekstremalnym wzrostem poziomu wód.*

Dyżurny WCZK wyjaśnił, że *mail ten został wysłany po konsultacji z Dyrektorem WBiZK, która prawdopodobnie konsultowała to z Wojewodą. Nie pamiętam kiedy otrzymaliśmy odpowiedź na tego maila. Prawdopodobnie odpowiedź przesłało nam Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Kłodzku.*

Zastępca Dyrektora WBiZK wyjaśnił, że *WCZK nie odnotowało odpowiedzi na przedmiotowego e-mila. Brak obecnie wiedzy, czy podejmowano próby uzyskania odpowiedzi na ww. pytanie.*

Dnia 15 września 2024 r. o godz. 00:37 WCZK otrzymało od Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Kłodzku wiadomość e-mail z informacją z Wód Polskich dotyczącą stabilności zapory zbiornika Stronie Śląskie, o treści: *w odpowiedzi na Państwa zgłoszenie telefoniczne o możliwym braku stabilności zapory zbiornika Stronie Śląskie, po zweryfikowaniu tej informacji z Kierownikiem tego zbiornika przekazuję, że na chwilę obecną zaporą jest stabilna. Jedynie przelanie się wody przez korpus zapory ziemnej może doprowadzić do powstania przebicia.*

Oczywiście czas w jakim będzie utrzymywany Max PP ma wpływ na jej stabilność. Na razie zapora piętrzy kilkanaście godzin zatem nie powinno wystąpić jej uplastycznienie. Zapora posiada system drenarski obniżający poziom wody w jej korpusie. Sama ewakuacja ludności jest zasadna ponieważ zbiornik przestał pełnić swoją funkcję z powodu wykorzystania 100% rezerwy powodziowej.

Ówczesny Wojewoda, odnosząc się do pytania czy ewakuacja z zagrożonych obszarów – położonych poniżej zbiornika w Stroniu Śląskim, powinna zostać przeprowadzona wcześniej, na większą skalę zeznał, że *w moim przekonaniu była przeprowadzona prawidłowo i na odpowiednim obszarze. Fakty to udowodniły, tam gdzie była potrzeba ludzie zostali ewakuowani. Ewakuacji objęła wszystkie tereny, które zostały zalane. Ewakuowane te osoby, które nie poddały się wcześniej ewakuacji.*

(akta kontroli tom IV str. 6-17, tom XIII str. 111-118, tom XXVI str. 257-293)

W trakcie wrześniowej powodzi, tj. od 16 września 2024 r. Kierownik WCZK został oddelegowany do działającego w DUW zespołu pod kierownictwem Dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Ministra Spraw Wewnętrznych. Podjęto również inne decyzje mające niekorzystny wpływ na funkcjonowanie i realizowanie ustawowych zadań przez WCZK, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom XI str.381, tom XIII, str. 111-118, tom XXVI str. 182-187)

W związku z powodzią we wrześniu 2024 r. DUW utworzył dodatkowe adresy mailowe⁸³, które miały usprawnić segregację, a następnie przekazywanie i rozpatrywanie spraw dotyczących powodzi.

Zdaniem NIK utworzenie dedykowanych skrzynek adresowych wpłynęło na przejrzystość i szybkość rozpatrywania wniosków jst. Niemniej ich tworzenie od 16 września 2024 r. było działaniem spóźniony.

(akta kontroli tom XIII str. 215-236, tom XXVII str. 69-115)

Do WCZK nie wpłynęły żadne informacje dotyczące przerwania zapory w Stroniu Śląskim. Fakt ten nie został również odnotowany w raporcie z dyżuru z 15 września 2024 r. pomimo, że skutki katastrofy były relacjonowane na żywo w mediach, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ówczesna Dyrektor WBiZK zeznała, że *taka informacja formalnie nie wpłynęła do mnie w dniu zdarzenia. 15 września 2024 r. otrzymałam informację z Centrum Operacyjne RZGW we Wrocławiu że zapora nie pękła.*

Ówczesny Wojewoda, w odpowiedzi na pytanie kiedy i od kogo po raz pierwszy dowiedział się o przerwaniu zapory w Stroniu Śląskim zeznał, że *nie pamięta*. Dodał, że *było parę informacji na temat pęknięcia, które się nie potwierdzały. Głównym źródłem informacji oczywiście powinny być Wody Polskie. W pewnym momencie Wody Polskie informowały, że nie mają bieżącej informacji z zalanego punktu na zaporze. Byłem w stałym kontakcie z Burmistrzem Stronia Śląskiego, który informował mnie np. o przelewaniu się wody górą zapory i o zagrożeniu że zapora może zostać przerwana. Poleciałem by Burmistrz powiększył obszar ewakuacji na*

⁸³ Były to m.in. magazyny@duw.pl, wnioskimon@duw.pl, odpadypowodz@duw.pl

wypadek przerwania zapory. Natomiast sam fakt przerwania zapory został potwierdzony na sztabie kryzysowym w siedzibie straży pożarnej we Wrocławiu.

Informację o pęknięciu zapory w Stroniu Śląskim ówczesny Wojewoda otrzymał 15 września 2024 r. o godz. 10:35 od lokalnej dziennikarki przebywającej w Kłodzku. Z treści przekazanych wiadomości wynikało, że zapora pękła, Burmistrz Stronia Śląskiego oraz Starosta Kłodzki nie posiadali informacji o zbiorniku, ludzie panikowali. Ówczesny Wojewoda w przekazanej dziennikarce odpowiedzi wskazał, że *wie*, w miejsce katastrofy udaje się amfibie na gąsienicach, *decyzja o ewakuacji każdorazowo samorząd gminny oraz w Stroniu nie pękła tylko przelewa się bokami.*

Informacja o prawdopodobnym rozmyciu wału suchego zbiornika w Stroniu Śląskim dotarła do Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kłodzku⁸⁴ o godz. 12:07 wraz ze zgłoszeniem alarmowym przekazanym przez System Informatyczny Wojewódzkiego CPR od mieszkańca Stronia Śląskiego. W tym czasie w siedzibie PSP w Kłodzku przebywali m.in. ówczesny Wojewoda oraz Komendant PSP we Wrocławiu. Prowadzono wówczas kontakt z organami tj. Starosta Kłodzki, burmistrzowie Stronia Śląskiego, Łądką Zdroju i Kłodzka za pośrednictwem prywatnych i służbowych telefonów komórkowych. PSP w Kłodzku potwierdziła informację o przerwaniu zapory w Stroniu Śląskim przekazała do PSP we Wrocławiu o godz. 13:30.

Ówczesny Wojewoda 15 września 2024 r. po uzyskaniu informacji o przerwaniu zapory w Stroniu Śląskim nie poinformował Dyrektora RCB o zagrożeniu skutkującym wystąpieniem sytuacji kryzysowej oraz o konieczności powiadomienia ludności o zagrożeniu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

W odpowiedzi na pytanie o zakres działań podjętych w związku z uzyskaniem pęknięcia zapory w Stroniu Śląskim ówczesny Wojewoda zeznał, że *w tej sytuacji niewiele można było już zrobić poza sprawdzeniem czy zalane obszary bądź mogące zostać zalane w przyszłości zostały ewakuowane, wzdłuż Białej Łądeckiej i Nysy Kłodzkiej. Potwierdziło się, że obszar ewakuacji był właściwie wskazany. Wody nie dało się już zatrzymać.*

(akta kontroli tom X str. 10-81, 247-267, tom XII str. 6-15, tom XIII str. 237-240, 322-335, tom XXVI str. 6-14, 188-230)

W trakcie działań przeciwpowodziowych, 15 września 2024 r. WCZK działając z upoważnienia Ówczesnego Wojewody dwukrotnie wystąpiło o wysłanie Alertu RCB w związku z planowaną ewakuacją mieszkańców powiatu kłodzkiego i powiatu ząbkowickiego. W pierwszym przypadku pierwotną treść Alertu RCB uzgodniła ówczesna Dyrektorka WBiZK z Dyrektorem Wydziału Zarządzania Kryzysowego, Bezpieczeństwa i Polityki Zdrowotnej Starostwa Powiatowego Kłodzku. Dyżurny WCZK o godz. 01:06 przesłał drogą mailową do dyżurnego RCB wniosek o uruchomienie Alertu RCB o treści: *Ewakuacja mieszkańców z rejonów znajdujących się wzdłuż rzek: Biała Łądecka i Nysa Kłodzka z niżej wymienionych miejscowości: Łądek Zdrój Stornie Śląskie Międzygórze Wilkanów Bystrzyca Kłodzka Gorzanów Odrzychowice Krosnowice Żelazno Trzebieszowice Radochów Domaszków.* O godz. 01:32 dyżurny WCZK skierował do dyżurnego RCB

⁸⁴ Dalej: PSP w Kłodzku.

zmienioną treść Alertu RCB⁸⁵, a o godzinie 01:46 dyżurny RCB przesłał jej ostateczną treść alertu do WCZK w brzmieniu: *Uwaga! Możliwa ewakuacja części powiatu kłodzkiego - miejscowości bezpośrednio przyległych do rzek: Biała Łądecka i Nysa Kłodzka. Stosuj się do poleceń służb.* O godz. 01:55 ostateczną wersję komunikatu zatwierdziła Dyrektor WBiZK. Ówczesna Dyrektor WBiZK zeznała, że zmiana treści Alertu RCB była przedmiotem rozmów w których poza nią brał udział ówczesny Wojewoda oraz RCB. Dodała, że nie jest w stanie wskazać kto był pomysłodawcą zmiany treści alertu. Ówczesny Wojewoda zeznał, że nie pamięta ustaleń treści Alertu RCB skierowanego do mieszkańców powiatu kłodzkiego. Wskazał, że nie chodziło o to by ewakuować wszystkich mieszkańców Stronia Śląskiego, Kłodzka. Kilka metrów powyżej woda nie stanowiła zagrożenia. Nie było możliwości ewakuacji całego miasta, gminy. Kontakt służb z osobami wymagającymi ewakuacji był indywidualny. Skierowanie wniosku o uruchomienie Alertu RCB było inicjatywą Dyrektora Wydziału Zarządzania Kryzysowego, Bezpieczeństwa i Polityki Zdrowotnej Starostwa Powiatowego w Kłodzku.

W drugim przypadku wniosek o uruchomienie Alertu RCB⁸⁶ do Ówczesnego Wojewody skierował drogą mailową Starosta Ząbkowicki. Wniosek został skierowany do dyżurnego RCB, który następnie potwierdził drogą mailową (o godz. 06:45) uruchomienie Alertu RCB⁸⁷ na obszarze powiatu ząbkowickiego w niezmienionej treści.

(akta kontroli tom XXV str. 4-6, tom XXVI str. 203-230)

Na posiedzeniu WZZK 16 września 2024 r. przedstawiciel PGW WP zwrócił się kilkukrotnie do Ówczesnego Wojewody o zgodę na zwiększenie odpływu ze zbiornika Mietków ($Q=60 \text{ m}^3/\text{s}$), w wysokości powyżej odpływu dozwolonego. W odpowiedzi na powyższe ówczesny Wojewoda zwrócił się z pytaniem: *na jakiej podstawie prawnej żądam ode mnie żebyście się zgodzili? Wy macie decyzję podjąć, podejmujcie i koniec. Ja nie mam żadnego prawa do tego by wam kazać lub zabronić zrzutu więc bardzo proszę realizować.* Prezes PGW WP odpowiedziała, że powyższe wynika z dokumentów w czasie sterowania powodzią na ten że zbiornik. Ówczesny Wojewoda nie posiadał wiedzy o jakie dokumenty chodzi. Zwrócił się z prośbą o ich przesłanie. Prezes PGW WP przekazała, iż chodzi o decyzje administracyjną skierowaną do kilku stron – pozwolenie wodnoprawne wydane przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego 11 lat temu, które obowiązuje wszystkich. Zastępca Prezesa PGW WP dodała m.in., że *nie odpowiada za to, co 11 lat temu zrobił Marszałek Województwa. Odpowiadam karnie za realizację zrzutu, jeśli nie zrealizuję tego zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego będącą częścią decyzji o pozwoleniu wodnoprawnym.* Ówczesny Wojewoda przekazał, że *jeśli się boicie to ja to dam, ale uważam że po prostu to jest naprawdę działanie nie w zarządzaniu kryzysowym (...), jeśli nie możemy czekać to ja wydam taką zgodę.*

⁸⁵ O treści: *Uwaga możliwa ewakuacja w powiecie kłodzkim na terenach położonych wzdłuż rzek Biała Łądecka i Nysa Kłodzka. Zachowaj ostrożność. Stosuj się do poleceń służb.*

⁸⁶ O treści: *Uwaga! Możliwa ewakuacja części gminy Bardo i Kamieniec Ząbkowicki w miejscowościach bezpośrednio przyległych do rzeki Nysa Kłodzka. Stosuj się do poleceń służb.*

⁸⁷ Alert RCB Kampania 1506.

Przed i w trakcie trwającego posiedzenia WZZK do WCZK wpływały maile z Centrum Operacyjnego RZGW z prośbą o uzgodnienie zwiększenia odpływu ze zbiornika Mietków, tj. do $Q=60 \text{ m}^3/\text{s}$ od godziny około 17:00 (z godz. 15:54), do $Q=120 \text{ m}^3/\text{s}$ od godziny około 20:00 do odwołania (z godz. 19:16). W odpowiedzi na ostatniego maila dyżurny WCZK o godz. 23:03 przekazał odpowiedź o treści *Tak, uzgadniam*.

Dyżurny WCZK wyjaśnił, że maila o treści *Tak, uzgadniam* wysłał na polecenie Wojewody. *Jak pamiętam odbywało się wtedy posiedzenie WZZK na którym trwała dyskusja pomiędzy Wojewodą a Wodami Polskimi odnośnie uzgodnienia zwiększenia zrzutu ze zbiornika Mietków. Nie pamiętam czy tego typu sytuacje się powtórzyły. Na moich dyżurach nie.*

W dniu 17 września 2024 r. o godz. 17:53 do WCZK wpłynął mail z Centrum Operacyjnego RZGW z prośbą o pilne uzgodnienie zwiększenia odpływu ze zbiornika Mietków do odpływu do $Q=100 \text{ m}^3/\text{s}$ od godz. 19:00 do odwołania. O godz. 18:10 ze skrzynki mailowej WCZK skierowano odpowiedź o treści *Tak uzgadniam*. Informacja o zwiększonym odpływie ze zbiornika Mietków nie została przekazana do Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego powiatu wrocławskiego⁸⁸, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W związku ze zwiększonym zrzutem wody ze zbiornika Mietków 16 września 2024 r., w porozumieniu z ówczesnym Wojewodą, zostały zadysponowane siły i środki PSP na osiedle Marszowice we Wrocławiu. Miały one za zadanie podnieść korony wałów na rzece Bystrzyca i zapobiec skutkom zwiększonego zrzutu wody ze zbiornika.

Również od 16 września 2024 r. zadania z zakresu wzmocnienia wałów, wsparcia lokalnej społeczności oraz usuwania skutków związanych z sytuacją powodziową realizowali żołnierze 16 Dolnośląskiej Brygady Wojsk Obrony Terytorialnej.

(akta kontroli tom XIII str. 322-335, tom XIV str. 8-12, 245-247, tom XXVI str. 6-11, 170-174, 257-293)

Zdaniem NIK ówczesny Wojewoda nie posiadał rozeznania co do postanowień instrukcji gospodarowania wodą na zbiornikach retencyjnych, w tym czy te instrukcje przewidywały zadania dla Wojewody. Zasadnym byłoby aby służby Wojewody posiadały wiedzę o postanowieniach instrukcji gospodarowania wodą w zakresie dotyczącym uzgadniania ewentualnych wielkości zrzutów z tych zbiorników oraz obowiązków informacyjnych Wojewody wynikających z tych instrukcji.

Wojewoda wyjaśniła, w odniesieniu do braku wprowadzenia systemowego pozyskiwania od Państwa Gospodarstwo Wodne Wody Polskie⁸⁹ oraz innych podmiotów zarządzających zbiornikami danych m.in. o wielkości planowanych odpływów ze zbiorników w określonej perspektywie czasowej, że przepisy prawne oraz wytyczne do opracowania planów (WZZK oraz POOPP) nie wskazują, że elementy te powinny zostać wzięte pod uwagę przy ich sporządzaniu. Dodała, że informacje o wielkości planowanych zrzutów ze zbiorników administrowanych przez PGW WP i Tauron Ekoenergia sp. z o.o. są

⁸⁸ Dalej: PCZK powiatu wrocławskiego.

⁸⁹ Dalej: PGW WP.

przesyłane do IMGW. Instytut w oparciu o utrzymane wielkości przepływów opracowuje prognozy na bazie modelu hydrodynamicznego i udostępnia do wykorzystania. *Jak wskazują doświadczenia z powodzi, z uwagi na dynamikę rozwoju sytuacji trudno jest planować odpływy w określonych przedziałach czasowych, jak również trudno jest planować powódź i jej skutki.*

(akta kontroli tom IX str. 388-441)

WPZK 2021 oraz Plan Operacyjny zawierał procedurę PRK-01 Działania w okresie zagrożenia powodziowego i powodzi, w której WCZK przydzielono zadanie tj. uruchomienie systemu informacyjnego o podejmowanych decyzjach w zakresie: zmiany wielkości zrzutów wody z poszczególnych zbiorników wodnych oraz włączania do systemu ochrony przed powodzią polderów przeciwpowodziowych.

Z wyjaśnień dyżurnych wynikało, że system taki nie istniał, a informacje o zrzutach ze zbiorników były dystrybuowane według rozdzielnika.

Zastępca Dyrektora WBiZK wyjaśnił, że dokonując aktualizacji WPZK z 2021 r. stwierdzono, że *brak jest potrzeby opisywania w osobnym punkcie przekazywania przez WCZK informacji otrzymywanych z RZGW w przedmiotowym zakresie (dotyczącym zmiany wielkości zrzutów wody ze zbiorników wodnych oraz włączania polderów przeciwpowodziowych). Przekazywanie informacji o gospodarowaniu wodą na zbiornikach oraz o włączaniu do pracy polderów przeciwpowodziowych jest czynnością standardową i nie wymaga osobnej procedury.*

Zdaniem NIK wprowadzenie do procedur ujętych w dokumentach z zakresu zarządzania kryzysowego zadań, które są wykonywane w praktyce oraz nie precyzują konkretnych czynności nie sprzyja przejrzystości tych dokumentów.

(akta kontroli tom IV str. 1-5, tom XXVI str. 257-293)

Jednostki samorządu terytorialnego w przedłożonych raportach z powodzi z września 2024 r. wskazywały na wnioski dotyczące współdziałania w sytuacji realnego zagrożenia powodziowego oraz w czasie powodzi. Dotyczyły one m.in.: [1] otwarcia WMP w trybie całodobowym; [2] prowadzenia regularnych szkoleń dot. zarządzania kryzysowego, z naciskiem na prowadzenie i organizowanie akcji powodziowych; [3] wprowadzenia uregulowań dotyczących funkcjonowania i wyposażenia magazynów przeciwpowodziowych; [4] stworzenia jednolitego kanału informacyjnego; [5] stworzenia aplikacji przeciwpowodziowej dla województwa dolnośląskiego zawierającej dane o stanie rzek, potoków (w stanie rzeczywistym) oraz pokazującej zrzuty wody ze zbiorników retencyjnych, jak również symulację wysokości fali powodziowej; [6] możliwości wcześniejszego wykorzystania SZ RP; [7] umożliwienia nakazu ewakuacji nie tylko podczas stanu klęski żywiołowej ale również w innych uzasadnionych przypadkach; [8] braku systemu powiadamiania i alarmowania ludności (syreny).

(akta kontroli tom VIII str. 1-297, tom IX str. 1-264)

Dokonując oceny działań z zakresu zarządzania kryzysowego realizowanych podczas powodzi z września 2024 r. Wojewoda wskazała m.in. na: [1] niewystarczające zasoby kadrowe; [2] trudności we wprowadzeniu nowych systemów i aplikacji; [3] brak standaryzacji, spójności i aktualizacji planów zarządzania kryzysowego jst niższego szczebla; [4] brak ujednoliconego systemu raportowania w sytuacjach kryzysowych; [5] brak uregulowanych zasad

przyjmowania wsparcia; [6] brak koordynacji w rozpoznaniu potrzeb i dystrybucji pomocy dla powodzian [7] brak wspólnej, alternatywnej, platformy komunikacyjnej; [8] trudności komunikacyjne i dezinformacje; [9] brak nowoczesnych narzędzi monitoringu powodziowego na szczeblu wojewódzkim i samorządowym.

(akta kontroli tom XI str.8-19, tom XII str. 237-240, tom XXXVI str. 31-34)

Ówczesny Wojewoda 18 września 2024 r. wystąpił do Ministra Spraw Wewnętrznych o zawieszenie uprawnień Burmistrza Miasta i Gminy Łądek-Zdrój oraz Burmistrza Miasta i Gminy Stronie Śląskie. W uzasadnieniu wskazał na zaistnienie przesłanek określonych w art. 13 ust. 2 pkt 2 usk, a w szczególności na fakt, że przekazywane w imieniu Ministra polecenia *są niewłaściwie wykonywane, a wręcz stwierdzono utrudniony kontakt, co uniemożliwia bądź utrudnia przekazywanie niektórych poleceń jak wyżej*. W ocenie NIK nie zaistniały przesłanki umożliwiające ówczesnemu Wojewodzie skierowanie wniosku jak wyżej, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że *nie ma potwierdzenia na przekazywanie przez Wojewodę organom samorządu terytorialnego poleceń, w tym wydawanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie działań prowadzonych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej oraz ich usunięcia, tj. powodzi w dorzeczu Odry we wrześniu 2024 r.*

(akta kontroli tom XI str.6-7, tom XXV str. 71-83)

1.8 Przepisy usk nie określają precyzyjnie w którym momencie aktualizuje się możliwość wystąpienia przez wojewodę z wnioskiem o wprowadzenie stanu klęski żywiołowej.

Ówczesny Wojewoda nie złożył wniosku o wprowadzenie stanu klęski żywiołowej w dniach 12-14 września 2024 r., pomimo intensywnych opadów deszczu. Zeznał on, że nie złożył wniosku w trybie art. 5 ust. 1 usk ponieważ stan klęski żywiołowej wprowadza się w momencie jego zaistnienia, a nie w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej. Jego zdaniem alarm powodziowy uruchamia wszystkie procedury, które mają zapobiec klęsce żywiołowej.

(akta kontroli tom XXVI s. 203-256; tom XXVII str. 88-89)

W okresie od 15 września do 4 października 2024 r. 28⁹⁰ jst wnioskowało do ówczesnego Wojewody o ogłoszenie stanu klęski żywiołowej.

Zgłoszenia te wskazywały na poważne zagrożenie dla życia, zdrowia oraz mienia mieszkańców, a także na znaczne zniszczenia w infrastrukturze komunalnej i publicznej. Wnioskodawcy podnosili konieczność podjęcia działań nadzwyczajnych, w tym rozważenia wprowadzenia stanu klęski żywiołowej, zgodnie z przepisami usk.

Jednostki samorządu terytorialnego kierowały wnioski dotyczące wprowadzenia stanu klęski żywiołowej również bezpośrednio do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz MSWiA. Korespondencja ta była odsyłana do ówczesnego

⁹⁰ Ujęto tylko wnioski jst, które uwzględniono w Rozporządzeniach RM.

Wojewody, celem zaopiniowania i potwierdzenia stanu klęski żywiołowej, a następnie po otrzymaniu opinii ponownie kierowane do MSWiA.

Wnioski jst o wprowadzenie stanu klęski żywiołowej DUW przekazywał do PSP celem ich zaopiniowania w zakresie zasadności wprowadzenia stanu klęski żywiołowej. Przekazywano je zarówno w trakcie bezpośrednich spotkań z przedstawicielami PSP, na posiedzeniach WZZK, a także pisemnie. W zależności od przyjętego trybu, DUW przekazywał wnioski do PSP od jednego do trzech dni od dnia ich wpływu do DUW. Przekazywanie wniosków jst do zaopiniowania przez PSP nie było uregulowane ani w procedurze powodziowej określonej zarówno w WPZK, jak i w Planie Operacyjnym. W rezultacie PSP wydało 17⁹¹ opinii w powyższym przedmiocie, w tym ośmiokrotnie po zwróceniu się do miejskich lub powiatowych komendantów PSP.

NIK zauważa, że jeżeli tryb przekazywania do PSP wniosków jst o wprowadzenie stanu klęski żywiołowej i wydanie w tym zakresie opinii było niezbędne, to należałoby to doprecyzować w dokumentacji DUW wskazując przede wszystkim kto, w jakim czasie i w jaki sposób przekaże wnioski jst o wprowadzenie stanu klęski żywiołowej do zaopiniowania PSP. W trakcie powodzi we wrześniu 2024 r. wnioski te przekazywane były przez ówczesnego Wojewodę w różny sposób i w różnym czasie, wobec czego należałoby rozważyć wprowadzenie ściśle określonej procedury zapewniającej jednolitość i niezwłoczną realizację działań.

(akta kontroli tom XI str. 111-318, XXVI str. 6-169, tom XXXVI str. 37-38)

Przy ocenie obszarów, które miały zostać objęte stanem klęski żywiołowej PSP przyjmowała kryteria: [1] skala i czas trwania działań ratowniczych z udziałem jednostek ochrony przeciwpożarowej; [2] dynamika i intensywność działań z użyciem wojska i ciężkiego sprzętu specjalnego; [3] zasięg szkód hydrologicznych, występowanie licznych przesiąków i rozlewisk prowadzących do podtopień gospodarstw domowych oraz upraw rolnych; [4] uszkodzenia infrastruktury komunikacyjnej, w tym drogowej; [5] masowe podtopienia i zniszczenie gospodarstw; [6] zagrożenie dla ludności, w tym konieczność masowej ewakuacji i bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia.

Z informacji uzyskanych od Komendanta PSP wynikało, iż 16 września 2024 r. na polecenie Krajowego Centrum Koordynacji Ratownictwa Komendy Głównej PSP, komendanci wojewódzcy zostali zobligowani w związku z prognozowanym rozwojem zagrożenia powodziowego związanego z przesuwaniem się fali wezbraniowej na rzekach oraz trwającymi w dalszym ciągu intensywnymi opadami deszczu do zarekomendowania powiatów, które mogą zostać dotknięte powodzią i ich skutkami w ciągu najbliższych dni.

Stanowisko Kierowania KW PSP 16 września 2024 r. w odpowiedzi zarekomendowało powiat: wałbrzyski oraz miasto Wałbrzych, karkonoski oraz

⁹¹ Dnia 16 września 2024 r.: dla miasta Wałbrzycha i Jelenia Góra, powiatów: karkonoski, kłodzki, ząbkowski, kamiennogórski, lwówecki, dzierżoniowski. W dniach 20 i 21 września 2024 r. dla powiatu zgorzeleckiego oraz gminy wiejskiej i miejskiej Oława. Dnia 30 września 2024 r. dla powiatów: wołowskiego, głogowskiego (na obszarze gminy wiejskiej i miejskiej Głogów, Kotla, Pęcław, Żukowice) i lubińskiego (na obszarze miasta i gminy Ścinawa) oraz wrocławskiego (na obszarze gminy Mietków). Dnia 1 października 2024 r. dla powiatu średzkiego. Dnia 3 października 2024 r. dla gminy Strzelin, a 7 października 2024 r. dla gminy Jemielno.

miasto Jelenia Góra, kłodzki, ząbkowicki, kamiennogórski, lwówecki i dzierzoniowski.

Pierwszy wniosek o wprowadzenie stanu klęski żywiołowej ówczesny Wojewoda złożył do Ministra Spraw Wewnętrznych 15 września 2024 r. ze wskazaniem obszarów powiatu: kamiennogórskiego, karkonoskiego, kłodzkiego, lwóweckiego, wałbrzyskiego i ząbkowickiego oraz miast na prawach powiatu: Wałbrzych i Jelenią Górę.

Ówczesny Wojewoda skierował łącznie 12 wniosków⁹² na podstawie art. 5 ust. 1 usk do Ministra Spraw Wewnętrznych o wprowadzenie stanu klęski żywiołowej w celu zapobieżenia skutkom katastrofy oraz ich usunięcia, uzasadniając decyzję, analizą zagrożenia dla życia lub zdrowia mieszkańców oraz mienia w wielkich rozmiarach. Wnioski przesyłano drogą mailową do Krajowego Centrum Koordynacji Ratownictwa Komendy Głównej PSP, a następnie również do MSWiA.

Rada Ministrów, na wniosek ówczesnego Wojewody, wprowadziła stan klęski żywiołowej na obszarze części województwa dolnośląskiego w związku z powodzią we wrześniu 2024 r., na podstawie rozporządzeń z dnia 16 września 2024 r.⁹³ oraz 28 września 2024 r.⁹⁴.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. obszar obejmował w województwie dolnośląskim – powiaty: kamiennogórski, karkonoski, kłodzki, lwówecki, wałbrzyski i ząbkowicki oraz miasta na prawach powiatu Wałbrzych i Jelenią Górę.

Obszar stanu klęski żywiołowej rozszerzano w związku z przejściem fali powodziowej i jej katastrofalnymi skutkami:

- 17.09.2024 r. – powiaty: dzierzoniowski, lubański i świdnicki;
- 20.09.2024 r. - powiaty: bolesławiecki, jaworski, legnicki i złotoryjski;
- 21.09.2024 r. - powiat zgorzelecki, gmina miejska Oława oraz gmina wiejska Oława w powiecie oławskim, gmina Kąty Wrocławskie oraz gmina Sobótka w powiecie wrocławskim;
- 25 września 2024 r. - miasto na prawach powiatu Legnica oraz gmina Mietków w powiecie wrocławskim;
- 28 września 2024 r. - powiat wołowski, gmina miejska Głogów, gmina wiejska Głogów, gmina Kotla, gmina Pęcław oraz gmina Żukowice w powiecie głogowskim, miasto i gmina Ścinawa w powiecie lubińskim;
- 4 października 2024 r. - powiat średzki oraz gmina Strzelin w powiecie strzelińskim;
- 9 października 2024 r. - gmina Jemielno w powiecie górowskim.

⁹² W przypadkach, gdy wniosek o ogłoszenie stanu klęski żywiołowej został złożony przez powiat i obejmował obszar całego powiatu, w tym gminy, wnioski złożone przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego z terenu tego powiatu były rozpatrywane łącznie, jako element wspólnego zgłoszenia dotyczącego tego samego zdarzenia i obszaru objętego skutkami klęski żywiołowej.

⁹³ Dz. U. poz. 1365, ze zm. Dane o obszarze po zmianach z 17, 20, 21 i 25 września 2024 r. Obszar: 10 powiatów, trzech miast na prawach powiatu i pięciu gmin w dwóch powiatach. Dalej rozporządzenie RM.

⁹⁴ Dz.U. poz. 1435 ze zm. Dane o obszarze po zmianach z 2, 4 i 9 października 2024 r. Obszar: dwóch powiatów i ośmiu gmin w czterech powiatach.

Rozporządzenie RM zawierało katalog ograniczeń możliwych do wprowadzenia w czasie i na obszarze obowiązywania stanu klęski żywiołowej dotyczących praw i wolności człowieka i obywatela tj.:

- 1) obowiązku opróżnienia lub zabezpieczenia lokali mieszkalnych bądź innych pomieszczeń;
- 2) nakazu ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, obszarów i obiektów;
- 3) nakazu lub zakazu przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach;
- 4) nakazu lub zakazu określonego sposobu przemieszczania się.

Ówczesny Wojewoda nie wydał rozporządzeń, które wprowadzałyby niezbędne ograniczenia praw i wolności obywatelskich w związku z ogłoszonym stanem klęski żywiołowej.

Wojewoda wyjaśniła, że *w związku ze stanem klęski żywiołowej ogłoszonej m.in. dla części województwa dolnośląskiego dopuszczalne są (na mocy rozporządzenia) środki tj.: ewakuacja, nakaz opróżniania czy ograniczenia przebywania zwłaszcza na obszarach objętych tym stanem. Nie mniej – samo rozporządzenie stanowi możliwość prawną.*

Ówczesna Dyrektor WBiZK wyjaśniła, iż w trakcie odprawy Prezes Rady Ministrów w DUW poświęconej sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej wydał rekomendację publikacji w Regionalnym Systemie Ostrzegania przez Urząd Wojewódzki o obowiązujących zakazach, nakazach w formie komunikatu *na paskach TV* o treści *W związku z wprowadzeniem stanu klęski żywiołowej nie wchodzi na wały przeciwpowodziowe i nie zbliżaj się do urządzeń hydrotechnicznych. Zachowaj ostrożność!*

Nowelizacja rozporządzenia⁹⁵ rozszerzyła katalog dopuszczalnych ograniczeń w zakresie stosowania środków ochrony środowiska, obejmujących zbieranie, transport i przetwarzanie odpadów z obszaru dotkniętego stanem klęski żywiołowej.

Po wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia zgodnie z art. 5 ust. 3 usk, wojewoda podaje do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia przez rozplakatowanie w miejscach publicznych, a także w sposób zwyczajowo przyjęty na danym obszarze. Obwieszczenia powinny zawierać m.in. obszar objęty stanem klęski, czas jego obowiązywania oraz zakres ograniczeń praw i wolności obywatelskich.

Ówczesny Wojewoda, realizując obowiązek wynikający z przepisów usk, podał do publicznej wiadomości rozporządzenie RM w formie obwieszczenia⁹⁶, m.in.

⁹⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 września 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia stanu klęski żywiołowej na obszarze części województwa dolnośląskiego, opolskiego, oraz śląskiego. Dz. U. z 2024 r. poz. 1392.

⁹⁶ Obwieszczenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia:

- 16 września 2024 r. – w sprawie podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. Dz.U. 2024 poz. 1365; obwieszczenie z 16 września.

- 18 września 2024 r. – w sprawie podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 2024 r. Dz.U. 2024 poz. 1380 obwieszczenie z 18 września.

poprzez wystąpienie do jst o jego rozplakatowanie oraz zamieszczenie obwieszczenia na stronie internetowej DUW jak i na stronie Biuletynu Informacji Publicznej⁹⁷ DUW. Obwieszczenie z 16 września zamieszczone w BIP nie zawierało załącznika w postaci rozporządzenia RM. Obwieszczenie z 18 września i rozporządzenie RM stanowiące załącznik do tego obwieszczenia nie zostały w ogóle opublikowane w BIP. Natomiast obwieszczenia z 16, 18, 20, 22, 26 września oraz z 4, 7 i 9 października opublikowane na stronie internetowej Urzędu⁹⁸ nie zawierały załącznika w postaci rozporządzenia RM. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W związku z wdrożeniem stanu klęski żywiołowej do Urzędu nie wpłynęły skargi, wnioski lub petycje dotyczące wprowadzonych działań.

Według danych przekazanych przez Komendanta Policji w ramach realizowanych działań dotyczących powodzi w 2024 r. zaangażowanych było 2576 policjantów z garnizonu województwa dolnośląskiego. Od 13 do 16 września do działań na terenie województwa dolnośląskiego przydzielono sześciu policjantów wraz z trzema łodziami i trzema pojazdami terenowymi z Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy; 16 pilotów/mechaników wraz z pięcioma śmigłowcami z Komendy Głównej Policji, Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie oraz Łodzi, a od 16 września do 2 października 2024 r. łącznie 603 policjantów oraz pięciu psychologów. Wykorzystano m.in. bezzałogowe statki powietrzne i śmigłowce, łodzie i skutery wodne.

Do zadań Policji na terenach powodziowych należało m.in.: [1] zabezpieczenie prewencyjne i operacyjne rejonów dotkniętych i zagrożonych powodzią; [2] zapewnienie drożności dróg dojazdu i wyjazdu dla podmiotów uczestniczących w działaniach; [3] organizacja objazdów rejonów zagrożonych i informowanie ludności o objazdach egzekwowanie przestrzegania przepisów i poleceń kierujących działaniami ratowniczymi; [4] ochrona pozostawionego mienia.

Komendant Policji wskazał, iż w związku z powodzią we wrześniu 2024 r. Rada Ministrów 16 września 2024 r. wprowadziła stan klęski żywiołowej, który nadał m.in. uprawnienia do nakazów ewakuacji ludności, ograniczeń przemieszczania się osób oraz obowiązków zabezpieczenia i prac porządkowych na obszarze objętym powodzią.

Komendant Policji poinformował, iż na terenie garnizonu dolnośląskiego, nie zarejestrowano informacji w zakresie stosowania środków ograniczenia

- 20 września 2024 r. – w sprawie podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 września 2024 r. Dz.U. 2024 poz. 1392; obwieszczenie z 20 września.

- 22 września 2024 r. – w sprawie podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2024 r. Dz.U. 2024 poz. 1394; obwieszczenie z 22 września.

- 26 września 2024 r. – w sprawie podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 września 2024 r. Dz.U. 2024 poz. 1412; obwieszczenie z 26 września.

- 4 października 2024 r. – w sprawie podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 września 2024 r. Dz.U. 2024 poz. 1435; obwieszczenie z 4 października.

- 7 października 2024 r. – w sprawie podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 2024 r. Dz.U. 2024 poz. 1482; obwieszczenie z 7 października.

- 9 października 2024 r. – w sprawie podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 października 2024 r. Dz.U. 2024 poz. 1499; obwieszczenie z 9 października.

⁹⁷ BIP.

⁹⁸ <https://www.gov.pl/web/dolnoslaski-uw/obwieszczenia-wojewody-dolnoslaskiego-o-stanie-klaski-zywiołowej> ; Dostęp 25 listopada 2025 r.

wolności i praw człowieka i obywatela, jednakże pomimo wprowadzonych zakazów przemieszczania się, przebywania w określonych miejscach, nieuprawnione osoby wchodziły na tereny zalewowe, w tym na wały przeciwpowodziowe, czym mogły powodować zagrożenie dla własnego życia lub zdrowia oraz potencjalne uszkodzenie infrastruktury jakimi są wały przeciwpowodziowe.

(akta kontroli tom III str. 21-23, tom XI str. 112-318, tom XXVII str. 105)

1.9 Do września 2025 r. w związku z koniecznością zebrania z terenów dotkniętych powodzią zwiększonej ilości odpadów, ich segregacji i przetworzenia wojewoda wydał uprawnionym przedsiębiorcom łącznie 12 decyzji⁹⁹ dotyczących przejęcia z terenów popowodziowych odpadów celem ich przetworzenia w tym składowania. Polecenia uprawnionym przedsiębiorcom dotyczące przejęcia odpadów określały m.in. kody odpadów, dopuszczalne limity przyjęcia odpadów, a w trzech decyzjach również obszar z którego w pierwszej kolejności należało odebrać odpady.

W badanym okresie ówczesny Wojewoda nie wydał innych poleceń przewidzianych w ustawie o wojewodzie, uzk oraz usk.

(akta kontroli tom III str. 1-17, tom XII str. 284-307, tom XI str. 323-380)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ówczesny Wojewoda 15 września 2024 r. po uzyskaniu informacji o przerwaniu zapory w Stroniu Śląskim nie poinformował Dyrektora RCB o zagrożeniu skutkującym wystąpieniem sytuacji kryzysowej oraz o konieczności powiadomienia ludności o zagrożeniu. Stanowiło to naruszenie art. 21a ust. 1 uzk.

Ówczesny Wojewoda zeznał, że *prawdopodobnie podczas sztabu wszystkie te informacje zostały przekazane. Problem leżał w tym, że Wody Polskie nie potwierdzały tego faktu i nie pamiętam kiedy potwierdziły. Zeznał również, że nie wie dlaczego nie zawnioskował do dyrektora RCB o uruchomienie Alertu RCB.*

Według NIK przerwanie zapory w Stroniu Śląskim wyczerpywało znamiona zagrożenia, które mogło skutkować wystąpieniem na wskazanym obszarze sytuacji kryzysowej, a tym samym obligowało ówczesnego Wojewodę do niezwłocznego poinformowania Dyrektora RCB o tym zdarzeniu. W rezultacie informacja o nadchodzącym zagrożeniu nie dotarła do RCB i nie zostały podjęte działania w celu ostrzeżenia ludności. Informację o przerwaniu zapory w Stroniu

⁹⁹ Na podstawie m.in. art. 23 ust. 1 pkt 3 i art. 21 ust. 1 pkt 8 uzk oraz § 2 pkt 5 rozporządzenia w sprawie wprowadzenia stanu klęski żywiołowej nr: [1] BZ.68.35.2024 z dnia 1 października 2024 r.; [2] BZ.68.30.2024 z dnia 25 września 2024 r.; [3] BZ.68.30.2024 z dnia 27 września 2024 r. oraz [4] BZ.68.32.2024 z dnia 1 października 2024 r. oraz na podstawie art. 40r ust. 1 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 654, ze zm.) oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. w sprawie wykazu gmin, w których są stosowane szczególne rozwiązania związane z usuwaniem skutków powodzi z września 2024 r. oraz rozwiązań stosowanych na ich terenie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1371, ze zm.) nr: [5] BZ.68.45.2024 z 17 października 2024 r.; [6] BZ.68.66.2024 z 2 grudnia 2024 r.; [7] BZ.68.101.2024 z 31 grudnia 2024 r.; [8] BZ.68.101.2024 z 31 marca 2025 r.; [9] BZ.68.46.2024 z 17 października 2024 r.; [10] BZ.68.67.2024 z 2 grudnia 2024 r.; [11] BZ.68.102.2024 z 31 grudnia 2024 r. oraz [12] BZ.68.102.2024 z 31 marca 2025 r.

Śląskim ówczesny Wojewoda otrzymał od lokalnej dziennikarki przebywającej w Kłodzku 15 września 2024 r. o godz. 10:35. Informacje w tym zakresie wpływały do PSP w Kłodzku, w siedzibie której przebywał ówczesny Wojewoda.

(akta kontroli tom XIII str. 317-335, tom XXV str. 88-184, tom XXVI str. 203-230)

2. Służba dyżurna WCZK nierzetelnie dokumentowała przebieg swojego dyżuru. W raporcie z przebiegu dyżuru z 15 września 2024 r. od godz. 7:00 do godz. 19:00 brak było informacji o zniszczeniu zapory w Stroniu Śląskim.

Wojewoda wyjaśniła, że WCZK nie odnotowało informacji o zniszczeniu zbiornika w Stroniu Śląskim, bo takiej informacji nie otrzymało od zarządcy tj. RZGW, ani także od jst (Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Kłodzku, czy Urzędu Gminy w Stroniu Śląskim).

NIK wskazuje informacja o zniszczeniu zapory w Stroniu Śląskim powodująca zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, zniszczenie mienia oraz zanieczyszczenie środowiska powinna znaleźć swoje szczegółowe odzwierciedlenie w raporcie z dyżuru. Ponadto informacja o zniszczeniu zbiornika obiegła ogólnopolskie media, a skutki przejścia fali powodziowej były relacjonowane na żywo w mediach. W rezultacie raport z dyżuru nie zawierał istotnych informacji dla procesu podejmowania decyzji przez organy zarządzania kryzysowego.

(akta kontroli tom IV str. 6-17, tom XIV str. 8-12)

3. Pomimo braku występowania przesłanek faktycznych określonych w art. 13 ust. 2 pkt 2 usk, Ówczesny Wojewoda 18 września 2024 r. zawniósł do Ministra Spraw Wewnętrznych o zawieszenie uprawnień burmistrzów Miasta i Gminy Łądek-Zdrój oraz Miasta i Gminy Stronie Śląskie. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że przekazanie polecenia w imieniu Ministra Spraw Wewnętrznych są niewłaściwie wykonywane, a wręcz stwierdzono utrudniony kontakt, co uniemożliwia lub utrudnia przekazywanie niektórych poleceń. W myśl art. 13 ust. 1 ww. ustawy, w zakresie działań prowadzonych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia Minister Spraw Wewnętrznych może wydawać polecenia wiążące m.in. organom samorządu terytorialnego, a w przypadku odmowy albo niewłaściwego ich wykonania, może zawiesić odpowiednie uprawnienia takiego organu oraz wyznaczyć pełnomocnika do ich wykonywania, zawiadamiając o tym właściwego wojewodę i Prezesa Rady Ministrów.

Ówczesny Wojewoda zeznał, że *nie pamięta tego* czy Minister Spraw Wewnętrznych polecił mu przekazanie poleceń burmistrzom Miasta i Gminy Łądek-Zdrój oraz Miasta i Gminy Stronie Śląskie. Dodał, że burmistrzowie *nie byli w stanie prowadzić skutecznej ochrony przeciwpowodziowej, zarządzać kryzysem powodziowym, ze względu na rozmiar strat oraz ilość pracowników, którzy też zostali dotknięci powodzią. Pomoc dla tych samorządów była niezbędna. I zanim wprowadziłem pełnomocnika rozmawiałem z obydwojema burmistrzami którzy zgodzili się, że taka pomoc jest im niezbędna.*

Z wyjaśnień burmistrzów Miasta i Gminy Łądek-Zdrój oraz Miasta i Gminy Stronie Śląskie wynikało, że nie otrzymali żadnych poleceń, a kontakt z ówczesnym Wojewodą był utrzymywany.

NIK wskazuje, że zawieszenie uprawnień organu wykonawczego gminy na podstawie art. 13 usk ma wyjątkowy charakter. W związku z tym konieczna jest ścisła interpretacja tego przepisu i stosowanie go przez organ wyposażony

w kompetencję do działania w tym zakresie, wyłącznie w sytuacji występowania przesłanek niebudzących wątpliwości. Podstawowymi dyrektywami wykładni norm o charakterze kompetencyjnym są: zakaz domniemania kompetencji, powinność interpretowania normy upoważniającej w sposób ścisły i literalny oraz zakaz dokonywania wykładni rozszerzającej przepisów kompetencyjnych i wyprowadzania kompetencji w drodze analogii.

(akta kontroli tom XXV str. 71-83, 211-256 203-256, tom XXVI str. 4-12, 203-256)

4. Plan Operacyjny nie przewidywał sytuacji wystąpienia powodzi lub powstania obszarów katastrofalnych zatopień na skutek zniszczenia lub uszkodzenia obiektów hydrotechnicznych, co było nierzetelne.

Wojewoda wyjaśniła, że POOPP nie odnosił się do zagadnień katastrof poszczególnych, jednostkowych obiektów hydrotechnicznych gdyż nie określono formalnych zaleceń w tym zakresie. Wojewoda korzysta z map zagrożenia powodziowego opracowanych przez PGW WP, które zamieszczone zostały na Hydroportalu. One stanowiły zobrazowanie poszczególnych obszarów zagrożenia powodziowego o określonym prawdopodobieństwie, jak również obszaru zalania w wyniku zniszczenia wału przeciwpowodziowego, czy zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzącej.

Zdaniem NIK brak ujęcia w Planie Operacyjnym scenariusza uszkodzenia lub zniszczenia obiektu hydrotechnicznego, w tym określenia oceny ryzyka i skutków stanowiło lukę w przeprowadzonej analizie ryzyka. NIK zauważa, że WPZK 2021 przewidywał scenariusz wystąpienia powodzi spowodowanej przez awarię lub zniszczenie zbiornika wodnego (katastrofę budowlaną). Stosownie do art. 4 ust. 1 pkt 6 uzk Wojewoda powinien zapewnić spójność między planami zarządzania kryzysowego a innymi planami sporządzonymi w tym zakresie.

(akta kontroli tom XI str. 1-5, tom XIII str. 317-335)

5. Plan Operacyjny nie został zatwierdzony przez Dyrektora WBiZK oraz ówczesnego Wojewodę, co było nierzetelne.

Wojewoda wyjaśniła, że POOPP po aktualizacji załączników nie został podpisany przez ówczesnego Wojewodę. Z obowiązujących przepisów nie wynika obowiązek zatwierdzania planu sporządzonego przez siebie.

NIK wskazuje, że poprzez zatwierdzenie dokumentu organ potwierdza jego zgodność z przepisami, poprawność formalną i merytoryczną. Ponadto zatwierdzenie planu stanowi o gotowości do jego stosowania w praktyce.

(akta kontroli tom XI str. 1-5, tom XIII str. 322-339)

6. Zadania z zakresu udzielania pomocy medycznej i społecznej dla ludności dotkniętej powodzią przypisane w załączniku nr 19 Planu Operacyjnego do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej nie odpowiadały we wrześniu 2024 r. aktualnej strukturze organizacyjnej Urzędu. Powyższe było nierzetelne i naruszało standardy kontroli zarządczej¹⁰⁰ pkt A.3 Środowisko wewnętrzne – Struktura organizacyjna. Struktura ta powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań jednostki.

¹⁰⁰ Załącznik do komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84); dalej: standardy kontroli zarządczej.

Wojewoda wyjaśniła, że w czasie powodzi we wrześniu 2024 r. ze względu na nagły charakter sytuacji powodziowej i konieczność szybkiego reagowania na zgłaszane potrzeby działania w tym zakresie prowadzono w trybie roboczym. W styczniu 2025 r. podjęto działania mające na celu wprowadzenie stosownych zmian w POOPP.

NIK wskazuje, że DUW w związku ze zmianą struktury organizacyjnej Urzędu powinien dokonać stosownych zmian w obowiązującej dokumentacji.

(akta kontroli tom IV str. 1-5, tom XI str. 1-7, tom XXVII str. 86-87, tom XXXII str. 1-11)

7. Ówczesny Wojewoda w 2024 r. nie zapewnił pracownikowi WBIZK¹⁰¹ udziału w okresowych przeglądach stanu technicznego budowli przeciwpowodziowych, organizowanych przez ich administratorów i zarządców, co było nierzetelne. Skutkowało to brakiem pełnej wiedzy na temat stanu technicznego budowli przeciwpowodziowych, a także nie wykonaniem obowiązków służbowych przydzielonych pracownikowi.

Dyrektor WBIZK wyjaśnił, że zgodnie z przyjętą praktyką PGW WP przesyłają do WBIZK zaproszenie do udziału w przeglądach, określając szczegółowy harmonogram ich przeprowadzenia. Z uwagi na to, że województwo dolnośląskie posiadało 1 322 km obwałowań pracownik uczestniczył w przeglądach tylko niektórych odcinków. W 2024 r. WBIZK nie otrzymał takiego zaproszenia od PGW WP i pracownik nie uczestniczył w realizacji tego zadania.

(akta kontroli tom IV str. 85-88, tom XXVI str. 294-298)

8. Pomimo zagrożenia wystąpienia powodzi ówczesny Wojewoda nie ogłosił alarmu i pogotowia przeciwpowodziowego na zagrożonych obszarach, co było nierzetelne. Art. 22 pkt 3 ustawy o wojewodzie przewiduje, że wojewoda ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy. Ogłoszenie przez wojewodę alarmu i pogotowia przeciwpowodziowego zostało również przewidziane w załączniku nr 2 do Planu Operacyjnego w przypadku wystąpienia powodzi wielkoobszarowej lub zagrożenia wystąpieniem takiej powodzi, w wyniku niekorzystnych zjawisk hydrometeorologicznych (nawalnych opadów deszczu) występujących na dużych obszarach.

Ówczesny Wojewoda zeznał, że zagrożenie było wskazywane w poszczególnych obszarach. IMGW wskazywało głównie Podgórze Sudeckie. Działania te podejmowały samorządy. Prawdopodobnie na posiedzeniach WZZK było mi przekazane, że to ja jako ówczesny Wojewoda byłem odpowiedzialny za wskazanie alarmu/pogotowia przeciwpowodziowego na obszarze całego województwa. Nie pamiętam kto przekazał mi taką informację. Co do zasady kierowałem się tym, jakie informacje otrzymywałem z WBIZK.

NIK wskazuje, że już 11 września 2024 r. IMGW wydało ostrzeżenie meteorologiczne o intensywnych opadach deszczu 3 stopnia obowiązujące na obszarze 25 powiatów województwa dolnośląskiego. Tym samym spełnione zostały przesłanki ogłoszenia pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego określone w Planie Operacyjnym. Ponadto ogłaszanie przez jst pogotowia

¹⁰¹ Posiadającemu w zakresie czynności, uprawnień i odpowiedzialności zadanie szczegółowe w zakresie uczestniczenia w okresowych przeglądach stanu technicznego budowli przeciwpowodziowych, organizowanych przez ich administratorów i zarządców, celem dokonania oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego województwa.

i alarmu przeciwpowodziowego na zagrożonym obszarze nie zwalniało ówczesnego Wojewody z realizacji tego obowiązku.

(akta kontroli tom IV str. 1-17, tom XXVI str. 203-256)

9. W 2024 (do września) DUW zorganizował i przeprowadził tylko jedno szkolenie z zakresu zarządzania kryzysowego związane z zagrożeniem powodziowym. Ostatnie ćwiczenie z zakresu zarządzania kryzysowego w obszarze powodziowym przeprowadzonym przez Komendanta PSP odbyło się we wrześniu 2022 r. Było to nierzetelne, z uwagi na zbyt niską częstotliwość podejmowanych działań w odniesieniu do skali, wagi i charakteru przedmiotowych spraw. Zgodnie z art. 14 ust. 2 pkt 3 uzsk, do zadań wojewody należy m.in. zarządzanie, organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego. Działania te są obligatoryjne i powinny być realizowane systematycznie, jako stały element systemu przygotowania administracji i służb do reagowania na sytuacje kryzysowe. Sporadyczne ich podejmowanie nie mogło być uznane za rzetelne realizowanie obowiązku ustawowego, albowiem zagraża realności zagwarantowania jego celów.

Wojewoda wyjaśniła, że przyczyny niezrealizowania ćwiczeń w latach ubiegłych nie są znane i wynikały z decyzji osób kierujących pracą Urzędu w tamtym czasie.

NIK wskazuje, że szkolenia i ćwiczenia powinny służyć m.in. doskonaleniu procedur reagowania, budowaniu współpracy między instytucjami oraz identyfikacji luk w systemie zarządzania kryzysowego. Ograniczona liczba szkoleń i ćwiczeń może prowadzić m.in. do niskiej gotowości operacyjnej, braku koordynacji w sytuacjach realnego zagrożenia, czy błędów decyzyjnych wynikających z nieprzetestowanych procedur. Szkolenia i ćwiczenia są okazją do przekazywania wiedzy o procedurach bezpieczeństwa, ćwiczenia scenariuszy zagrożeń i budowania świadomości ryzyka. Dlatego kompleksowe i systematyczne podejmowanie działań w powyższym zakresie jest niezbędne.

(akta kontroli tom XXV str. 71-83, 211-256 203-256, tom XXVII str. 69-115, tom XXXIII str. 32-33)

10. WPZK 2021 nie był systematycznie aktualizowany, a cykl planowania był dłuższy niż dwa lata. Było to sprzeczne z art. 5 ust. 3 uzsk. Plany zarządzania kryzysowego podlegają systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie może być dłuższy niż dwa lata.

Ówczesny Wojewoda zeznał, że w momencie objęcia urzędu wydał polecenie aktualizacji i z tego co pamięta plan ten został zaktualizowany.

NIK wskazuje, że o aktualizacji planu możemy mówić dopiero na etapie skutecznie zakończonego procesu aktualizacji, a nie już na etapie jego podjęcia. DUW był zobowiązany zapewnić ciągłość planowania, czego nie uczynił. WPZK został zaktualizowany 26 września 2024 r., po ustąpieniu powodzi. Nieprzestrzeganie dwuletniego terminu na aktualizację planu świadczyło o nierzetelnym i nieterminowym działaniu związanym z przygotowaniem do właściwej reakcji na mogące wystąpić zagrożenia i sytuacje kryzysowe.

(akta kontroli tom XI str. 1-5, tom XXVI 203-230)

11. Od 2018 r. Wojewoda nie wydawał starostom zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego z uwzględnieniem maksymalnego dwuletniego cyklu planowania, wynikającego z art. 5 ust. 3 ustawy uzk. Ostatnie zalecenia zostały określone w zarządzeniu Nr 48 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie wydania starostom zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego.

Wojewoda wyjaśniła, że *w obowiązującym systemie prawnym nie ma przepisu prawnego określającego częstotliwość wydawania przedmiotowych zaleceń. Ostatnie zalecenia zostały wydane po otrzymaniu Wytycznych do Wojewódzkich Planów Zarządzania Kryzysowego (Zarządzenie Nr 16 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie wytycznych do wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego).*

NIK wskazuje, że nie dłuższy niż dwuletni cykl planowania, powoduje, że starostom zalecenia do powiatowych planów zarządzania kryzysowego powinny być wydawane nie rzadziej niż raz na dwa lata. Ponadto NIK wskazuje, że do zadań wojewody w sprawach zarządzania kryzysowego stosownie do art. 14 ust. 2 pkt 2 lit a i b uzk należało m.in. wydawanie starostom zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego i zatwierdzania tych planów.

(akta kontroli tom II str. 80-93, tom XIII str. 311-316, 332-339)

12. Zestawienia sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych oraz organizację ewakuacji z obszarów zagrożonych w WPZK 2024 opracowano nierzetelnie albowiem nie uwzględniono w nich wytycznych do WPZK określonych w załączniku do Zarządzenia Nr 16. Przy zestawieniu sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych, należało wskazać wykaz zasobów, które mogą zostać wykorzystane w określonych przedziałach czasowych w sytuacji kryzysowej. Natomiast przy organizacji ewakuacji należało wskazać podmioty odpowiedzialne za ewakuację, tryb podejmowania decyzji, a także określić problemy które mogą wystąpić.

Wojewoda wyjaśniła, iż zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych przedstawia rodzaje zasobów wraz ze wskazaniem ich dysponenta, ogólnego trybu i czasu uruchamiania, jak i odniesienia do źródła informacji o aktualnych zasobach, które z naturalnych przyczyn są danymi zmiennymi, a ich literalne i liczbowe umieszczenie w planie w czasie jego obowiązywania nie odzwierciedlałoby stanu faktycznego. Z tego względu, przyjęty jest model bieżącego przedstawiania sił i środków możliwych do wykorzystania w ramach posiedzeń WZZK.

W zakresie organizacji ewakuacji Wojewoda wyjaśniła, iż WPZK w wersji 2021 r. i 2024 r. zawiera załącznik funkcjonalny – Organizacja ewakuacji z obszarów zagrożonych. Plan został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami, czego potwierdzeniem jest jego zatwierdzenie przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

NIK wskazuje, że obowiązkiem Wojewody wynikającym z art. 14 ust. 2 pkt 2 lit. d uzk była realizacja wytycznych do wojewódzkiego planu zarządzania kryzysowego.

(akta kontroli tom II str. 70-74, tom IV str. 1-5, tom XI str. 1-5, tom XXXIII str. 31-32)

13. W trakcie powodzi we wrześniu 2024 r. podejmowano decyzje mające niekorzystny wpływ na funkcjonowanie i realizowanie ustawowych zadań WCZK polegające na:

a) oddelegowaniu od 16 września 2024 r. kierownika WCZK do działającego w DUW zespołu pod kierownictwem Dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego Ministra Spraw Wewnętrznych, skutkiem czego kierowanie pracą Oddziału oraz nadzór nad jego funkcjonowaniem nie były w pełni realizowane.

Ówczesna Dyrektor WBiZK zeznała, że została poproszona o wyznaczenie dwóch osób, które miały uczestniczyć w spotkaniach z udziałem Prezesa Rady Ministrów. Miały być to osoby znające specyfikę województwa, aktualną sytuację. Rekomendowałam Kierownika WCZK do tego zespołu. Nie było wiadomo przez jak długi okres Kierownik WCZK będzie uczestniczył w pracach tego zespołu. Prawdopodobnie od 16 września Pan Kierownik WCZK dołączył do zespołu.

Ówczesny Wojewoda zeznał, że nie pamięta dlaczego ówczesna Dyrektor WBiZK wyznaczyła Kierownika WCZK do pracy w zespole Dyrektora Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego MSWiA.

Z wyjaśnień dyżurnych WCZK wynikało, że decyzja ta obciążyła pracowników dyżurnych. Kierownik posiadał dużą wiedzę i doświadczenie w zakresie działania w sytuacji kryzysowej.

b) braku wzmocnienia obsady dyżurnej WCZK, pomimo skali i intensywności prognozowanego i faktycznie zaistniałego zagrożenia powodziowego oraz procedury WPZK.

Ówczesny Wojewoda na pytanie czy polecił wzmocnienie osobowe WCZK zeznał, że nie pamięta czy wniosek o wzmocnienie został złożony przez WBiZK ani kiedy samo wzmocnienie nastąpiło.

Ówczesna Dyrektor WBiZK zeznała, że 14 września 2024 r. jeden z pracowników WCZK realizował zadania w celu wsparcia dyżurnych. Dodała, że w tym czasie przygotowywała harmonogram wsparcia WCZK przez innych pracowników wydziału, a wsparcie zostało udzielone od 15 lub 16 września 2024 r.

Dyżurni WCZK w złożonych wyjaśnieniach wskazali, że pierwsze wzmocnienie nastąpiło od 16 września 2024 r. Do tego czasu z uwagi na skalę obowiązków nie zapewniono właściwej koordynacji działań.

NIK wskazuje, że w procedurze PRK 01 *Działania w okresie zagrożenia powodziowego i powodzi* określono, że Dyrektor WBiZK w razie potrzeby dokonuje wzmocnienia stanu osobowego WCZK. Dyżurni WCZK bezpośrednio przed i w trakcie powodzi zgłaszali do ówczesnej Dyrektora WBiZK. potrzebę wzmocnienia ich stanu osobowego.

c) wyniesienia z pomieszczenia WCZK map operacyjnych wykorzystywanych w sytuacjach kryzysowych przez dyżurnych m.in. do obrazowania aktualnej sytuacji, odnotowywania wprowadzonych alarmów i pogotowania przeciwpowodziowego oraz lokalizacji zakładów podwyższonego ryzyka.

Ówczesna Dyrektor WBiZK wyjaśniła, że na polecenie Pełnomocnika Wojewody przekazała mapy do potrzeby organizowanych w DUW spotkań z udziałem Prezesa Rady Ministrów. Były to mapy statyczne pokryte różnego rodzaju karteczkami, które nie były wykorzystywane przez pracowników.

Ówczesny Wojewoda zeznał, że nie pamięta faktu wyniesienia map z pomieszczenia WCZK.

NIK wskazuje, że mapy stanowiły element wyposażenia pomieszczenia WCZK i były wykorzystywane podczas dyżuru. Ich brak mógł wpłynąć w szczególności na spadek dokładności lokalizacji odnotowywanych zdarzeń, wydłużenie czasu reakcji oraz ograniczoną świadomość sytuacyjną.

(akta kontroli tom XI str. 6-17, tom XIII, str. 237-240, 311-314,
tom XXVI str. 182-230, 257-293)

14. Przebieg i ustalenia dwóch posiedzenia WZZK, tj. z dnia 15 i 16 września 2024 r. nie zostały udokumentowane, co stanowiło naruszenie art. 14 ust. 6 pkt 5 uzk. Z działań i prac Zespołu nie sporządzono protokołu lub notatki, a samo posiedzenie nie zostało zarejestrowane w formie nagrania audio pomimo takiego obowiązku określonego w § 16 Regulaminu WZZK.

Wojewoda wyjaśniła, że w 15 i 16 września 2024 r. o godz. 9.00 za pośrednictwem systemu wideokonferencji nie odbywały się spotkania WZZK tylko Dolnośląskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP z przedstawicielami Komend Miejskich i Powiatowych PSP, w których uczestniczyli również przedstawiciele DUW oraz jst w przedmiocie bieżącej sytuacji. W dniach 15 i 16 września 2024 r. posiedzenia WZZK odbywały się w godzinach późnowieczornych.

NIK wskazuje, że przywołany powyżej przepis uzk stanowi o bezwzględnym obowiązku dokumentowania prac WZZK.

(akta kontroli tom III str. 19-20, tom XI str. 110, tom XXVI str. 147-169)

15. Informację o zwiększonym zrzucie wody ze zbiornika Mietków służba dyżurna WCZK potwierdziła PCZK powiatu wrocławskiego dopiero po ich prośbie w tym zakresie.

Wojewoda wyjaśniła, że *WCZK poinformowało Starostwo Powiatowe we Wrocławiu w wiadomości elektronicznej, że była podjęta decyzja o zwiększeniu zrzutu wody ze zbiornika Mietkowskiego w dniu 17 września 2024 r. o godz. 21:00.*

Zdaniem NIK służba dyżurna WCZK powinna poinformować wszystkie PCZK znajdujące się w obszarze zagrożonym powodzią w przypadku zwiększonego zrzutu wody ze zbiornika Mietków.

(akta kontroli tom XIII str. 322-355, tom XXVII str. 69-115)

16. We wrześniu 2024 r. asortyment WMP wydawany był bez:

- zastosowania wymaganego wzoru wniosku (w dwóch przypadkach);
- zatwierdzenia Dyrektora WBiZK lub jego zastępcy (w 65 przypadkach);
- wymaganego upoważnienia do odbioru (w trzech przypadkach).

Powyższe było niezgodne z rozdziałem IV pkt 4, 5 i 7 Instrukcji WMP.

Wojewoda wyjaśniła, iż skala zjawiska oraz potrzeba natychmiastowej reakcji na składane przez jst (w różnej formie) zapotrzebowania na sprzęt i materiały z WMP spowodowały, że w niektórych sytuacjach zapisy instrukcji nie były realizowane. Podyktowane to było potrzebą jak najszybszego wydania asortymentu wnioskującej jednostce. Biorąc pod uwagę skutki jakie mogły powstać w wyniku wydłużenia biurokratycznej procedury - tam gdzie to było uzasadnione - odstępowano od rygorystycznego przestrzegania ustalonych w instrukcji zasad.

NIK wskazuje że, ówczesny Wojewoda powinien stosować przyjęte przez siebie regulacje.

(akta kontroli tom V str. 17-48, tom XXVII str. 76-77, tom XXXIII str. 3-13)

17. W jednym WMP, zlokalizowanym w powiecie wrocławskim przechowywano materiały łatwopalne (benzyna, odrdzewiacz) w sposób niezabezpieczony, z naruszeniem zasad ochrony przeciwpożarowej i niezgodnie z rozdziałem IV pkt 5 Instrukcji WMP. Bramy wjazdowe tego magazynu zatarasowane były materiałami budowlanymi i szynami stalowymi, co było nierzetelne. Materiały te uniemożliwiały swobodny dostęp i odbiór materiałów i sprzętu.

Dnia 30 lipca 2025 r. kontrolerzy NIK poinformowali Wojewodę, w trybie art. 51 ust.1 ustawy o NIK, o stwierdzeniu bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzkiego wynikającego z niewłaściwego przechowywania materiałów łatwopalnych w jednym WMP zlokalizowanym w powiecie wrocławskim oraz braku dostępu do jego pomieszczeń.

Zastępca Dyrektora WBiZK wyjaśnił, iż zwrócono się z wezwaniem do właściciela firmy budowlanej o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zaniechanie naruszeń. Instrukcja WMP wskazuje, iż paliwa i smary należy przechowywać w odrębnych pomieszczeniach, zgodnie z przepisami przeciwpożarowymi.

Wojewoda wyjaśniła, iż nie jest obecnie możliwe wskazanie, z jakich przyczyn oraz od jakiego czasu paliwo nie było składowane w odrębnym pomieszczeniu. Obecnie materiały są przechowywane w odrębnych pomieszczeniach w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami.

(akta kontroli tom XXVII str. 73, tom XXXIII str. 24-26)

18. W WMP przechowywano asortyment nie związany z działaniami przeciwpowodziowymi oraz nie ujęty w ewidencji magazynowej m.in.: [1] sprzęt przeznaczony do likwidacji m.in. stoły, krzesła, grzejniki, nosze sanitarne; [2] maseczki ochronne, filtry, przyłbice nieodebrane przez podmioty medyczne w związku z epidemią COVID-19; [3] asortyment związany z kryzysem ekologicznym i usuwaniem śniętych ryb z rzeki Odry w 2022 r. m.in. worki ze słomą, sieci rybackie; [4] panele słoneczne¹⁰². Powyższe było niezgodne z rozdziałem IV pkt 9 Instrukcji WMP, gdzie wskazano że, niedopuszczalne jest przyjmowanie i przechowywanie w magazynach przeciwpowodziowych jakichkolwiek przedmiotów i sprzętu poza ewidencją. Ponadto zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym¹⁰³ zarządza się zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, z zachowaniem szczególnej staranności.

Wojewoda wyjaśniła, iż pozycje niebędące asortymentem przeciwpowodziowym pozostają następstwem likwidacji innych lokalizacji lub doraźnych działań kryzysowych. Zostaną one objęte segregacją i ewidencją w ramach standardowych aktualizacji prowadzonych po obsadzeniu stanowiska ds. gospodarki materiałowej.

(akta kontroli tom V str. 17- 48, 231-249, tom XXVII str. 73-74, 84-85, tom XXXIII str. 7-8, 29-32)

¹⁰² W okresie od 19 września 2024 r. do 8 lipca 2025 r.

¹⁰³ Dz. U. z 2024 r. poz. 125, ze zm.

19. W 2024 r. i w latach wcześniejszych¹⁰⁴ aż do zakończenia czynności kontrolnych jeden z WMP zlokalizowany w powiecie jaworskim nie był ubezpieczony od kradzieży i włamania, co było niezgodne z rozdziałem IV pkt 11 Instrukcji WMP.

Wojewoda wyjaśniła, iż magazyn nie był objęty ochroną ubezpieczeniową w okresie od 2022 r. do 2025 r. WBiZK 14 sierpnia 2025 r. przekazał formalne zgłoszenie w celu zawarcia umowy.

(akta kontroli tom V str. 17-48, 245- 347, tom XXXVI str. 19, tom XXVII str. 75-80)

20. Zadań związanych z wyposażaniem i utrzymywaniem WMP, w okresie od 1 kwietnia 2025 r.¹⁰⁵ do 23 września 2025 r.¹⁰⁶, nie przypisano w Regulaminie Organizacyjnym DUW do żadnej komórki organizacyjnej. Obowiązek realizacji tych zadań przez Wojewodę wynikał z art. 165 ust. 2 ustawy z 20 lipca 2017 r. Prawo wodne¹⁰⁷. Powyższe naruszało standardy kontroli zarządczej pkt A.3 Środowisko wewnętrzne – Struktura organizacyjna oraz kryterium rzetelności, albowiem do obowiązków dyrektorów komórek organizacyjnych należało przeprowadzanie bieżącej analizy aktualności zapisów regulaminowych dotyczących zakresów działania komórek organizacyjnych Urzędu i zgłaszania do Biura Dyrektora Generalnego¹⁰⁸ propozycji zmian do Regulaminu wraz z uzasadnieniem § 16 ust. 4 Regulaminu Organizacyjnego z 2024 r.

Wojewoda wyjaśniła, że dokonano zmiany Regulaminu organizacyjnego DUW Zarządzeniem Nr 525 z dnia 24 września 2025 r. Wojewody Dolnośląskiego przypisując do Oddziału Wsparcia, Spraw Obronnych i Usuwania Skutków Klęsk.

(akta kontroli tom XXXIV str. 256-286, tom XXXIII str. 4, tom XXXVII str. 1-52)

21. W dyspozycji Wojewody, według stanu na 11 sierpnia 2025 r., pozostawało 626,6 tys. szt. worków na piasek, których nie zwrócono Wojewodzie Wielkopolskiemu. Było to nierzetelne, albowiem obowiązek zwrotu niewykorzystanych worków wynikał z pouczenia zawartego w wydaniu zewnętrznym asortymentu nr WZ11/24-BO¹⁰⁹.

Wojewoda wyjaśniła, że ustalenia robocze z Wojewodą Wielkopolskim przewidywały, że asortyment przekazany ten nie podlegał zwrotowi. Jednakże brak jest dokumentu potwierdzającego te ustalenia.

NIK wskazuje, że Wojewoda Wielkopolski zwracał się z prośbą do DUW o podanie informacji dotyczącej ilości wykorzystanego asortymentu, przypominając jednocześnie (zgodnie z pouczeniem na dokumentach magazynowych) o obowiązku zwrotu jego niewykorzystanej części. W odpowiedzi na powyższe DUW wskazywał, że asortyment ten został wydany jst celem walki z żywiołem.

(akta kontroli tom XXVII str. 94, tom XXXIV str. 256-286.)

¹⁰⁴ Od 2022 r.

¹⁰⁵ Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego nr 140 z dnia 1 kwietnia 2025 r.

¹⁰⁶ Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego nr 525 z dnia 24 września 2025 r.

¹⁰⁷ Dz. U. z 2025 poz. 960, ze zm.

¹⁰⁸ Dalej: BDG.

¹⁰⁹ Początkowo Wojewoda otrzymał od Wojewody Wielkopolskiego 1 923,0 tys. szt. worków na piasek.

22. Czynności przewidziane do realizacji w Instrukcji WMP po zakończeniu akcji przeciwpowodziowej dotyczące odbioru udostępnionego jst asortymentu z WMP nie były realizowanego zgodnie z jej postanowieniami. Nie wystawiono protokołu przyjęcia pięciu zapór przeciwpowodziowych, a Dyrektor WBiZK nie powołał komisji określającej dalszą przydatność zwróconego sprzętu, co stanowiło naruszanie odpowiednio punktu 1 i 2 rozdziału VII Instrukcji WMP.

Wojewoda wyjaśniła, iż brak sporządzenia protokołu przyjęcia należy uznać za uchybienie ze strony pracownika odpowiedzialnego za prowadzenie ewidencji magazynowej i przyjmującego przedmiotowy sprzęt, który nie przekazał odpowiedniej informacji przełożonym. Komisja od oceny przydatności sprzętu nie została powołana ponieważ pracownik przyjmujący przedmiotowy sprzęt nie przekazał stosownej informacji swoim przełożonym. W tym okresie zaangażowanie pracowników w działania związane z usuwaniem skutków powodzi oraz bieżącą obsługą zadań z zakresu zarządzania kryzysowego znacząco wykraczało poza standardowy zakres obowiązków, co mogło być przyczyną przedmiotowego uchybienia.

(akta kontroli tom. V str. 17-48 str., tom XXVII str. 5-6)

23. W okresie od 1 lutego do 16 listopada 2025 r. nie obsadzono stanowiska odpowiedzialnego za prowadzenie gospodarki magazynowej WMP, co było nierzetelne i naruszało standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, w szczególności standard: A.3. Struktura organizacyjna, A.4. Delegowanie uprawnień.

Dyrektora WBiZK wyjaśnił, iż w okresie nieobsadzenia stanowiska osobą odpowiedzialną jest Kierownik OLL.

Wojewoda wyjaśniła, że od 17 listopada 2025 r. w Wydziale zatrudniony został pracownik odpowiedzialny za całość zagadnień związanych z gospodarką magazynową, analizą zasobów, ewidencją i kontrolą stanu wyposażenia oraz przygotowania dokumentacji magazynowej. W wykonaniu zadań wspierać go miał inny pracownik, delegowany do obsługi procesów wydawania i przyjmowania sprzętu oraz prowadzenia bieżącej ewidencji.

NIK zwraca uwagę, że struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań. Nieobsadzenie stanowiska pracownika odpowiedzialnego za obsługę WMP zaburza przejrzystość struktury organizacyjnej, rozdział odpowiedzialności i kompetencji.

(akta kontroli tom V str. 5-48, tom XXVII str. 1-7, 69-70, tom XXXIII str. 11)

24. Urząd niewłaściwie zarządzał i gospodarował mieniem państwowym albowiem w związku z długotrwałym dysponowaniem rezerwami strategicznymi, które stanowiły mienie Skarbu Państwa przekazany jst w związku z prowadzonymi działaniami przeciwpowodziowymi nie uregulował tych kwestii w drodze umowy. Powyższe było niezgodne z art. 4 ust. 2 uzzmp. i było nierzetelne. Mieniem państwowym zarządza się zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, z zachowaniem szczególnej staranności. Według stanu

na 10 października 2025 r. dotyczyło to asortymentu na łączną kwotę 4 936, 7 tys. zł¹¹⁰

Wojewoda wyjaśniła, że *działania w powyższym zakresie są nadal w trakcie realizacji. Z uwagi na obciążenie tutejszego Urzędu priorytetowymi zadaniami związanymi z procesem odbudowy popowodziowej, realizacją zadań wynikających z wdrażania ustawy o ochronie ludności i o obronie cywilnej oraz innymi obowiązkami, w tym zaangażowaniem pracowników w kilka kontroli NIK nie jest obecnie możliwe zwiększenie intensywności podejmowanych działań, co wydłuża proces usuwania popełnionych błędów.*

Zdaniem NIK, zasadnym wydaje się uregulowanie w drodze umowy kwestii związanych z dysponowaniem rezerwami strategicznymi, które stanowią mienie Skarbu Państwa, w przypadkach jego wykorzystywania przez dłuższy czas. Potrzeba zawarcia takiej umowy wynika pośrednio z art. 4 ust. 2 uzzmp, który stanowi, że mieniem państwowym zarządza się zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki i z zachowaniem szczególnej staranności.

(akta kontroli tom. XXXVI str. 49-69)

25. W DUW nie zapewniono skutecznego nadzoru nad prowadzeniem WMP, co naruszało standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, w szczególności standard C.11 Nadzór. Zadaniem DUW było prowadzenie nadzoru nad wykonywaniem zadań w szczególności w celu ich efektywnej i skutecznej realizacji.

Wojewoda wyjaśniła, że *obecnie w ramach działań naprawczych prowadzone są prace nad usystematyzowaniem obiegu informacji i dokumentów w zakresie przyjmowania oraz składowania mienia w wojewódzkich magazynach przeciwpowodziowych tak aby sytuacje nie występowały w przyszłości.*

(akta kontroli tom XXVII str. 5-6, 69-115)

26. Pomimo zakończenia działań przeciwpowodziowych Wojewoda nie wystąpił do jst o zwrot:

- a) asortymentu WMP¹¹¹, w tym m.in.: osuszaczy (48 szt.), zapór przeciwpowodziowych (15 szt.), agregatów prądotwórczych/zespołów prądotwórczych (14 szt.), motopomp (13 szt.)¹¹²;
- b) asortymentu udostępnionego ówczesnemu Wojewodzie z RARS, tj.: zapór przeciwpowodziowych (120 szt.), agregatów prądotwórczych (42 szt.), osuszaczy (611 szt.).

Wojewoda wyjaśniła, że działania w powyższym zakresie są nadal w trakcie realizacji. Nie kierowano do jst zapytań o zwrot asortymentu. Ponadto, po zatrudnieniu pracownika na stanowisku ds. zabezpieczenia materiałowego rozpocznie się proces przyjmowania od jst przekazanego w trakcie powodzi sprzętu. Osobną kwestią pozostaje analiza przedmiotowego mienia po wykorzystaniu w działaniach przeciwpowodziowych oraz długofalowe podjęcie decyzji i analiz formalno-prawnych, czy całość mienia powinna być w kategorii

¹¹⁰ Tj. 1) zapory przeciwpowodziowe – 310,8 tys. zł; 2) agregaty do 5 kW – 324,9 tys. zł, osuszacze – 4 301,0 tys. zł.

¹¹¹ Według stanu na 31 grudnia 2024 r.

¹¹² Według stanu na 24 lipca 2025 r. (WMP z powiatu wrocławskiego) oraz 8 sierpnia 2025 r. (WMP z powiatu lwówecki i jaworskiego) asortyment ten nie został zwrócony.

mienia zwracanego, czy nie należy odstąpić od wymagalności zwrotu w miejscu odtworzenia zasobów magazynowych nowym wyposażeniem.

(akta kontroli tom XXVII str. 5-6, 90-91, 94-97, tom XXXIII str. 3- 12, tom XXXIV str. 1-196)

27. WCZK, jako MGCO dla dolnośląskiego odcinka Odry, w ramach uczestnictwa w MPOA nie przekazało meldunku o awarii lub zdarzeniu. Było to nierzetelne, albowiem DUW, co najmniej od 25 września 2025 r. posiadał informacje o 22¹¹³ oczyszczalniach ścieków na terenie województwa dolnośląskiego, które nie pracowały lub pracowały w trybie awaryjnym, czego skutkiem było wprowadzanie do środowiska zanieczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków do dopływów rzeki Odry.

Wojewoda wyjaśniła, że w okresie od 1 września 2024 r. do 31 października 2024 r. nie odnotowano zanieczyszczenia Odry i jej dopływów. W okresie tym WCZK nie zgłaszało również meldunków MPOA o zanieczyszczeniu Odry wobec braku rekomendacji DWIOŚ i RZGW niezbędnych do wszczęcia procedury. Konieczność uzyskania rekomendacji DWIOŚ i RZGW do wszczęcia procedury MPOA nie wynikała z żadnych przepisów, wytycznych czy instrukcji. Decyzja MGCO we Frankfurcie nad Odrą była autonomiczna.

NIK wskazuje, że w ramach uczestnictwa w MPOA, WCZK jako MGCO dla dolnośląskiego odcinka Odry, zobowiązany był m.in. do przekazywania meldunków o awarii lub zdarzeniu, jego potwierdzania i odwoływania. Niewątpliwie, brak lub niewłaściwa praca 22 oczyszczalni ścieków, na terenie województwa dolnośląskiego, która skutkowała wprowadzeniem do środowiska zanieczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków należała do awarii lub zdarzeń w rozumieniu MPOA podlegającego przesłaniu meldunku do innych uczestników transgranicznego systemu MPOA. Choć, tak jak wskazuje Wojewoda, do uruchomienia meldunków o zanieczyszczeniu Odry niezbędne były rekomendacje DWIOŚ i RZGW, to nie podjęto i nie udokumentowano w tym kierunku żadnych działań, w tym nie wykonano badań bakteriologicznych i nie przeprowadzono oceny zagrożeń dla zdrowia. Powyższe wskazuje również na brak skutecznej komunikacji, monitoringu zagrożeń i właściwej koordynacji działań przez WCZK.

(akta kontroli tom XXVII str. 4-5, 72-32 tom XXXVI str. 26-44, tom XXXVIII str. 1-78)

28. Obwieszczenie z 16 września zamieszczone w BIP nie zawierało załącznika w postaci rozporządzenia RM. Obwieszczenie z 18 września i rozporządzenie RM stanowiące załącznik do tego obwieszczenia nie zostały w ogóle opublikowane w BIP. Natomiast obwieszczenia z 16, 18, 20, 22, 26 września oraz z 4, 7 i 9

¹¹³ Na obszarze województwa dolnośląskiego wskutek powodzi nie pracowały lub pracowały w trybie awaryjnym następujące oczyszczalnie ścieków: [1] w zlewni rzeki Białej Łądeckiej (prawego dopływu Nisy Kłodzkiej) oczyszczalnia: w Stroniu Śląskim; w Łądku Zdroju; w Ołdrzychowicach Kłodzkich, w Krosnowicach; [2] w zlewni rzeki Nisy Kłodzkiej oczyszczalnia: w Kłodzku; w Bardzie, w Bardzie Przełęku, w Kamieńcu Ząbkowickim, w Polanicy-Zdroju; [3] w zlewni rzeki Bystrzycy oczyszczalnia: w Makowicach [4] w zlewni rzeki Bóbr oczyszczalnia: w Jeleniej Górze, w Marciszowie, we Wleniu, w Mysłakowicach, w Kowarach, w Szklarskiej Porębie, w Piechowicach, w Marczycach, w Świeradowie-Zdroju [5] w zlewni rzeki Kaczawy oczyszczalnia: w Świerzawie, [6] w zlewni rzeki Odry oczyszczalnia: w Budziszowie Wielkim, w Lasowicach.

października opublikowane na stronie internetowej Urzędu¹¹⁴ nie zawierały załącznika w postaci rozporządzenia RM. Powyższe było nierzetelne.

Wojewoda wyjaśniła, że dokumenty były publikowane na stronie bip.duw.pl, jednak w okresie publikacji prowadzono modernizację internetowego portalu DUW, polegającą na migracji treści z <https://bip/ogloszenia/> do platformy gov.pl. W konsekwencji część informacji mogła zostać utracona lub nie jest obecnie widoczna w nowej strukturze strony (gov.pl).

(akta kontroli tom XXVII str. 1-65, 105)

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania podjęte przez Wojewodę Dolnośląskiego w związku z identyfikowaniem możliwości wystąpienia powodzi w dorzeczu Odry we wrześniu 2024 r. oraz reagowaniem na powódź nie były w pełni prawidłowe. W Urzędzie nie zapewniono przy tym właściwych ram formalno-prawnych i organizacyjnych do wykonywania zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

Wbrew obowiązкови określoneму w art. 5 ust. 3 uzk Wojewoda Dolnośląski nie zapewnił aktualności WPZK, a tym samym właściwej reakcji na mogące wystąpić zagrożenia. Wojewoda Dolnośląski nie przygotował również aktualnych zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego, co zachwiało chronologią aktualizacji tych planów, z założenia mającą zapewnić ich spójność w obrębie województwa dolnośląskiego. Z kolei Plan Operacyjny nie został formalnie zatwierdzony, wobec czego nie potwierdzono jego poprawności, a także gotowości do stosowania w praktyce.

W 2024 r. Wojewoda Dolnośląski zorganizował i przeprowadził tylko jedno szkolenie z zakresu zarządzania kryzysowego związane z zagrożeniem powodziowym.

W dniu 15 września 2024 r. Wojewoda Dolnośląski nie przekazał Dyrektorowi RCB informacji o przerwaniu zapory w Stroniu Śląskim, co było niezgodne z art. 21a ust. 1 uzk, gdyż zdarzenie to mogło skutkować wystąpieniem sytuacji kryzysowej. W rezultacie informacja o nadchodzącym zagrożeniu nie dotarła do RCB i nie zostały podjęte działania w celu ostrzeżenia ludności.

W czasie powodzi we wrześniu 2024 r. Wojewoda Dolnośląski posiadał bieżące informacje o sytuacji meteorologicznej i hydrologicznej na obszarze województwa dolnośląskiego, a mimo to nie ogłosił alarmu i pogotowia przeciwpowodziowego na zagrożonych obszarach, co NIK uznała za nierzetelne. Ponadto, nie posiadał wiedzy o postanowieniach instrukcji gospodarowania wodą zbiornika Mietków, w zakresie uzgadniania wielkości zrzutów ze zbiornika.

W dniu 18 września 2024 r. Wojewoda Dolnośląski zawnioskował do Ministra Spraw Wewnętrznych o zawieszenie uprawnień burmistrzów Miasta i Gminy Łądek-Zdrój oraz Miasta i Gminy Stronie Śląskie, mimo braku, uzasadniających możliwość podjęcia takiej decyzji przez ww. Ministra, przesłanek faktycznych określonych w art. 13 ust. 2 pkt 2 usk, tj. występowania sytuacji odmowy lub niewłaściwego wykonania wiążącego polecenia wydanego przez uprawniony organ.

¹¹⁴ <https://www.gov.pl/web/dolnoslaski-uw/obwieszczenia-wojewody-dolnoslaskiego-o-stanie-kleski-zywiolowej> ; dostęp: 25 listopada 2025 r.

Wojewoda Dolnośląski nie zapewnił, by w WMP zabezpieczono asortyment w odpowiedniej ilości do prowadzenia działań przeciwpowodziowych. Jeden z trzech WMP zlokalizowany był w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zagrożonych zalaniem.

W działalności DUW stwierdzono także szereg innych nieprawidłowości dotyczących m.in. [1] nieujęcia w Planie Operacyjnym sytuacji wystąpienia powodzi lub powstania obszarów katastrofalnych zatopień na skutek zniszczenia lub uszkodzenia obiektów hydrotechnicznych; [2] braku zapewnienia pracownikowi WBizK udziału w okresowych przeglądach stanu technicznego budowli przeciwpowodziowych, organizowanych przez ich administratorów i zarządców; [3] nierzetelnego dokumentowania przebiegu dyżuru przez WCZK; [4] przechowywania w WMP asortymentu nie związanego z działaniami przeciwpowodziowymi oraz nie ujętego w ewidencji magazynowej; [5] nieubezpieczenia od kradzieży i włamania jednego z WMP; [6] niezwrócenia Wojewodzie Wielkopolskiemu 626,6 tys. szt. worków na piasek; [7] nieprzekazania przez WCZK, w ramach uczestnictwa w MPOA, meldunku o awarii lub zdarzeniu; [8] niesporządzenia protokołów z dwóch posiedzeń, tj. 15 i 16 września 2024 r. WZZK.

OBSZAR

2. Działania związane z pomocą finansową i rzeczową poszkodowanym powodzią

Opis stanu
faktycznego

W latach 2024-2025 w budżecie Wojewody (część 85/02, rozdział 85278) na usuwanie skutków klęsk żywiołowych zaplanowano odpowiednio: 1 261,0 tys. zł i 1 600,0 tys. zł.

Zgodnie z wytycznymi MSWiA dotyczącymi uruchamiania środków z rezerw celowych budżetu państwa na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych¹¹⁵, Wojewoda w okresie od 17 września 2024 r. do 30 czerwca 2025 r. składał wnioski o wydanie decyzji budżetowych do: [1] MSWiA¹¹⁶; [2] Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej¹¹⁷ oraz [3] Ministerstwa Finansów¹¹⁸.

¹¹⁵ M.in.: [1] zasady (zmiany do zasad) udzielania pomocy finansowej, ze środków budżetu państwa z części 85 - Budżety wojewodów, dział 852 – Pomoc społeczna, rozdział 85278 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz z rezerw celowych na przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w formie zasiłków celowych, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej oraz w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, dla rodzin lub osób samotnie gospodarujących poszkodowanych w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r. oraz [2] wytyczne w sprawie zasad i trybu udzielania jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych związanych z remontem i odbudową obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku zdarzeń noszących znamiona klęski żywiołowej, w tym przeciwdziałania skutkom takich zdarzeń w przyszłości.

¹¹⁶ Tj. 205 wniosków w 2024 r. oraz 133 wnioski w I półroczu 2025 r.

¹¹⁷ Tj. dwa wnioski w 2024 r.

¹¹⁸ Tj. jeden wniosek w 2024 r. Dalej: MF.

W 2024 r., na podstawie 193 decyzji MF¹¹⁹, Wojewodzie jako dysponentowi części 85/02 zostały przyznane środki z rezerw celowych budżetu państwa¹²⁰, w łącznej kwocie 748 378,6 tys. zł¹²¹.

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2025 r., zgodnie z kolejnymi 135 decyzjami Ministra Finansów, Wojewodzie jako dysponentowi części 85/02 zostały przyznane środki z rezerwy celowej budżetu państwa¹²² w łącznej kwocie 359 415,2 tys. zł¹²³.

akta kontroli tom XV str. 1-252, tom XVII str. 490-525

W 2024 r. Wojewoda złożył łącznie 208 wniosków o uruchomienie środków z ww. rezerw celowych na łączną wartość 1 406 788,5 tys. zł¹²⁴. We wrześniu 2024 r. złożono 15 wniosków na łączną wartość 253 719,2 tys. zł. W jedenastu przypadkach środki przyznawano tego samego lub następnego dnia, w pozostałych pięciu przypadkach w terminie od dwóch do 14 dni od złożenia wniosku¹²⁵. W październiku 2024 r. złożono 43 wnioski na kwotę 101 651,3 tys. zł, które rozpatrywano od dwóch do 23 dni¹²⁶. 92 wnioski na łączną kwotę 677 494,2 tys. zł złożonych w listopadzie 2024 r. rozpatrywano w terminie od zera do 19 dni¹²⁷. W grudniu 2024 r., 57 wniosków na łączną kwotę 373 923,8 tys. zł, zostało rozpatrzonych w terminie od zera do 15 dni¹²⁸. W 2025 r. Wojewoda złożyła 133 wnioski o uruchomienie środków publicznych na łączną wartość 366 442,8 tys. zł¹²⁹, z tego: [1] w styczniu 22 wnioski na kwotę 106 502,0 tys. zł rozpatrywano w terminie pomiędzy jeden a 49 dni¹³⁰; [2] w lutym 20 wniosków na kwotę 63 823,8 tys. zł rozpatrzono między trzy a 22 dni¹³¹; [3] w marcu 25 wniosków na kwotę 79 087,5 tys. zł rozpatrzono w czasie między od trzech do 14 dni¹³²; [4] w kwietniu 21 wniosków na kwotę 22 950,0 tys. zł rozpatrywano

¹¹⁹ Decyzję o podziale i uruchomieniu środków z rezerwy celowej podejmował MF, w porozumieniu z właściwym ministrem.

¹²⁰ Tj. z sześciu pozycji rezerw: [1] 83/4 – Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, w tym na realizację „Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły”; [2] 83/19 – Rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne i nowe zadania; [3] 83/58 – Środki na realizację ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; [4]-[6] 83/77, 87/78, 83/79 – Rezerwa na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków.

¹²¹ W działach 010 – Rolnictwo i łowiectwo, 400 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, 600 – Transport i łączność, 630 – Turystyka, 700 – Gospodarka mieszkaniowa, 710 – Działalność usługowa, 750 – Administracja publiczna, 754 – Bezpieczeństwo publiczne oraz ochrona przeciwpożarowa, 801 – Oświata i wychowanie, 851 – Ochrona zdrowia, 852 – Pomoc społeczna, 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza, 855 – Rodzina, 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego i 926 – Kultura fizyczna.

¹²² Tj. z rezerwy nr 83/4 – Przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

¹²³ W działach: 400, 600, 700, 750, 754, 851, 852, 854, 855, 900 i 921.

¹²⁴ Wszystkie podane kwoty uwzględniają dokonane korekty klasyfikacji budżetowej bądź rezygnacje ze środków wynikające z przeszacowania potrzeb przez jednostki samorządu terytorialnego.

¹²⁵ Jeden wniosek rozpatrzono powyżej 10 dni.

¹²⁶ 15 wniosków rozpatrzono powyżej 10 dni.

¹²⁷ W 12 przypadkach środki przyznano tego samego lub następnego dnia, a w sześciu przypadkach rozpatrzono powyżej 10 dni.

¹²⁸ W sześciu przypadkach środki przyznano tego samego lub następnego dnia, a w czterech przypadkach powyżej 10 dni.

¹²⁹ Podane kwoty uwzględniają dokonane korekty klasyfikacji budżetowej bądź rezygnacje ze środków wynikające z przeszacowania potrzeb przez jednostki samorządu terytorialnego (dalej: j.s.t.).

¹³⁰ Sześć wniosków rozpatrzono powyżej 10 dni.

¹³¹ Cztery wnioski rozpatrzono powyżej 10 dni.

¹³² cztery wnioski rozpatrzono powyżej 10 dni.

w terminie od dwóch do 26 dni¹³³; [5] w maju 31 wniosków na kwotę 50 809,3 tys. zł zostało rozpatrzonych w czasie od zera do 21 dni¹³⁴; [6] w czerwcu 16 wniosków na kwotę 43 270,1 tys. zł rozpatrzono w terminie od sześciu do 14 dni¹³⁵. Średni czas rozpatrywania wniosków wynosił od dwóch do 10 dni¹³⁶.

Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu¹³⁷ wyjaśniła, że w celu przyspieszenia przekazywania środków z ministerstw DUW podejmowano działania interwencyjne, polegające na telefonicznym kontaktowaniu się z MF oraz MSWiA.

(akta kontroli tom XVII str. 490-491, 510-518)

Na zadania dotyczące pomocy poszkodowanym powodzią, w ramach środków dysponenta części budżetu, w 2024 r. wydatkowano 610 393,0 tys. zł (81,4% planu po zmianach¹³⁸), a w 2025 r. (do 30 czerwca) 124 493,0 tys. zł (34,5%¹³⁹). W okresie objętym kontrolą, na zadania dotyczące pomocy poszkodowanym, Wojewoda nie przeznaczał środków z rezerwy, o której mowa w art. 140 ust. 4 ufp.

(akta kontroli tom XVII str. 469-509, 525)

W 2024 r. na zasiłki celowe przekazano łącznie 378 525,0 tys. zł, co stanowiło 84,7% planu po zmianach (446 853,0 tys. zł), w tym na: [1] zasiłki celowe na pomoc doraźną do 8,0 tys. zł – 90 931,0 tys. zł, tj. 92,6% planu po zmianach (98 145,0 tys. zł); [2] zasiłki na odbudowę budynku gospodarczego do 100,0 tys. zł – 19 244,7 tys. zł, tj. 85,3,% (22 572,0 tys. zł); [3] zasiłki na odbudowę budynku mieszkalnego do 200,0 tys. zł – 266 069,0 tys. zł tj. 89,6% (297 564,0 tys. zł); [4] koszty obsługi zasiłków celowych – 1 740,0 tys. zł, tj. 84,6% (2 057,0 tys. zł). Na wypłatę jednorazowych zasiłków powodziowych wypłacono łącznie 62 724,0 tys. zł, co stanowiło 86,9% planu po zmianach (72 200,0 tys. zł), z tego na: [1] zasiłki powodziowe do 2,0 tys. zł – 48 666 tys. zł, tj. 97,0% (50 147,0 tys. zł); [2] zasiłki powodziowe powiększenie o kwotę 1,0 tys. zł w celu pokrycia kosztów zużycia energii elektrycznej lub paliwa niezbędnych do osuszenia pomieszczeń – 14 058,0 tys. zł, tj. 83,8% (16 775,0 tys. zł). Środki na wypłatę zasiłków dla osób poszkodowanych otrzymało łącznie 115 gmin.

Pozostałe środki przekazane przez Wojewodę, w łącznej kwocie 169 144,4 tys. zł, tj. 73,4% planu po zmianach (230 586,5 tys. zł), przeznaczono m.in. na: [1] remont infrastruktury komunalnej 49 065,7 tys. zł, tj. 61,2% planu po zmianach (80 158,0 tys. zł¹⁴⁰); [2] odbudowę infrastruktury komunalnej – 4 019,9 tys. zł, tj. 44,3% (9 065,1 tys. zł¹⁴¹); [3] wykonanie przyczółków pod budowę mostu

¹³³ Dwa wnioski rozpatrzono powyżej 10 dni.

¹³⁴ Dziesięć wniosków rozpatrzono powyżej 10 dni.

¹³⁵ Sześć wniosków rozpatrzono powyżej 10 dni.

¹³⁶ Średni czas rozpatrywania wniosków w poszczególnych miesiącach: wrzesień – dwa dni, październik – dziewięć dni, listopad – pięć dni, grudzień – sześć dni, styczeń – sześć dni, luty – osiem dni, marzec – siedem dni, kwiecień – osiem dni, maj – dziewięć dni, czerwiec – dziesięć dni.

¹³⁷ Dale: WFiB.

¹³⁸ Tj. 749 639,5 tys. zł.

¹³⁹ Tj. 361 015 tys. zł.

¹⁴⁰ M.in. na remonty mostów, przepustów, doraźne naprawy i remonty dróg i lokali komunalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

¹⁴¹ M.in.: odbudowy mostów, przepustów, kanalizacji, sieci wodociągowej, budynków komunalnych itp.

tymczasowego¹⁴² – 2 791,5 tys. zł, tj. 100% (2 791,5 tys. zł); [4] bieżące usuwanie skutków powodzi¹⁴³ 55 797,5 tys. zł, tj. 93,7% (59 570,1 tys. zł); [4] koszty odbioru i utylizacji odpadów powodziowych 26 220,3 tys. zł, tj. 75,9% (34 557,2 tys. zł); [6] akcję przeciwpowodziową i usuwanie skutków powodzi – 1 319,1 tys. zł, tj. 87,9% (1 500,0 tys. zł); [7] ekwiwalenty pieniężne dla strażaków 4 545,0 tys. zł, tj. 94,3% (4 819,5 tys. zł); [8] rekompensatę za ponadnormatywny czas służby – 4 639,0 tys. zł, tj. 100% (4 639,0 tys. zł); [9] koszty przewozu, zakwaterowania i wyżywienia osób ewakuowanych i służb 3 548,6 tys. zł, tj. 70,1% (5 063,7 tys. zł); [10] jednorazowy zasiłek losowy – 1 146,0 tys. zł, tj. 59,8% (1 917,0 tys. zł); [11] jednorazowy dodatek do wynagrodzenia w wysokości 2,0 tys. zł – 1 255,0 tys. zł, tj. 96,1% (1 306,0 tys. zł); [12] pieczę zastępczą – odbudowa zniszczonej infrastruktury – 74,0 tys. zł, tj. 2,6% (2 868,0 tys. zł).

(akta kontroli tom XV str. 72-73, 512-523, tom XVII str. 490-503)

Od 1 stycznia do 30 czerwca 2025 r. na zasiłki celowe przekazano łącznie 87 721,0 tys. zł, co stanowiło 68,6% planu po zmianach (127 800,0 tys. zł), w tym: [1] zasiłki celowe na pomoc doraźną do 8,0 tys. zł – 7 448,0 tys. zł, tj. 94,0% planu po zmianach (7 952,0 tys. zł); [2] zasiłki na odbudowę budynku gospodarczego do 100,0 tys. zł – 12 172,0 tys. zł, tj. 59,5% (20 456,0 tys. zł); [3] zasiłki na odbudowę budynku mieszkalnego do 200,0 tys. zł – 67 757,0 tys. zł, tj. 68,4% (99 044,0 tys. zł); [4] koszty obsługi zasiłków celowych – 344,0 tys. zł, tj. 98,3% (350,0 tys. zł). Na wypłatę jednorazowych zasiłków powodziowych do 2,0 tys. wypłacono 1 846,0 tys. zł, co stanowiło 78,6% planu po zmianach (2 350,0 tys. zł). Środki na wypłatę zasiłków dla osób poszkodowanych otrzymało łącznie 75 gmin.

Pozostałe środki przekazane przez Wojewodę, w łącznej kwocie 34 697,0 tys. zł, co stanowiło 15,0% planu po zmianach (230 627,0 tys. zł), przeznaczono na: [1] odbudowę i remont obiektów komunalnych zniszczonych w skutek powodzi z 2024 r.¹⁴⁴ – 5 677,0 tys. zł, tj. 2,9% (197 981,0 tys. zł); [2] dofinansowanie zadań bieżących związanych z usuwaniem skutków powodzi¹⁴⁵ – 29 020,0 tys. zł, tj. 88,9% (32 646,0 tys. zł).

(akta kontroli tom XV str. 74-75, 512-523, tom XVII str. 490-491, 504-509)

Według stanu na 23 czerwca 2025 r.¹⁴⁶ w ramach pomocy dla osób dotkniętych skutkami powodzi wsparcie otrzymało: [1] 14,1 tys. rodzin – wypłacono im zasiłki w wysokości 1,0 tys. zł na pokrycie kosztów zużycia energii elektrycznej lub

¹⁴² Tj. w ciągu drogi powiatowej w Łądku Zdroju.

¹⁴³ M.in. na udrożnienie dróg na terenach gmin, doraźne napraw sieci wodociągowych, by zapewnić dostawę wody dla mieszkańców, doraźnych napraw i udrożnienia kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej, czyszczenie i odmulanie zbiorników wodnych, wypompowanie zalanych studni oraz zbiorników na płynne odpady komunalne.

¹⁴⁴ M.in. na odbudowę bądź remonty dróg, budynków, mostów, przepustów, kanalizacji sanitarnej itp.

¹⁴⁵ M.in. na odbiór, załadunek, transport i zagospodarowanie odpadów, zabezpieczenie noclegów i wyżywienia powodziom, dostawa wody pitnej, koszty tymczasowego wynajmu pomieszczeń/lokal, koszty zakwaterowania i transport osób biorących udział przy usuwaniu skutków powodzi m.in. wolontariuszy, inspektorów nadzoru budowlanego, koszty wyżywienia osób biorących udział przy usuwaniu skutków powodzi itp.

¹⁴⁶ Zestawienia pn. „Informacja dot. zasiłków dla poszkodowanych rodzin we wrześniu 2024 (do 8,0 tys. i 2,0 tys.)”; „Informacja dot. zasiłków dla rodzin na odbudowę budynku gospodarczego w we wrześniu 2024 (do 100,0 tys.) oraz „Informacja dot. zasiłków dla rodzin na odbudowę budynku gospodarczego we wrześniu 2024 (do 200,0 tys.)”, przekazane do MSWiA.

paliwa niezbędnych do osuszenia pomieszczeń; [2] 25,5 tys. rodzin – otrzymało zasiłki powodziowe w wysokości 2,0 tys. zł; [3] 12,4 tys. rodzin – uzyskało zasiłki celowe w wysokości 8,0 tys. zł; [4] 0,8 tys. rodzin – otrzymały zasiłki w wysokości do 100,0 tys. zł na odbudowę budynków gospodarczych oraz [5] 4,8 tys. rodzin – uzyskało zasiłki w wysokości do 200,0 tys. zł na odbudowę budynków mieszkalnych.

(akta kontroli tom XV str. 581-587)

Dyrektor WFiB wyjaśniła m.in., że zapotrzebowanie na środki w roku 2025 wynikało z przedłużenia terminów składania wniosków przez osoby poszkodowane w wyniku powodzi. Wnioski o zasiłki w wysokości 1,0 tys. zł oraz do 2,0 tys. zł można było składać do 15 marca 2025 r., a wnioski o zasiłki w wysokości 8,0 tys. zł, do 100,0 tys. zł oraz do 200,0 tys. zł – do 30 czerwca 2025 r. Jednocześnie w przypadku dziesięciu gmin wystąpiła konieczność ponownego przekazania środków w 2025 r. z uwagi na ich niewydatkowanie do końca 2024 r.

Zastępca Dyrektora WBiZK wyjaśnił, że w ramach działań związanych z dofinansowaniem zadań bieżących mających na celu usuwanie skutków powodzi z września 2024 r., zapotrzebowanie na rok 2025 obejmowało kontynuację wsparcia dla osób poszkodowanych. Środki przekazywane w bieżącym roku stanowią kolejną transzę wynikającą z utrzymującej się potrzeby pomocy i są kierowane przede wszystkim do jednostek najbardziej dotkniętych skutkami żywiołu. Przeznaczone są głównie na działania takie jak wywóz odpadów popowodziowych, zapewnienie tymczasowego zakwaterowania i wyżywienia dla poszkodowanych oraz osuszanie zalanych lokali mieszkalnych. W zakresie odbudowy i remontów obiektów komunalnych zniszczonych przez powódź z 2024 r., OLL prowadzi bieżący nabór zgłoszeń od jednostek samorządowych dotyczących priorytetowych zadań odbudowy. Zgłoszenia te są poddawane procedurze oceny, a po akceptacji przez Zespół ds. Odbudowy przekazywane do uzgodnienia z MSWiA. Ze względu na skalę zniszczeń, jakie dotknęły województwo dolnośląskie, proces odbudowy będzie realizowany etapami i potrwa kilka lat.

(akta kontroli tom XVII str. 526-543, tom XXIV)

Na podstawie danych dotyczących dystrybucji środków pomiędzy jednostkami organizacyjnymi gminy a osobami poszkodowanymi powodzią za okres od września 2024 r. do 30 czerwca 2025 r. stwierdzono, że efektywność realizacji wypłat zasiłków była zróżnicowana. Ocenie poddano dwa typy świadczeń: zasiłki powodziowe (w wysokości 1,0 tys. zł oraz 2,0 tys. zł) oraz zasiłki celowe na pomoc doraźną (w wysokości 8,0 tys. zł). Analizie poddano przede wszystkim czas realizacji wypłaty, liczony od dnia złożenia wniosku do dnia przekazania środków, a także liczba beneficjentów objętych pomocą.

W przypadku zasiłku powodziowego w wysokości 1,0 tys. zł, najdłuższy czas oczekiwania odnotowano w Kłodzku – do 302 dni, przy średnim czasie realizacji wynoszącym 58 dni. Podobnie długie okresy występowały w Stroniu Śląskim – do 271 dni (średnio 46 dni). Najsprawniej wypłaty realizowano w Łądku Zdroju,

gdzie maksymalny czas oczekiwania wynosił do 64 dni, a średni czas realizacji – 23 dni.

W przypadku zasiłku powodziowego w wysokości 2,0 tys. zł, najdłuższy czas oczekiwania wystąpił w Stroniu Śląskim – do 201 dni, przy średnim czasie realizacji wynoszącym 12 dni. Najkrótszy czas realizacji odnotowano w Łądku Zdroju, gdzie wypłaty następowały do 64 dni od złożenia wniosku, a średni czas realizacji wynosił 23 dni.

Wypłata zasiłku celowego w wysokości 8,0 tys. zł była realizowana najdłużej w Łądku Zdroju (do 293 dni), a najkrótszy czas oczekiwania odnotowano w Stroniu Śląskim (do 164 dni). Średnie czasy realizacji wypłat zasiłku w wysokości 8 tys. zł wynosiły od 24 dni w Stroniu Śląskim do 30 dni w Kłodzku, przy czym w Łądku Zdroju było to 26 dni.

Pod względem liczby wypłaconych świadczeń, największą skalę pomocy odnotowano w Łądku Zdroju, gdzie zasiłek 1,0 tys. zł trafił do 1 358 poszkodowanych, 2,0 tys. zł – do 2 057, a 8,0 tys. zł – do 1 091. W Stroniu Śląskim wypłacono 793 świadczenia po 1,0 tys. zł, 1 541 po 2,0 tys. zł oraz 1 078 po 8,0 tys. zł. W Kłodzku zasiłek 1,0 tys. zł otrzymało 1 023 beneficjentów, 2,0 tys. zł – 1 298, a 8,0 tys. zł – 1 076. Podsumowując, analiza wykazała istotne różnice w sprawności działania poszczególnych jednostek. Największe opóźnienia dotyczyły Kłodzka i Łądku Zdroju, natomiast najwyższą efektywność wykazały jednostki w Stroniu Śląskim. Jednocześnie skala udzielonej pomocy była największa w Łądku Zdroju, co może wskazywać na znaczące obciążenie tej jednostki, ale również na dobrze funkcjonujące mechanizmy organizacyjne umożliwiające sprawną dystrybucję środków. Kierownicy i dyrektorzy Ośrodków Pomocy Społecznej przedstawili konkretne przyczyny opóźnień w realizacji wypłat zasiłków powodziowych. Wśród najczęściej powtarzających się trudności wymieniano m.in.: niedobór kadry w stosunku do skali zadań, równoległą realizację ustawowych obowiązków, chaos informacyjny i wielokrotne składanie tych samych wniosków, braki formalne w dokumentacji, awarie prądu i Internetu, ograniczoną dostępność pracowników socjalnych do przeprowadzania wywiadów środowiskowych, dużą liczbę decyzji odmownych i odwołań, w tym uchylanych przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze. Przygotowanie decyzji dotyczących zasiłków powodziowych odbywało się często poza godzinami pracy jednostek, w tym również w dni wolne od pracy. Ponadto wskazali, że pomimo pełnego zaangażowania zespołów i pracy w trybie kryzysowym – trwającej nawet po 12 godzin dziennie – skala zadań przekroczyła możliwości organizacyjne jednostek.

(akta kontroli tom XV str. 311-326, tom XX str. 1-591, tom XXI str. 1-703, tom XXIV str. 396-435)

W ramach zadań związanych z bieżącym usuwaniem skutków powodzi Wojewoda zawarł z jednostkami samorządu terytorialnego łącznie 100 umów dotacji — z czego 86 w 2024 r., a 14 w 2025 r.¹⁴⁷. Spośród umów zawartych w 2024 r., siedem zawarto po przekazaniu środków finansowych, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W zakresie zadań inwestycyjnych,

¹⁴⁷ Wg stanu na 22 września 2025 r.

w 2024 r. zawarto 30 umów, natomiast w 2025 r., kolejnych 51 umowy, kontynuując realizację zaplanowanych przedsięwzięć.

(akta kontroli tom XXIV str. 303-304, 355-357)

Wojewoda działając na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. uors, w okresie od 14 września 2024 r. do 11 marca 2025 r., wystąpił 44 razy z wnioskiem do Ministra Spraw Wewnętrznych o udostępnienie rezerw strategicznych na rzecz DUW i innych instytucji publicznych¹⁴⁸. W poszczególnych wnioskach zwracano się o udostępnienie asortymentu medycznego, technicznego oraz żywnościowego, mającego na celu zapewnienie wsparcia materiałowego dla prowadzonych działań przeciwpowodziowych.

Na podstawie 27 decyzji¹⁴⁹ oraz dziewięciu poleceń Ministra Spraw Wewnętrznych, dotyczących udostępnienia rezerw strategicznych oraz zakupu lub podziału sprzętu¹⁵⁰, RARS przekazywała środki rzeczowe na rzecz DUW i innych organów publicznych. W okresie od września do grudnia 2024 r. pracownicy WBiZK otrzymali z RARS nieodpłatne zasoby przekazane na rzecz DUW, o łącznej wartości co najmniej 16 450,6 tys. zł.

Nieprawidłowości w zakresie ewidencji księgowej (magazynowej DUW) oraz inwentaryzacji stanów magazynów, w tym ww. asortymentu zostały opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom XVIII str. 1-4, 432-436, 443-445, 600-702, tom XIX str. 606-719, tom XXIII 1-129, 464-599, tom XIV str. 284-302)

W okresie od października 2024 r. do 30 czerwca 2025 r., DUW¹⁵¹ ponosił wydatki związane z działaniami mającymi na celu udzielenie pomocy osobom poszkodowanym w wyniku powodzi we wrześniu 2024 r. Łączna wartość poniesionych wydatków wyniosła 122,1 tys. zł, z czego środki przeznaczono m.in. na: [1] najem powierzchni magazynowych – 28,9 tys. zł; [2] zwiększenie od 1 października 2024 r. wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla trzech pracowników¹⁵² – 27,1 tys. zł; [3] usługę cateringową dla uczestników sztabu kryzysowego – 25,6 tys. zł; [4] polecenia wyjazdów służbowych pracowników DUW, na działania związane z szacowaniem strat na terenach dotkniętych powodzią – 12,9 tys. zł; [5] zakup sprzętu – 8,5 tys. zł. Szczegółowym badaniem NIK objęła realizację wydatków w kwocie 63,0 tys. zł, stanowiących 51,6% poniesionych wydatków. Nieprawidłowości dotyczące wynajmu powierzchni magazynowej oraz przejęcia nieodpłatnie otrzymanej wody mineralnej dla powodziarzy, objęte sygnalizacją na podstawie art. 51 ust. 4 ustawy o NIK z 30 lipca 2025 r., a także nieprawidłowości w zakresie zakupu usług i sprzętu, zostały przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom XV str. 327-492)

¹⁴⁸ Np. jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych; niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, policji.

¹⁴⁹ Niektóre decyzje obejmowały kilka wniosków.

¹⁵⁰ W 14 przypadkach odbiorcą sprzętu był DUW.

¹⁵¹ Tj. dysponent III stopnia.

¹⁵² Pełnozatrudnionych członków korpusu służby cywilnej na realizację zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi i pomoc osobom poszkodowanym.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2024 r. DUW przekazał siedmiu gminom¹⁵³ środki finansowe w łącznej kwocie 62 816,0 tys. zł pochodzące z rezerwy budżetu państwa na dofinansowanie zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi¹⁵⁴ przed zawarciem umów dotacji¹⁵⁵, co stanowiło naruszenie art. 150 ufp. Zgodnie z tym przepisem, dysponent części budżetowej, udzielając dotacji celowej — w tym jednostce sektora finansów publicznych – jest zobowiązany do zawarcia umowy.

Wojewoda wyjaśniła że środki z rezerwy budżetu państwa zostały przekazane gminom przed formalnym podpisaniem umów dotacyjnych. Decyzja ta była podyktowana koniecznością szybkiego reagowania na zagrożenie dla życia, zdrowia i infrastruktury. Priorytetem było natychmiastowe wsparcie działań ratowniczych i zabezpieczających. Formalne procedury, takie jak podpisywanie umów, wymagały czasu, którego w sytuacji kryzysowej nie można było poświęcić kosztem opóźnienia pomocy. Umowy zostały zawarte w późniejszym terminie, co potwierdza legalność przekazanych środków. Działania Urzędu miały charakter wyjątkowy, ale były zgodne z obowiązkami wojewody i zasadami finansów publicznych w sytuacjach nadzwyczajnych. Aby zminimalizować ryzyko formalne, zapewniono pełną ścieżkę rozliczeniową i kontrolną, zgodnie z obowiązującymi zarządzeniami. W razie nieprawidłowości możliwe było wydanie decyzji o zwrocie środków. Zastosowana kolejność: wypłata – zawarcie umowy – kontrola i rozliczenie, była adekwatna do skali zagrożenia i służyła ważnemu interesowi publicznemu.

NIK wskazuje wypłata środków przed zawarciem umów narusza zasadę legalności i rzetelności gospodarowania finansami publicznymi, a także może prowadzić do trudności w egzekwowaniu odpowiedzialności za ich wykorzystanie. Nawet w sytuacjach kryzysowych, działania administracji powinny być zgodne z obowiązującymi przepisami, a odstępstwa od procedur wymagają szczególnego uzasadnienia i zabezpieczenia interesu Skarbu Państwa.

(akta kontroli tom XXIV str. 303-395, 447-457)

¹⁵³ Środki przekazano gminom Łądek-Zdrój i Stronie Śląskie 24 września 2024 r., natomiast gminom Nowa Ruda, Międzyzlesie, Bardo, Lewin Kłodzki oraz Ziębice 4 października 2024 r.

¹⁵⁴ Środki przekazane gminom przeznaczono na działania związane z usuwaniem skutków powodzi, w tym m.in. wywóz i utylizację odpadów, udroźnienie i naprawę dróg oraz sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, zabezpieczenie ujęć wody, oczyszczanie terenów komunalnych, wynajem sprzętu i magazynów, wypompowywanie zalanych studni, a także pokrycie kosztów działań Ochotniczych Straży Pożarnych

¹⁵⁵ Umowy podpisano z opóźnieniem, które wynosiło od 13 do 35 dni, tj. [1] Stronie Śląskie – 17 dni (11 października), [2] Łądek-Zdrój – 35 dni (29 października), [3] Nowa Ruda – 14 dni (18 października), [4] Międzyzlesie – 18 dni (22 października), [5] Bardo 14 dni (18 października), [6] Lewin Kłodzki – 13 dni (17 października) oraz [7] Ziębice – 18 dni (22 października).

2. W DUW nie zapewniono prawidłowej ewidencji i rozliczania składników majątku rzeczowego oraz operacji gospodarczych, co naruszało wewnętrzne instrukcje, ponieważ:

a) WBiZK nie prowadził ewidencji ilościowo-wartościowej stanów magazynowych w formie kartoteki magazynowej, zgodnie z postanowieniami Instrukcji WMP. Ewidencja była prowadzona wyłącznie w ujęciu ilościowym.

Wojewoda wyjaśniła że w II kwartale 2024 r. rozpoczęto działania mające na celu uporządkowanie gospodarki mieniem w magazynach Wojewody o, zgodnie z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi. Pomimo braku dokumentacji z lat wcześniejszych, podjęto czynności w zakresie ewidencji ilościowej i wartościowej. W czerwcu 2024 r. przeprowadzono inwentaryzację w WMP, a następnie rozpoczęto wyjaśnianie stwierdzonych różnic. Planowane wdrożenie kartotek magazynowych przesunięto z uwagi na zaangażowanie pracowników w działania okołopowodziowe. Po ich zakończeniu, w marcu i kwietniu 2025 r. przekazano do BDG zestawienie sprzętu według stanu na 31 grudnia 2024 r., oparte na dokumentacji pomocniczej, a nie kartotekach. Obecnie planowana jest kontynuacja prac porządkujących, z uwzględnieniem zmian organizacyjnych w Wydziale. Wojewoda podkreśliła, że rzetelna ewidencja i kompletna dokumentacja magazynowa są kluczowe dla skutecznego reagowania kryzysowego i rozliczania zasobów.

b) WBiZK nie zapewnił prawidłowej ewidencji magazynowej sprzętu, wyposażenia i towarów przechowywanych w Składnicy RARS w Lisowicach, należących do DUW. Pomimo zawarcia trzech umów z RARS¹⁵⁶ dotyczących przechowywania i wydawania sprzętu, w tym przeciwpowodziowego, na ok. 350 miejscach paletowych, WBiZK od co najmniej 2023 r. nie ujmował tych składników w ewidencji magazynowej DUW oraz nie przekazywał dokumentacji źródłowej do BDG celem ich ujęcia w księgach rachunkowych. Dnia 11 sierpnia 2025 r. ustalono, że RARS przechowywała sprzęt należący do DUW o łącznej wartości co najmniej 6 174,7 tys. zł¹⁵⁷. Zgodnie z zasadami prowadzenia gospodarki magazynowej, sprzęt i materiały znajdujące się na stanie tej Składnicy powinny być objęte ewidencją magazynową oraz odpowiednio udokumentowane.

Wojewoda wyjaśniła, że w II kwartale 2024 r. rozpoczęto działania mające na celu uporządkowanie gospodarki mieniem w magazynach pozostających w dyspozycji Wojewody Dolnośląskiego, zgodnie z obowiązującymi przepisami i regulacjami wewnętrznymi. Ze względu na brak kompletnej dokumentacji źródłowej z lat wcześniejszych oraz utrwalony sposób postępowania, ustalenie stanu ilościowego i wartościowego mienia było utrudnione. Obecnie kontynuowane są prace zmierzające do trwałego uregulowania gospodarki magazynowej, w tym nabór na stanowisko magazyniera odpowiedzialnego za bieżącą dokumentację oraz przekazywanie danych do BDG. Równolegle aktualizowane są procedury wewnętrzne, m.in. w związku z wejściem w życie ustawy o obronie cywilnej i ochronie ludności, która wpływa na profil magazynów WBiZK. Na październik 2025 r. zaplanowano inwentaryzację materiałów w wojewódzkich magazynach przeciwpowodziowych, realizowaną

¹⁵⁶ Od 28 grudnia 2022 r.

¹⁵⁷ Wartość wyliczona przez RARS.

we współpracy z BDG, której celem jest ustalenie aktualnego stanu mienia oraz uporządkowanie dokumentacji magazynowej.

c) WBiZK, w okresie od września do grudnia 2024 r. nie ujął w ewidencji magazynowej sprzętu (obejmującego asortyment medyczny¹⁵⁸, techniczny¹⁵⁹ i żywnościowy¹⁶⁰), przekazanego nieodpłatnie przez RARS na rzecz DUW, o łącznej wartości co najmniej 15 689,0 tys. zł¹⁶¹. Jednocześnie nie przekazywał informacji o tym sprzęcie do BDG. Powyższe wskazuje na brak pełnego i terminowego ujęcia w ewidencji magazynowej sprzętu przekazanego przez

¹⁵⁸ Tj.: [1] w październiku wydanych na rzecz DUW rękawic diagnostycznych, nitrylowych, niejałowych a w grudniu wiader oraz kombinezonów ochrony biologicznej o wartości 1 599 800,00 zł (decyzja MSWiA nr 55/R/24 z 20 września 2024 r.); [2] we wrześniu obuwia gumowego, kombinezonów ochronnych o wartości 1 939 648,50 zł (decyzja MSWiA nr 59/R/24 z 20 września 2024 r. zmieniona decyzją nr 12/R/25 z 6 lutego 2025 r.); [3] we wrześniu namiotów o wartości 332 100,00 zł (decyzja MSWiA nr 62/R/24 z 21 września 2024 r.); [4] we wrześniu i październiku kombinezonów ochronnych, wiader, miednic, stacji dezynfekujących do rąk, środków do dezynfekcji narzędzi, sprzętu medycznego i powierzchni, preparatów do dezynfekcji pomieszczeń (suchych), opatrunków indywidualnych typu izraelskiego, opatrunków hemostatycznych, gazy skompresowanej, płynów do odkażania skóry i ran, stelaży ze stali nierdzewnej na odpady oraz udostępnionych ręczników, prześcieradeł oraz kołder o wartości 2 356 586,40 zł (decyzja MSWiA 65/R/24 z 21 września 2024 r. zmieniona decyzją MSWiA nr 13/R/25 z 4 lutego 2025 r.); [5] we wrześniu i październiku zestawów ratowniczych, apteczek oraz rękawic o wartości 300 231,13 zł (decyzja MSWiA nr 72/R/24 z 22 września 2024 r.); [6] w październiku środków do dezynfekcji narzędzi, sprzętu medycznego i powierzchni, środków do dezynfekcji rąk oraz środków do dezynfekcji narzędzi, sprzętu medycznego i powierzchni o wartości 32 336,68 zł (decyzja MSWiA nr 79/R/24 z 25 września 2024 r.); [7] w październiku środków do dezynfekcji narzędzi, sprzętu medycznego i powierzchni, szczypczyków (pincet) chirurgicznych, szczypczyków (pincet) anatomicznych, strzykawek, ręczników, preparatów do dezynfekcji pomieszczeń (suchych), pojemników na odpady medyczne, płynów do dezynfekcji rąk, plastrów na rólce, Octenisept, nożyczek do opatrunków, nożyczek chirurgicznych, nici wchłanianych, koncentratora tlenu, kompresów gazowych, kleszczyków naczyniowych, kleszczyków do otrzewnej, kleszczy do gipsu, imadeł do igieł, igieł jednorazowych, butli tlenowych, bandaży elastycznych, aparatu EKG oraz aparatów do mierzenia ciśnienia o wartości 90 552,85 zł (decyzja MSWiA nr 82/R/24 z 4 października 2024 r.); [8] w listopadzie ozonatorów o wartości 40 455,00 zł (pismo nr DOLiZK.WNNRARS.881.2.2024.MPB 20 września 2024 r., pismo nr DOLiZK.WNNRARS.881.2.2024.MPB z 3 października 2024 r. oraz pismo nr DOLiZK.WNNRARS.881.2.2024.MPB(51) z 12 listopada 2024 r.).

¹⁵⁹ Tj.: [1] we wrześniu wydanych na rzecz DUW worków na piasek o wartości 1 177 477,00 zł (decyzja MSWiA nr 42/R/24 z 18 września 2024 r.); [2] w październiku agregatów prądotwórczych o wartości 324 941,40 zł (decyzja MSWiA nr 46/R/24 z 19 września 2024 r.); [3] w grudniu zapór przeciwpowodziowych, plandek do nakrycia dachów i latarek czołowych o wartości 1 101 319,30 zł (decyzja MSWiA nr 53/R/24 z 20 września 2024 r. zmieniona decyzją MSWiA nr 102/R/24 z 6 listopada 2024 r.); [4] we wrześniu worków na piasek o wartości 2 030 708,40 zł (decyzja MSWiA 58/R/24 z 19 września 2024 r.); [5] w grudniu agregatów prądotwórczych o wartości 492 000,00 zł; (pismo nr DOLiZK.WNNRARS.881.2.2024.MPB (27) z 23 października 2024 r.); [5] w październiku osuszaczy powietrza o wartości 3 098 822,40 zł (pisma nr: DOLiZK.WNNRARS.881.2.2024.MPB (19) z 26 września 2024 r. oraz DOLiZK.WNNRARS.881.2.2024.MPB z 27 września 2024 r.); [6] w grudniu worków polipropylenowych o wartości 1 214 270,0 zł (pismo nr DOLiZK.WNNRARS.881.2.2024.MPB (27) z 23 października 2024 r.) oraz [7] w październiku worków Big BAG o wartości 178 965,00 zł (pismo nr DOLiZK.WNNRARS.881.2.2024.MPB (18) z 24 września 2024 r.).

¹⁶⁰ Tj. we wrześniu wydanej na rzecz DUW wody mineralnej, konserw mięsnych oraz dań gotowych o łącznej wartości 140 400,93 zł (decyzja MSWiA nr 61/R/24 z 19 września 2024 r. zmieniona decyzją MSWiA nr 103/R/24 z 22 listopada 2024 r. oraz decyzja MSWiA nr 86/R/24 z 27 września 2024 r.).

¹⁶¹ WBiZK przekazał do BDG jedynie częściowe informacje o ujęciu w księgach następujących pozycji: [1] 13 listopada 2024 r.: zapory przeciwpowodziowe (130 szt.), agregaty prądotwórcze (20 szt.) i osuszacze (20 szt.) o łącznej wartości 515 645,60 zł; [2] 17 grudnia 2024 r.: agregaty prądotwórcze (10 szt.) o wartości 49 200,00 zł oraz [3] 20 stycznia 2025 r.: agregaty prądotwórcze (80 szt.) o wartości 196 800,00 zł. Ponadto dokumentem PK nr 2024/12/50 z 31 grudnia 2024 r. wyksięgowywano stan magazynowy w kwocie 917 815,02 zł i zaksięgowano kwotę 2 427 228,41 zł tytułem stanów magazynowych, wg zbiorczego zestawienia materiałów i sprzętów wojewódzkich magazynach przeciwpowodziowych otrzymanego z WBiZK.

RARS, co stanowiło naruszenie zasad prowadzenia gospodarki magazynowej oraz miało wpływ na rzetelność sprawozdawczości finansowej DUW.

Wojewoda wyjaśniła, że brak bieżącego ujęcia sprzętu w ewidencji magazynowej wynikał z trwającego procesu porządkowania gospodarki magazynowej, nadzwyczajnego obciążenia WBiZK zadaniami związanymi z akcją przeciwpowodziową oraz ograniczonych zasobów kadrowych, które uniemożliwiały równoległe prowadzenie czynności ewidencyjnych. Po ustabilizowaniu sytuacji podjęto działania mające na celu ujęcie sprzętu przekazanego przez RARS w dokumentacji magazynowej i księgowej oraz uporządkowanie braków w ewidencji. Doświadczenia z tego okresu wskazują na potrzebę zmian organizacyjnych w zakresie magazynowania oraz wzmocnienia obsady kadrowej.

(akta kontroli tom XVI str. 85-86, 159-179, 184-257, 270-317, 323-328, 398, 538-549, tom XVII str. 36-218, 303-462, tom XVIII str. 1-702, tom XVIII str. 1-702, tom XIX str. 1-719, tom XXIII 1-686, tom XXIV str. 41-395, 447-457)

3. Zarówno inwentaryzacja okresowa¹⁶², jak i roczna¹⁶³ przeprowadzona w DUW w 2024 r., nie objęły spisem z natury materiałów stanowiących zapasy w magazynach przeciwpowodziowych WBiZK, mimo że – zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁶⁴ – składniki majątku rzeczowego powinny być zinwentaryzowane drogą spisu z natury.

Wojewoda wyjaśniła, że inwentaryzacja okresowa objęła wszystkie środki trwałe i pozostałe środki trwałe, w tym te znajdujące się w WBiZK – zarówno w siedzibie Urzędu, jak i w magazynach. Inwentaryzacja roczna objęła rzeczowe składniki majątku obrotowego prowadzone w ewidencji ilościowej, które nie zostały wydane do używania. Materiały wydane do eksploatacji na dzień 31 grudnia 2024 r. nie podlegały spisowi, a w zakresie paliwa i produktów naftowych kierownicy właściwych komórek złożyli oświadczenia o braku stanów magazynowych.

W latach 2017–2023 oraz w 2024 r. inwentaryzacje nie objęły zapasów w magazynach przeciwpowodziowych z uwagi na brak informacji ze strony WBiZK. BDG dwukrotnie – pismami z 28 maja i 25 czerwca 2025 r. – poinformowało WBiZK o planowanej inwentaryzacji tych materiałów, jednak w okresie styczeń–sierpień 2025 r. nie wpłynęły żadne dokumenty stanowiące podstawę do aktualizacji stanów magazynowych.

Zdaniem NIK, zgodnie z obowiązującymi przepisami, spis z natury powinien zostać przeprowadzony niezależnie od aktualizacji danych wartościowych. Oznacza to, że brak zmian w ewidencji nie zwalnia z obowiązku przeprowadzenia fizycznego spisu.

¹⁶² Zarządzenie Nr 172 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 7 maja 2024 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji okresowej składników majątku Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu i powołania Komisji Inwentaryzacyjnej, zmienione zarządzeniami Nr 230 z 17 maja 2024 r., Nr 431 z 30 lipca 2024 r., Nr 460 z 20 sierpnia 2024 r., Nr 643 z 21 października 2024 r., Nr 664 z 31 października 2024 r., Nr 683 z 18 listopada 2024 r. oraz Nr 706 z 2 grudnia 2024 r.

¹⁶³ Zarządzenie Nr 653 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 25 października 2024 r. w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji składników aktywów i pasywów w BGD w r. 2024 r.

¹⁶⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, z późn. zm. Dalej ustawa o rachunkowości.

(akta kontroli tom XVI str. 85-86, 159-179, 184-257, 270-317, 323-328, 398, 538-549, tom XVII str. 36-218, 303-462, tom XVIII st. 1-702, tom XIX str. 1-719, tom XXIII 1-686, tom XXIV str. 41-395, 447-457)

4. Badanie próby wydatków Urzędu (dysponenta III stopnia) dotyczących działań mających na celu udzielenie pomocy osobom poszkodowanym w wyniku powodzi wykazało, że:

a) pomimo że DUW dysponował nieodpłatnie udostępnioną częścią magazynową hali w pobliżu Jaworzyny Śląskiej¹⁶⁵, która nie była całkowicie zapełniona¹⁶⁶ i mogła zostać wykorzystana do realizacji tych samych celów, we wrześniu 2024 r. zawarto odpłatną umowę najmu z RARS, a następnie aneks do tej umowy, dotyczącą wynajmu 800 m² powierzchni magazynowej w Składnicy RARS w Lublińcu¹⁶⁷. Za najem tej powierzchni zapłacono łącznie 28,9 tys. zł¹⁶⁸. Asortyment zgromadzony w Lublińcu został przewieziony w okresie od 5 do 15 listopada 2024 r. do magazynu koło Jaworzyny Śląskiej¹⁶⁹. NIK ocenia powyższe działania jako niecelowe, niegospodarne i nierzetelne.

Kierownik OLL wskazała, że proces realizacji umowy dotyczącej wynajmu powierzchni magazynowej w Składnicy RARS w Lublińcu był prowadzony przez ówczesną zastępczynię Dyrektora WBiZK. Zaznaczyła również, że jako kierownik parafowała dokumenty przed ich przekazaniem do podpisu przez ówczesną Dyrektora.

Zastępca Dyrektora WBiZK w zakresie nieodpłatnej umowy wyjaśnił, że zgodnie z informacjami, które uzyskał, w rejestrze umów DUW we Wrocławiu, nie figuruje ww. umowa. Żaden z pracowników WBiZK również nie potwierdza, aby taka umowa była procedowana w Urzędzie.

Pełnomocnik Wojewody DUW ds. usuwania skutków powodzi zeznał, że nie miał takich kompetencji, koordynował działaniami oraz że nie miał wiedzy o terminach zawarcia ww. umów.

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że zgodnie z informacją przekazaną przez pracowników realizujących działania w okresie, którego dotyczy pytanie, w WBiZK, Biura Administracji i Logistyki¹⁷⁰ oraz BDG nie podejmowano decyzji w powyższym zakresie oraz, że nie ma możliwości udzielenia odpowiedzi

¹⁶⁵ Tj. umowy (bez numeru) z 25 września 2024 r., której przedmiotem było bezpłatne użyczenie części magazynowej hali zlokalizowanej, tj. czterech modułów o powierzchni łącznej 5 213,56 m², z przynależnymi miejscami parkingowymi, z przeznaczeniem na składowanie materiałów przeznaczonych dla podmiotów dotkniętych skutkami powodzi lub podejmujących walkę ze skutkami powodzi. Obiekt od 20 grudnia 2024 r. został wynajęty, wydanie przedmiotu najmu nastąpiło 8 stycznia 2025 r. – w tej dacie na terenie obiektu nie znajdowały się już żadne materiały składowane przez DUW.

¹⁶⁶ Nie przedstawiono dokumentów potwierdzających, że powierzchnia magazynowa do 5 listopada 2024 r. całkowicie zapełniona.

¹⁶⁷ Tj. umowy najmu nr 1/7/BOZS/2321/2024 z 25 września 2024 r., a następnie aneksu do tej umowy najmu z 31 października 2024 r., z czynszem 12 tys. zł netto miesięcznie. Umowa została wydłużona do 15 listopada 2025 r.

¹⁶⁸ W kwocie tej uwzględniono również załadunek i wyładunek towaru wykonany przez RARS (3,8 tys. zł.).

¹⁶⁹ Tj. 5, 6, 14 i 15 listopada 2024 r.

¹⁷⁰ Dalej: BAL.

w kwestiach ich dotyczących Wojewody Dolnośląskiego oraz Pełnomocników Wojewody.

Ówczesny Wojewoda zeznał że był to okres wymagający szybkiego podejmowania decyzji, m.in. w związku z koniecznością zapewnienia miejsca do przechowywania darów dla osób poszkodowanych w wyniku powodzi. Zaznaczył, że nie jest dla niego zaskoczeniem, iż równolegle zawarto dwie umowy, ponieważ otrzymywał informacje o pilnej potrzebie zabezpieczenia magazynów. Nie był jednak w stanie wskazać, od kogo konkretnie pochodziły te informacje.

Zdaniem NIK równoległe zawarcie dwóch umów najmu powierzchni magazynowej przez różne osoby, bez wzajemnej wiedzy o prowadzonych działaniach, wskazuje na brak jednoznacznego podziału kompetencji oraz nieskuteczną komunikację wewnętrzną w strukturach Urzędu. W konsekwencji doprowadziło to do poniesienia zbędnych wydatków w wysokości 28,9 tys. zł, które – zdaniem NIK – można było uniknąć poprzez racjonalne wykorzystanie już dostępnych zasobów magazynowych w pobliżu Jaworzyny Śląskiej. Takie działanie naruszało zasady celowości, gospodarności i rzetelności określone w art. 44 ust. 3 ufp, wskazując na niewłaściwy nadzór nad procesem zarządzania pomocą kryzysową.

b) nie przyjęto do ewidencji magazynowej przez WBiZK partii wody mineralnej (307 palet), przejętej z tzw. HUB-ów¹⁷¹ i magazynowanej w DUW, co stanowiło działanie nierzetelne, a także nie przekazano informacji o tym zasobie do BDG w celu jego ujęcia jako darowizny w księgach rachunkowych, co było niezgodne z art. 3 ust. 1 pkt 32 lit. h oraz art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Woda była magazynowana w wynajętych przez DUW magazynach¹⁷² w okresie od września do grudnia 2024 r. i miała być przeznaczona dla osób dotkniętych skutkami powodzi. Z informacji uzyskanych od Zarządu Dolnośląskiego Parku Innowacji i Nauki S.A., zaangażowanego w działania operacyjne polegające na zabezpieczaniu i przekazaniu wody pitnej dla osób dotkniętych skutkami klęski żywiołowej, prowadzącego HUB przy ul. Tynieckiej we Wrocławiu, przybliżona wartość palety wody wynosiła od około 650,00 zł netto do około 1 700,00 zł netto. Na podstawie tych danych, NIK przyjęła średnią wartość jednostkową w wysokości 1 175,0 zł netto, co pozwala oszacować wartość całkowitą partii 307 palet wody na około 360,7 tys. zł netto. W grudniu 2024 r. przedstawiciel Starostwa Powiatowego w Świdnicy przekazał wodę mineralną m.in. jednostkom Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej. Osobą kontaktującą się w tej sprawie ze Starostą Świdnickim był Pełnomocnik Wojewody ds. Ochrony Ludności, który zwrócił się z prośbą o wyznaczenie pracownika do obsługi magazynu powodziowego zlokalizowanego koło Jaworzyny Śląskiej.

Pełnomocnik Wojewody ds. Ochrony Ludności zeznał, że ww. woda to darowizna od podmiotów pozarządowych, która była składowana we Wrocławiu, następnie przekazana Wojewodzie Dolnośląskiemu i przetransportowana do magazynu

¹⁷¹ Centralne punkty, przez który przekazywane były dary od instytucji, firm i osób prywatnych dla osób dotkniętych klęską żywiołową. Wydział Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego we Wrocławiu uruchomiło i obsługiwało HUB przy stadionie Tarczyński Arena a Biuro Obsługi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego z Parkiem Innowacji i Nauk S.A. (operator) HUB przy ul. Tynieckiej 2 we Wrocławiu.

¹⁷² Składowiska RARS w Lublińcu oraz koło Jaworzyny Śląskiej.

w Lublińcu (RARS), ostatecznie przetransportowana do magazynu koło Jaworzyny Śląskiej (na koszt Banku Żywności – 29,9 tys. zł). Pełnomocnik podkreślił, że informacje o ilości zgromadzonej wody były znane ówczesnemu kierownictwu WBiZK, ponieważ miały istotny wpływ na decyzję o wynajmie powierzchni magazynowej w Lublińcu. Wskazał także, że przekazanie informacji do BDG nie należało do jego kompetencji, lecz do wydziału merytorycznego. Zastępca Dyrektora WBiZK wyjaśnił m.in., że koordynację pomocy prowadził Pełnomocnik Wojewody ds. Ochrony Ludności. W zakresie wody WBiZK nie realizował działań.

Wojewoda wyjaśniła, że WBiZK nie ujął w ewidencji magazynowej 307 palet wody mineralnej, ponieważ nie posiadał informacji dotyczących formy i trybu przyjęcia tego asortymentu ani charakteru prawnego jego przekazania (np. darowizna, depozyt, inny tytuł prawny). Sprawa ta nie była prowadzona bezpośrednio przez WBiZK, w związku z czym Wydział nie dysponował dokumentacją źródłową, która mogłaby stanowić podstawę do dokonania ewidencji magazynowej oraz przekazania danych do BDG. Jedynym działaniem podjętym przez WBiZK było wsparcie w zakresie obiegu przedstawionej umowy najmu powierzchni magazynowej, mające na celu uporządkowanie i zabezpieczenie już zaistniałej sytuacji.

NIK zauważa, że zgodnie z zeznaniami Pełnomocnika Wojewody ds. Ochrony Ludności, informacje o ilości zgromadzonej wody mineralnej były znane ówczesnemu kierownictwu WBiZK. Tym samym, pomimo braku bezpośredniego zaangażowania Wydziału w działania operacyjne, istniała wiedza o zasobie, który był składowany w magazynach wynajętych przez DUW i pozostawał w dyspozycji Urzędu. Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, każda darowizna rzeczowa przyjęta przez jednostkę – niezależnie od jej ostatecznego przeznaczenia – powinna zostać ujęta w ewidencji księgowej. Woda mineralna, jako zasób faktycznie przyjęty i magazynowany przez DUW, powinna zostać zaksięgowana jako darowizna, z uwzględnieniem jej wartości szacunkowej. Pomimo braku formalnej dokumentacji przekazania, fakt posiadania wiedzy o zasobie oraz jego magazynowania na koszt DUW powinien skutkować przekazaniem stosownej informacji do BDG. Niedopełnienie tego obowiązku wskazuje na brak systemowego podejścia do zarządzania zasobami oraz niedostateczne zrozumienie obowiązków ewidencyjnych.

c) Urząd nie posiadał przejrzystych, pisemnych procedur dotyczących wydawania ww. wody z magazynu koło Jaworzyny Śląskiej, co było nierzetelne. Pracownik Starostwa Powiatowego w Świdnicy, który obsługiwał magazyn, nie posiadał informacji o dalszym przeznaczeniu wody, wskazując, że jedynie otwierał magazyn, a decyzje o wydaniu podejmował Pełnomocnik Wojewody ds. ochrony ludności. Woda była wydawana odbiorcom po wcześniejszym umówieniu z pełnomocnikiem, bez sporządzania dokumentacji potwierdzającej przekazanie (np. protokołów zdawczo-odbiorczych, list odbiorców, potwierdzeń odbioru). Oddelegowanie pracownika przez starostwo miało charakter grzecznościowy i wynikało z potrzeby chwili związanej z sytuacją kryzysową (powodzią), bez formalnego zobowiązania do prowadzenia ewidencji czy nadzoru nad wydawaniem środków).

Pełnomocnik Wojewody ds. ochrony ludności wyjaśnił, że woda zgromadzona w magazynie została wydana z przeznaczeniem dla osób poszkodowanych

w wyniku powodzi. Podkreślił, że proces jej dystrybucji odbywał się w warunkach ekstremalnych.

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że ani ona, ani pracownicy WBZIK, BAL oraz BDG nie posiadali informacji dotyczących sposobu dysponowania wodą zgromadzoną w magazynie.

Zdaniem NIK, brak nadzoru i niejasny podział kompetencji naruszał zasady przejrzystości i rozliczalności, a także kryterium rzetelności, rozumiane jako działanie zgodne z zasadami staranności i odpowiedzialności. Taki sposób gospodarowania zasobem publicznym stwarzał również warunki korupcjogenne, sprzyjające nadużyciom i niekontrolowanemu rozdysponowaniu mienia publicznego.

d) brak dokumentów potwierdzających celowość oraz zasadność zakupu sprzętu, tj. urządzenia Apple iPad Pro z akcesoriami¹⁷³, na łączną kwotę 8,5 tys. zł. W dokumentacji zakupu nie przedstawiono informacji uzasadniających potrzebę nabycia tego sprzętu w kontekście realizowanych zadań jednostki, ani dokumentów wskazujących, w jaki sposób urządzenie miało wspierać działania kryzysowe lub operacyjne¹⁷⁴. Zakup nie został poprzedzony analizą potrzeb, co uniemożliwia ocenę zgodności wydatku z zasadami gospodarności, celowości i efektywności. Brak uzasadnienia oraz powiązania zakupu z konkretnymi zadaniami jednostki zdaniem NIK wskazuje na działanie nierzetelne, naruszające obowiązujące standardy dokumentowania wydatków publicznych.

Dyrektor BAL wyjaśnił m.in., że zakup urządzenia Apple iPad Pro z akcesoriami miał na celu zapewnienie szybkiego i wygodnego dostępu do dokumentów, map, danych hydrologicznych oraz materiałów wizualnych, bez konieczności drukowania czy przewożenia dokumentacji papierowej. Urządzenie umożliwia pracę w terenie, obsługę poczty służbowej, wideokonferencji oraz edycję dokumentów, a jego wydajna bateria pozwala na całodzienną pracę bez konieczności ładowania, co jest istotne w warunkach ograniczonego dostępu do zasilania. W czasie wyjazdów służbowych, spotkań w gminach czy podczas podróży nie zawsze jest dostęp do zasilania. iPad wytrzymuje bez ładowania cały dzień intensywnej pracy, co daje dużą niezależność. W porównaniu do większości laptopów, których bateria wystarcza na kilka godzin, jest to wyraźna przewaga praktyczna. iPad obsługuje aplikacje do wideokonferencji, poczty służbowej, podglądu prezentacji czy edycji dokumentów

NIK zauważa, że podobne funkcjonalności — takie jak dostęp do poczty elektronicznej, wideokonferencji, edycji dokumentów czy przeglądania map — oferują również inne, tańsze urządzenia dostępne na rynku. Ich koszt jednostkowy wahał się od około 1,0 tys. zł do 3,5 tys. zł¹⁷⁵. Brak analizy porównawczej sprzętu przed zakupem uniemożliwia ocenę, czy wybór konkretnego modelu był optymalny pod względem kosztowym i funkcjonalnym.

¹⁷³ Zaawansowany tablet klasy premium, wykorzystywany zarówno w zastosowaniach biznesowych, jak i kreatywnych.

¹⁷⁴ W opisie merytorycznym zapisano: zakup urządzenia iPad z akcesoriami dla potrzeb Wojewody w związku z realizacją zadań związanych z usuwaniem skutków powodzi.

¹⁷⁵ Dane o cenie pochodzą z wykresu „Historia ceny” na stronie Ceneo (dostęp: 07.11.2025).

(akta kontroli tom XV str. 327-342, 354-397, 408-432, 493-511, 527-580, tom XVI str. 1-84, 88-158, 180-183, 258-269, 318-322, 329-390, 393-397, 550-624, tom XVII str. 1-30, 34-35, 463-468, tom XXIV 447-457, tom XXVI 203-230)

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewoda skutecznie pozyskiwał środki z rezerw celowych na przeciwdziałanie i usuwanie skutków powodzi, składając wnioski do właściwych ministerstw zgodnie z wytycznymi MSWiA. W 2024 r. przyznano 749,6 mln zł, a w I półroczu 2025 r. – 361,0 mln zł.

Jednocześnie w DUW stwierdzono istotne naruszenia przepisów i zasad gospodarowania środkami publicznymi oraz majątkiem rzeczowym. Wśród ustaleń znalazły się m.in. przypadki przekazywania środków finansowych gminom przed zawarciem umów dotacji o wartości 62,8 mln zł, co naruszało ustawę o finansach publicznych. Nie prowadzono prawidłowej ewidencji magazynowej i księgowej sprzętu o wartości przekraczającej 21,8 mln zł, a zapasy w magazynach przeciwpowodziowych nie zostały zinwentaryzowane zgodnie z ustawą o rachunkowości. Ponadto zawarto niecelową i niegospodarną umowę najmu powierzchni magazynowej, mimo dostępności nieodpłatnej przestrzeni. Nie ujęto w ewidencji darowizn, w tym partii wody mineralnej, oraz nie przekazano informacji do BDG w celu ich ujęcia w księgach rachunkowych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

NIK zwraca uwagę, że

1. Charakter, skala i waga stwierdzonych nieprawidłowości wskazują na potrzebę pilnego i zasadniczego wzmocnienia kontroli zarządczej, o której mowa w art. 68 ust. 1 i 2 ufp, przez Wojewodę Dolnośląskiego, dla zapewnienia realizacji celów i zadań DUW w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy szczególnie w zakresie gospodarki magazynowej. Jednocześnie podjęcie działań w odniesieniu do zarządzania mieniem państwowym.

2. Wojewoda Dolnośląski zmarginalizował znaczenie dokumentu niezbędnego do opracowania powiatowych planów zarządzania kryzysowego, tj. wytycznych dzięki którym organ wyższego szczebla ma możliwość wpływu na zawartość planów sporządzanych przez powiaty oraz miasta na prawach powiatu. Ostatnie zalecenia do powiatowych planów zarządzania kryzysowego Wojewoda wydał w 2018 r. W czasie powodzi we wrześniu 2024 r. spośród 30 powiatowych planów zarządzania kryzysowego aktualny był jeden. Wykorzystanie możliwości, które daje wydawanie zaleceń jest ważne zwłaszcza w kontekście zidentyfikowanych, typowych dla obszaru województwa dolnośląskiego zagrożeń powodziowych oraz zapewnienia spójności planów w obrębie województwa.

3. Zawieszenie uprawnień organu wykonawczego gminy na podstawie art. 13 ustawy o stanie klęski żywiołowej ma wyjątkowy charakter. W związku z tym konieczne jest ścisłe interpretowanie tego przepisu i stosowanie go przez organ wyposażony w kompetencję do działania w tym zakresie wyłącznie w sytuacji

wystąpienia przesłanek niebudzących wątpliwości. Odpowiedź na sytuację kryzysową powinna być niezwłoczna i skoordynowana, jednak działania w tym zakresie powinny być podejmowane na podstawie i w granicach prawa, w sposób zapewniający poszanowanie samodzielności samorządu terytorialnego w wykonywaniu zadań publicznych.

Wnioski

1. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie przekazywania Dyrektorowi RCB informacji o zagrożeniu skutkującym wystąpieniem sytuacji kryzysowej oraz o konieczności powiadomienia ludności o zagrożeniu.
2. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie pracownikowi WBiZK udziału w okresowych przeglądach stanu technicznego budowli przeciwpowodziowych organizowanych przez ich administratorów i zarządców.
3. Podjęcie działań mających na celu regularne zarządzanie, organizowanie i przeprowadzanie kompleksowych ćwiczeń, szkoleń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego związanych z zagrożeniem powodziowym.
4. Podjęcie działań mających na celu dokonywanie systematycznej aktualizacji WPZK, a ponadto zapewnienie co do niego dwuletniego cyklu planowania.
5. Podjęcie działań zapewniających rzetelne dokumentowanie przebiegu dyżurów WCZK w sposób zapewniający uwzględnieniem istotnych informacji dla procesu podejmowania decyzji przez organy zarządzania kryzysowego.
6. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie przestrzegania wewnętrznych procedur dotyczących przechowywania, wydawania i przyjmowania asortymentu WMP.
7. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie mechanizmów obejmujących cykliczne sprawdzanie dostępności do WMP.
8. Poinformowanie NIK o rezultatach podjętych działań w zakresie usunięcia przeszkód w dostępności do WMP.
9. Podjęcie działań mających na celu dostosowanie WPZK 2024 do wytycznych określonych w załączniku do Zarządzenia Nr 16.
10. Wydawanie starostwom powiatowym zaleceń do powiatowych planów zarządzania kryzysowego, z uwzględnieniem maksymalnego dwuletniego cyklu planowania.
11. Zapewnienie publikowania obwieszczeń w sposób zwyczajowo przyjęty w DUW.
12. Zapewnienie działania WCZK w sposób umożliwiającym mu realizację ustawowych zadań w sytuacji kryzysowej.
13. Zapewnienie dokumentowania przebiegu posiedzeń WZZK w sytuacji kryzysowej.
14. Zwrócenie Wojewodzie Wielkopolskiemu niewykorzystanych worków na piasek przekazanych DUW do działań przeciwpowodziowych.
15. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie przekazywania meldunków o awarii lub zdarzeniu w ramach uczestnictwa w MPOA.
16. Podjęcie działań mających na celu uregulowanie w drodze umów z jst kwestii związanych z dysponowaniem rezerwami strategicznymi przez dłuższy czas.
17. Podjęcie działań mających na celu uzyskanie zwrotu asortymentu przekazanego jst do działań przeciwpowodziowych.
18. Podjęcie działań w celu wprowadzenia mechanizmów zapewniających przekazywanie środków finansowych z tytułu dotacji celowych wyłącznie po uprzednim dopełnieniu formalności związanych z zawarciem umów dotacyjnych.

19. Podjęcie działań zmierzających do wdrożenia ewidencji ilościowo-wartościowej środków rzeczowych zgromadzanych w magazynach przeciwpowodziowych.
20. Podjęcie działań w celu wprowadzenia mechanizmów zapewniających dokumentowanie obrotu magazynowego w warunkach sytuacji kryzysowych.
21. Podjęcie działań zapewniających przyjmowanie, ewidencjonowanie, wydawanie oraz rozliczanie środków rzeczowych otrzymywanych nieodpłatnie.
22. Wprowadzenie mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie gospodarki magazynowej.
23. Poinformowanie NIK o wynikach inwentaryzacji asortymentu w magazynach przeciwpowodziowych.
24. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi poprzez każdorazową analizę dostępnych zasobów przed podejmowaniem decyzji o odpłatnym wynajmie powierzchni magazynowej.
25. Zapewnienie opracowania i wdrożenia procedury dokumentowania celowości i zasadności zakupów sprzętu, w tym obowiązek sporządzania analizy potrzeb i uzasadnienia powiązania wydatku z realizowanymi zadaniami jednostki przed dokonaniem zakupu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 19 grudnia 2025 r.

Kontrolerzy

Najwyższa Izba Kontroli

Marlena Przybylak

Dyrektor

Główny specjalista kontroli
państwowej

Radosław Kujawiński

/-/

/-/

Rafał Sudnik

Starszy inspektor kontroli
państwowej

/-/

Agnieszka Potyrała

Starszy inspektor kontroli
państwowej

/-/

Karolina Pawlun

Inspektor kontroli państwowej

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli
Dolnośląska Delegatura we Wrocławiu¹⁷⁶

p.o. Dyrektor
Radosław Kujawiński

/podpisano elektronicznie/

¹⁷⁶ Z dniem 1 stycznia 2026 r. zadania realizowane przez Delegaturę NIK we Wrocławiu przejęła Dolnośląska Delegatura NIK we Wrocławiu.